

**Bestemmingsplan Buitengebied
Aa en Hunze (Ontwerp)**

Code 070109 / 03-12-15

TOELICHTING**INHOUDSOPGAVE****blz**

1. INLEIDING	1
1. 1. Aanleiding	1
1. 2. Structuurvisie	1
1. 3. Nota van uitgangspunten	1
1. 4. Reikwijdte bestemmingsplan	2
1. 5. Planmer	2
1. 6. Notitie "Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes Buitengebied Aa en Hunze"	3
1. 7. Plangebied	3
1. 8. Leeswijzer	5
2. STATUS, REIKWIJDTE EN PLANSYSTEMATIEK	6
2. 1. Algemeen	6
2. 2. De functie van het bestemmingsplan	6
2. 3. Plansystematiek	7
2. 4. Gebiedsbestemmingen	10
3. HUIDIGE SITUATIE	11
3. 1. Landschap	11
3. 2. Cultuurhistorie en archeologie	12
3. 3. Landbouw	15
3. 4. Natuur	18
3. 5. Water	20
3. 6. Recreatie en toerisme	21
3. 7. Wonen en bedrijvigheid	24
3. 8. Nutsvoorzieningen en overige functies	25
3. 9. Beleidskader	25
3. 10. Europees beleid en richtlijnen	25
3. 11. Rijksbeleid	28
3. 12. Provinciaal beleid	31
3. 13. Gemeentelijk beleid	52
3. 14. Overige regelgeving	64
4. OMGEVINGSASPECTEN	66
4. 1. Inleiding	66
4. 2. PlanMER	66
4. 3. Water	72
4. 4. Natuur	75
4. 5. Milieu	79
4. 6. Externe veiligheid	86
4. 7. Cultuurhistorie en archeologie	94
5. PLANUITGANGSPUNTEN	98

5. 1.	Algemeen	98
5. 2.	Van voorontwerp- naar ontwerpbestemmingsplan	98
5. 3.	Landschappelijke Kernkwaliteiten en maatwerkbenadering	99
5. 4.	Cultuurhistorische waardenkaart	100
5. 5.	Grondgebonden en niet-grondgebonden landbouw	103
5. 6.	Regeling voor agrarische bouwpercelen en bouwvlakken	103
5. 7.	Ontwikkelingsruimte landbouw (intensieve) veehouderij	106
5. 8.	Gebruiksregel toename van ammoniakemissie / PAS	109
5. 9.	Natuurontwikkeling en natuur-, bos- en waterbestemmingen	111
5. 10.	Permanente bewoning van recreatiewoningen	112
5. 11.	Recreatie	113
5. 12.	Mantelzorg	115
6.	JURIDISCHE TOELICHTING	116
6. 1.	Het juridisch systeem	116
6. 2.	Opzet bestemmingsregeling	116
6. 3.	Gebiedsbestemmingen	118
6. 4.	Overige bestemmingen	122
6. 5.	Dubbelbestemmingen	136
6. 6.	Algemene aanduidingsregels	141
7.	UITVOERBAARHEID	144
7. 1.	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	144
7. 2.	Economische uitvoerbaarheid	144
7. 3.	Grondexploitatie	145

Bijlage 1:	Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied
Bijlage 2:	Planmer
Bijlage 3:	Notitie 'Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes Buitengebied Aa en Hunze'
Bijlage 4:	Beleidsadvieskaart Archeologie
Bijlage 5:	Onderzoek Externe Veiligheid – Risicoanalyse
Bijlage 6:	Brandweeradvies
Bijlage 7:	Inventarisatie karakteristieke panden en objecten
Bijlage 8:	Motivering karakteristieke gebouwen
Bijlage 9:	Overzicht waardevolle landschapselementen en beschermenswaardige houtopstanden
Bijlage 10:	Reactienota Overleg en Inspraak

1. INLEIDING

1. 1. Aanleiding

Dit nieuwe bestemmingsplan vervangt de meerdere, verouderde en van elkaar verschillende bestemmingsplannen voor het buitengebied van de gemeente Aa en Hunze. Zowel beleidsmatig als juridisch was geen sprake van een goede en actuele planologische regeling. Een nieuw integraal bestemmingsplan voor het buitengebied is gewenst. Met de herziening gaat de gemeente weer beschikken over een samenhangend beleidskader voor het totale buitengebied.

Het nieuwe plan Buitengebied speelt in op de gewijzigde regelgeving op allerlei gebieden. Van belang zijn bijvoorbeeld de wetswijzigingen op milieugebied (Wet geluidhinder, Wet geurhinder en veehouderij, Meststoffenwet) en op het gebied van de recreatie (het vervallen van de Wet op de Openluchtrecreatie). Ook het beleid opgenomen in de Provinciale Omgevingsverordening en bij de actuele voorbeeld 'Ruimte-voor-Ruimte' regeling zijn in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied vertaald. Ook is een doorvertaling gemaakt van het nationale natuurbeleid, zoals de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Ook zijn in het bestemmingsplan recente ruimtelijke procedures verwerkt. Onnodige bestemmingsplanherzieningen worden voorkomen door het opnemen van reële ontwikkelingsmogelijkheden.

1. 2. Structuurvisie

Voordat op bestemmingsplan niveau keuzes kunnen worden gemaakt zijn de beleidslijnen op hoofdlijnen geschetst. Dit is de structuurvisie voor Aa en Hunze. De structuurvisie geeft aan waar welke ontwikkelingen plaats kunnen vinden en waarom de gemeente daarvoor kiest. De structuurvisie moet gezien worden als een visie op hoofdlijnen op de toekomst van het buitengebied. De visie is daarmee globaal van aard. Het abstractieniveau kan echter per onderwerp verschillen. De structuurvisie wordt gebruikt als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. De structuurvisie fungeert als beleidskader voor de herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied. De Structuurvisie wordt tegelijkertijd met het ontwerp-bestemmingsplan ter visie gelegd.

1. 3. Nota van uitgangspunten

Een eerste belangrijke stap naar een herziening van het bestemmingsplan is het vaststellen van het beleid op hoofdlijnen (structuurvisie) en het bepalen van de uitgangspunten voor het bestemmingsplan. In de Nota van uitgangspunten (vastgesteld januari 2013) is de basis gelegd voor een uitwerking in bestemmingen.

Voorafgaande aan het opstellen van de Nota van uitgangspunten hebben 6 bijeenkomsten plaatsgevonden met een werkgroep bestaande uit verschillend raadsleden, onder voorzitterschap van de portefeuillehouder ruimtelijke ordening. De bijeenkomsten hadden een opiniërend en informerend karakter.

De Nota van Uitgangspunten (NvU) is als *bijlage* bij de toelichting van dit bestemmingsplan opgenomen.

Nieuwe beleidsontwikkelingen hebben extra aandacht gevraagd voor de opstelling van het ontwerpbestemmingsplan. Genoemd kunnen worden de actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2014, programmatische aanpak stikstof (PAS 2015), Natura 2000, EHS en de actualisatie Provinciale Omgevingsverordening 2015. Door actuele beleidsontwikkelingen dan wel voortschrijdend inzicht is de NvU op een aantal onderdelen achterhaald. De uitgangspunten die voortvloeien uit deze actuele beleidsontwikkelingen dan wel uit voortschrijdend inzicht worden in hoofdstuk 6 behandeld.

1. 4. Reikwijdte bestemmingsplan

De landschappelijke diversiteit van de gemeente Aa en Hunze heeft geleid tot een grote diversiteit aan functies. Deze functies zijn veelal nauw met elkaar verweven. Belangrijke functies zijn landbouw, natuur, water en landschap. (Zie verdere paragraaf 2.3 Plansystematiek). Het bestemmingsplan zal niet alleen een goede planologische regeling moeten bieden voor de afzonderlijke functies en activiteiten, het plan zal ook het gemeentelijk instrument moeten zijn waarmee nieuwe ontwikkelingen kunnen worden gestuurd en begeleid. Dat betekent dat het Bestemmingsplan Buitengebied, samen met de structuurvisie buitengebied, moet fungeren als richtingwijzer voor nieuwe initiatieven in de gemeente. Aan de ene kant bevat het nieuwe bestemmingsplan dus een regeling voor de huidige, actuele situatie. Aan de andere kant wordt rekening gehouden met en ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen.

1. 5. Planmer

Algemeen

Met het bestemmingsplan en de structuurvisie wordt ingezet op het beschermen en versterken van bestaande waarden. Binnen bepaalde randvoorwaarden zijn ook ontwikkelingsmogelijkheden voorzien voor onder andere landbouw en (kleinschalige) recreatie. Omdat de structuurvisie en het bestemmingsplan een afwegingskader vormt voor (toekomstige) activiteiten die mer-(beoordelings)plichtig zijn, wordt bij de voorbereiding van deze plannen een planmer-procedure doorlopen. De milieueffectrapportage is bedoeld om milieubelangen een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming rondom plannen en projecten.

Primaire aanleiding voor het opstellen van een planMER zijn de mogelijkheden voor schaalvergroting van de veehouderij. Ook bij het oprichten van een (mest)vergistingsinstallatie is gezien de stapeling van activiteiten sprake van een planmer-plicht. Het studiegebied van het planmer is daarbij groter dan het plangebied voor het bestemmingsplan, aangezien de milieueffecten tot buiten het plangebied kunnen reiken.

In de gemeente Aa en Hunze liggen enkele Natura 2000-gebieden, waaronder het Drentsche Aa-gebied. Door de depositie van ammoniak (uit nieuwe stallen) kunnen significant negatieve effecten voor stikstofgevoelige habitats in deze gebieden niet op voorhand worden uitgesloten. Zodoende wordt bij het planMER een passende beoordeling opgenomen.

Proces

Na vaststelling van de NVU 2013 is dat jaar ook de voorbereiding van de wettelijk verplichte Planmer opgestart. Als eerste stap is daarvoor de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de PlanMER opgesteld. (NRD) wordt afgebakend welke aspecten in het planMER moeten worden meegenomen en op welke manier deze worden onderzocht. De NRD is voorgelegd aan de betrokken overleg- en adviesinstanties. De instanties die hebben gereageerd zijn in 2014 ook geïnformeerd over het eerste concept PlanMER. Het planmer wordt tegelijkertijd met het ontwerpbestemmingsplan ter visie gelegd. In paragraaf 5.2 wordt uitgebreid ingegaan op de planmer. Het planMER is als *bijlage* bij de toelichting opgenomen.

1. 6. Notitie “Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes Buitengebied Aa en Hunze”

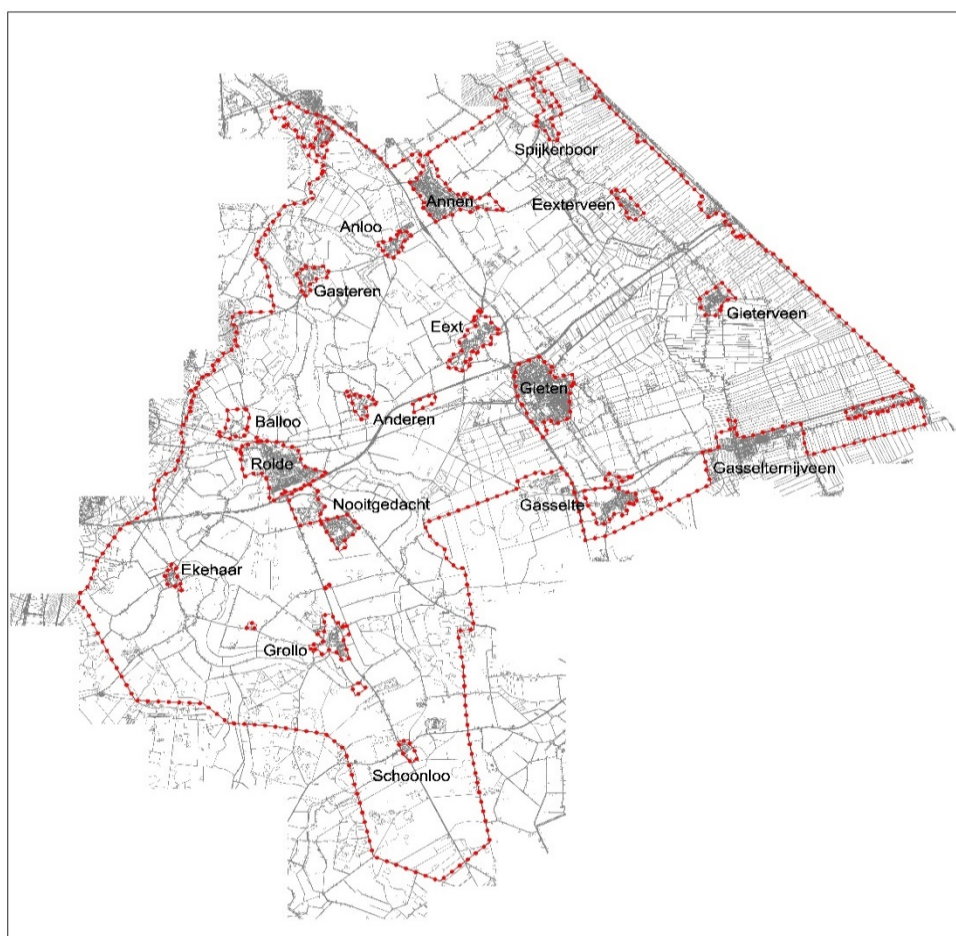
Ten behoeve van het ontwerpbestemmingsplan is de notitie “Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes Buitengebied Aa en Hunze” opgesteld.

De notitie is een uitwerking van het landschappelijk toetsingskader voor ontwikkelingen in het buitengebied. Kernkwaliteiten van het landschap zijn vertaald naar inrichtingsprincipes. Aanleiding om deze uitwerking op te stellen vormt het vertrekpunt ‘Ontwikkelen met behoud van identiteit’ zoals geformuleerd in de structuurvisie buitengebied en het bestemmingsplan buitengebied. De uitwerking van het landschappelijk toetsingskader vormt daarmee de verbindende schakel tussen verschillende beleidsstukken waarin landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden een rol speelt. Het document krijgt daarmee een centrale plaats tussen de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied enerzijds en het bestaand ruimtelijk (sectoraal) beleid anderzijds. In paragraaf 6.3 wordt nader ingegaan op deze notitie. De notitie is als *bijlage* bij de toelichting van dit bestemmingsplan opgenomen.

1. 7. Plangebied

Het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied heeft betrekking op het gehele buitengebied van de gemeente Aa en Hunze. De volgende kernen zijn niet meegenomen in het plangebied: Anderen, Anloo, Annen, Annerveenschekanaal, Balloo, Bareveld, Eext, Eexterveen, Eexterveenschekanaal, Ekehaar, Gasselte, Gasselternijveen, Gasselternijveenschmond, Gasteren, Gieten, Gieterveen, Grolloo, Nieuw-Annerveen, Nieuwediep, Oud-Annerveen, Rolde, Schipborg, Schoonloo en Spijkerboor, Hiervoor zijn afzonderlijke bestemmingsplannen van toepassing. Dit geldt ook voor het gebied Gasselternveld: het plangebied van het bestemmingsplan Gasselternveld is om deze reden uit plangebied van het bestemmingsplan buitengebied gehaald.

Ook is een aantal specifieke locaties buiten het plangebied gelaten. Het gaat daarbij om locaties waar een procedure recent is afgerond, -nog loopt of – in voorbereiding is. De percelen Amerweg 62 en 64 zijn eveneens buiten het plangebied gelaten. Hier zal te zijner tijd een afzonderlijke procedure voor worden gevolgd (postzegelbestemmingsplan). Ook het gebied van de nieuwe woonwijk Nooitgedacht (Rolde) heeft een eigen bestemmingsplan. Afgeronde procedures zijn verwerkt, voor zover ze onherroepelijk zijn geworden. *Figuur 1* geeft de begrenzing van het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied weer.

Figuur 1. begrenzing Bestemmingsplan Buitengebied Aa en Hunze

1. 8. Leeswijzer

De integrale herziening van het buitengebied wordt in de volgende hoofdstukken gemotiveerd en toegelicht. In deze toelichting komen na deze inleiding aan de orde:

- een beknopte omschrijving van de status, reikwijdte en plansystematiek van het bestemmingsplan (hoofdstuk 2);
- een beschrijving van de huidige situatie in het plangebied en van de diverse functies daarbinnen (hoofdstuk 3);
- het relevante beleidskader van rijk, provincie en gemeente, alsmede relevante Europese richtlijnen en wet- en regelgeving (hoofdstuk 4);
- de omgevingsaspecten, waarin de afstemming tussen het ruimtelijk beleid en met name het water- en milieubeleid plaatsvindt (hoofdstuk 5);
- de gemeentelijke afwegingen en de daaruit voortvloeiende planuitgangspunten voor de basis- en overige functies, zoals die voortkomen uit de bestaande situatie, het beleidskader en de voorgestane ruimtelijke en functionele ontwikkelingen (hoofdstuk 6);
- de juridische toelichting, ter toelichting op de regels en de bestemmingen op de verbeelding (hoofdstuk 7);
- de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan (hoofdstuk 8).

2. STATUS, REIKWIJDTE EN PLANSYSTEMATIEK

2. 1. Algemeen

Het Bestemmingsplan Buitengebied speelt als instrument van het gemeentelijk ruimtelijk beleid, een belangrijke rol. De werkingskracht kent twee hoofdrichtingen:

1. het regelen van beheer;
2. het sturen van ontwikkelingen.

Het bestemmingsplan is echter slechts één van de instrumenten die zich met deze twee zaken bezighoudt. Het is dan ook van belang de reikwijdte ervan aan te geven, te bepalen op welke wijze dit instrument kan worden ingezet en de functie van het bestemmingsplan aan te geven.

Met het oog op zowel naleving c.q. handhaving als daadwerkelijke sturing van processen in het buitengebied, is het van belang dat:

- a. niet méér wordt geregeld dan strikt noodzakelijk is voor een praktisch hanterbaar plan;
- b. in het bestemmingsplan met name dié zaken worden geregeld waarop daadwerkelijk invloed kan worden uitgeoefend, zoals nieuwbouw, functietoekenning (welk stuk grond krijgt welke bestemming), functiewijziging (in welke gevallen en op welke wijze kan een bestemming worden veranderd), ruimtelijke hoofdvorm van bebouwing, e.d.;
- c. er geen zaken worden geregeld waarvoor anderszins al wetgeving of verordeningen bestaan, zoals ten aanzien van het milieubeleid (bijvoorbeeld in het kader van de Ammoniakwetgeving) en waterbeleid (bijvoorbeeld in de vorm van peilbesluiten);
- d. in zijn geheel een flexibel bestemmingsplan ontstaat waarmee het gemeentebestuur in staat is op ontwikkelingen in te spelen en/of deze te begeleiden;
- e. er een inzichtelijk en eenvoudig te hanteren bestemmingsplan ontstaat dat gehandhaafd en nageleefd kan worden.

2. 2. De functie van het bestemmingsplan

Het regelen van beheer en het sturen van ontwikkelingen

Voor de bestaande functies (bijvoorbeeld agrarische bedrijven of aanwezige woningen) is het bestemmingsplan het beheerskader. Dat wil zeggen dat de huidige situatie in beeld wordt gebracht en dat, waar mogelijk en wenselijk, ontwikkelingsruimte wordt geboden. Nieuwe ontwikkelingen kunnen via een omgevingsvergunningstelsel waarmee afgeweken wordt van het bestemmingsplan of het toepassen van wijzigingsbevoegdheden geregeld worden. Het bestemmingsplan geeft daar zo mogelijk locaties voor aan.

Het nieuwe bestemmingsplan kent een overwegend beheersmatig en conserverend karakter. Voor de daadwerkelijke uitvoering van inrichtingsmaatregelen geeft het plan de ruimtelijke randvoorwaarden aan en verzorgt het de afstemming.

Het bestemmingsplan is flexibel van opzet, maar (grootschalige) nieuwe ontwikkelingen zijn er niet in opgenomen. In voorkomend geval worden dergelijke initiatieven beoordeeld aan de hand van de structuurvisie voor het buitengebied. Deze beoordeling leidt bij positieve uitkomst tot een op zichzelf staande planologische procedure en een aanpassing van het bestemmingsplan buitengebied.

2. 3. Plansystematiek

Functionele benadering: overkoepelde functie, basisfuncties en overige functies

Het buitengebied van Aa en Hunze biedt ruimte aan diverse functies. Voor de ruimtelijke afweging van de toelating van verschillende gebruiksfuncties is het van belang dat onderscheid wordt gemaakt tussen basisfuncties en overige functies. (Zie ook paragraaf 3.1. van de NvU.) Basisfuncties beslaan het gehele (of gedeeltelijke) plangebied. Voor hun voortbestaan zijn ze afhankelijk van de kwaliteit van het buitengebied. De overige functies zijn functies die deze basiskwaliteit benutten. De ruimtelijke betekenis hiervan is dat functies die in belangrijke mate de basiskwaliteit bepalen, met het oog op zuinig en duurzaam ruimtegebruik, in beginsel niet mogen worden aangetast.

In het bestemmingsplan is het landschap met de bijbehorende kernkwaliteiten als *overkoepelende 'functie'* beschouwd. Als basisfuncties zijn aangemerkt: *landbouw, natuur en water*. De overige functies zijn bijvoorbeeld: wonen, recreatie, niet-agrarische bedrijvigheid, dienstverlening en infrastructuur. Dit onderscheid is noodzakelijk om structuur aan te brengen in de belangenafweging van de verschillende ruimteclaims; ontwikkeling van de ene functie zou immers ten koste kunnen gaan van de andere.

De basisfuncties komen, als gevolg van de ontstaansgeschiedenis én door toedoen van de mens, overal in het buitengebied naast elkaar voor. Basisfuncties zijn afhankelijk van de kwaliteit van de grond, en daardoor niet 'verplaatsbaar'. Afhankelijk van de plaats in het buitengebied varieert de betekenis die aan de basisfuncties wordt toegekend. De basisfuncties zijn gebiedsdekkend. De overige functies die verspreid over het buitengebied voorkomen zijn niet gebiedsdekkend en veelal niet afhankelijk van een specifieke locatie in het buitengebied. Overige functies benutten de kwaliteit van de grond, maar zijn hier niet of minder van afhankelijk. Overige functies zijn dan ook wel 'verplaatsbaar'.

Omdat de basisfuncties voor hun functioneren afhankelijk zijn van het buitengebied, is bij de ontwikkeling van (nieuwe) andere functies altijd rekening gehouden met de belangen van de basisfuncties. De ontwikkeling van de andere functies mag niet teveel ten koste gaan van de basisfuncties.

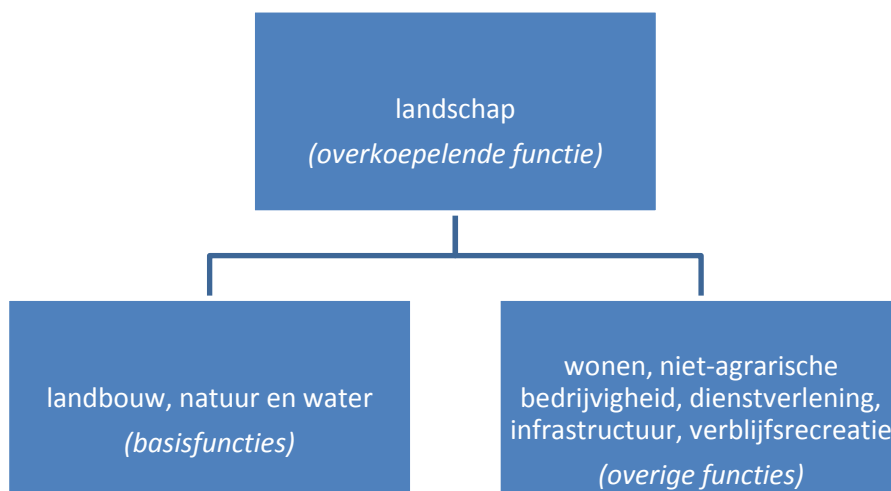
Recreatie: ruimtelijke afweging

De indeling in basisfuncties en andere functies heeft uitsluitend betrekking op de ruimtelijke afweging en heeft geen invloed op het belang van de betreffende functie voor de gemeente. Zo is de recreatie in economisch opzicht een uiterst belangrijke functie in het buitengebied van Aa en Hunze. De recreatie zorgt voor een belangrijk deel voor de werkgelegenheid in de gemeente en is daardoor een belangrijke drager van het gebied. De gemeente is zich ervan bewust dat de recreatie ook een bijdrage levert aan de kwaliteit van het buitengebied. In de afwegingen in het kader van het bestemmingsplan is bij recreatie de lijn gehanteerd dat *aspecten die te maken hebben met de toegankelijkheid van het buitengebied worden beschouwd als een basisfunctie*. Overige vormen van recreatie (m.n. verblijfsrecreatie) behoren tot de overige functies.

De gemeente wil de recreatie verder bevorderen en de recreatieve functie verder versterken. Deze ontwikkeling mag echter niet teveel ten koste gaan van de basisfuncties. Met andere woorden, recreatieve ontwikkelingen worden door de gemeente voorgestaan, maar vragen om een zorgvuldige ruimtelijke inpassing in het buitengebied. Juist de waarden binnen de basisfuncties zijn sterk bepalend voor de recreatieve aantrekkelijkheid van de gemeente Aa en Hunze.

Landschap: overkoepelende functie

Randvoorwaarden ten aanzien van de (ontwikkelings)mogelijkheden voor de functies in het buitengebied vloeien in belangrijke mate voort uit het landschap van Aa en Hunze. In het bestemmingsplan is het landschap als *overkoepelende 'functie'* beschouwd. Dit met het oog op de aanwezige waardevolle kenmerken en het in stand houden en versterken van de landschappelijke verscheidenheid. Met inachtneming van deze randvoorwaarden krijgen de landbouw, de natuur en het water de ruimte zich verder te ontwikkelen. De ontwikkeling van de overige functies, zoals wonen, niet- agrarische bedrijvigheid, et cetera, mag niet ten koste gaan van het landschap, wat leidend is.

Scheiding of verweving

Voor wat betreft de *basisfuncties* in het buitengebied is zoveel mogelijk het principe van *verweving* van functies toegepast. Echter wanneer de basisfuncties dermate strijdig zijn dat er sprake is van onverenigbare doelstellingen, kan middels prioriteitsstelling worden besloten tot een *scheiding* van functies. In het buitengebied van Aa en Hunze zijn er gebieden aan te wijzen met de basisfunctie landbouw en met de basisfunctie natuur. In de overige gebieden is sprake van verweving van landbouw, natuur en recreatie.

Bij het scheiden van basisfuncties heeft één van de functies prioriteit in een gebied. Concreet betekent dit dat in een landbouwgebied ontwikkelingen niet ten koste mogen gaan van de landbouw. Recreatie is alleen mogelijk indien de landbouw daar geen schade van ondervindt. Natuurwaarden worden in deze gebieden niet beschermd indien dit ten koste gaat van de landbouw. Verweving van basisfuncties betekent dat in een gebied verschillende functies kunnen samengaan. Landbouw kan bestaan naast natuur. Dit komt bijvoorbeeld voor in de vorm van agrarisch natuurbeheer en particulier natuurbeheer. (Bij agrarisch natuurbeheer behoudt de grond haar landbouwfunctie. Bij particulier natuurbeheer wordt landbouwgrond omgezet in natuurgrond).

Overkoepelend beleidsuitgangspunt

Het landschap in het buitengebied van Aa en Hunze is het resultaat van een eeuwenlange ontwikkeling van en wisselwerking tussen de functies landbouw en natuur. Binnen dit landschap is sprake van belangrijke landschappelijke en/ of cultuurhistorische waarden. Uit de diverse beleidskaders blijkt dat dit cultuurlandschap bescherming verdient. Het landschap van Aa en Hunze is dan ook beschouwd als randvoorwaarde stellend aan de andere functies in het buitengebied, zoals landbouw, recreatie, wonen, et cetera.

Dit betekent overigens niet dat alleen maar conserverend kan worden gehandeld. "Landschap" is geen statisch geheel maar aan verandering onderhevig. Ook bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vormt het landschap de leidraad. Op grond van bovenstaande overweging is ten aanzien van de ontwikkeling van (nieuwe) functies in het buitengebied, onderstaande overkoepelend beleidsdoelstelling geformuleerd (NvU 2013):

Randvoorwaarden ten aanzien van de (ontwikkelings)mogelijkheden voor de functies in het buitengebied vloeien in belangrijke mate voort uit het landschap van Aa en Hunze. Dit met het oog op de aanwezige waardevolle kenmerken en het in stand houden en versterken van de landschappelijke verscheidenheid.

Met inachtneming van deze randvoorwaarden krijgen de basisfuncties, en dan met name de landbouw, de ruimte zich verder te ontwikkelen. Ook krijgt de recreatie, die in economisch opzicht een belangrijke plaats inneemt binnen de gemeente, de nodige ruimte. De ontwikkeling van de andere functies, zoals wonen, niet-agrarische bedrijvigheid, et cetera mag niet ten koste gaan van het landschap, wat leidend is.

In aansluiting op deze overkoepelende beleidsdoelstelling is daarom in het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied gekozen voor een plansystematiek, waarbij de landschappelijke verscheidenheid de grondslag vormt. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vormt aldus een 'ja, mits...' benadering de grondslag: nieuwe ontwikkelingen zijn mogelijk mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze randvoorwaarden vloeien in belangrijke mate voort uit het landschap van Aa en Hunze.

De hierboven genoemde 'ja, mits...' benadering is de aanleiding geweest om een uitwerking van het landschappelijk toetsingskader voor ontwikkelingen in het buitengebied op te stellen. Deze uitwerking heeft geresulteerd in de notitie "Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes Buitengebied Aa en Hunze". In paragraaf 6.3 wordt nader ingegaan op deze notitie.

2. 4. Gebiedsbestemmingen

2.4.1. Algemeen

Landschappelijke deelgebieden als basis voor de gebiedsbestemmingen

Zoals aangegeven vormt de landschappelijke verscheidenheid de basis voor de plansystematiek ten aanzien van de gebiedsbestemmingen in het Bestemmingsplan Buitengebied. Het landschap van het buitengebied van Aa en Hunze in onder te verdelen in een aantal landschappelijke deelgebieden. Zie hiervoor paragraaf 3.1, Landschap. Het ruimtelijk verschil in deze gebieden geeft de identiteiten van de gebieden weer. Op basis van de aanwezige kernkwaliteiten kunnen andere keuzes gelden ten behoeve van ontwikkelingen in de landbouw, wonen, natuur, recreatie, bedrijvigheid en bescherming van de landschappelijke waarden. In het Bestemmingsplan Buitengebied zijn de gebiedsbestemmingen in eerste instantie afgestemd op de landschappelijke indeling in twee deelgebieden: het esdorpenlandschap en de veenkoloniën. (zie ook NvU paragraaf 3.4).

Hondsrug: afzonderlijke benadering

De Hondsrug is als geomorfologische eenheid een te onderscheiden gebied. Op basis van de landschappelijke verscheidenheid hoort het echter thuis bij het esdorpenlandschap. De rivier de Hunze loopt ten oosten van de zandrug. Enkele grote kernen en een deel van de belangrijke infrastructuur (N34) liggen op de Hondsrug. Ook bedrijvigheid en (recreatie) voorzieningen zijn hier geconcentreerd. Op de Hondsrug speelt dan ook een andere dynamiek in ontwikkelingen dan op het Drents Plateau en in de veenontginningen. De Hondsrug kan beschouwd worden als een van de 'ontwikkelingsassen' binnen de gemeente Aa en Hunze. Gezien het overwegend conserverend karakter van dit bestemmingsplan leidt deze benadering echter niet tot een specifieke regeling voor dit gebied.

3. HUIDIGE SITUATIE

3. 1. Landschap

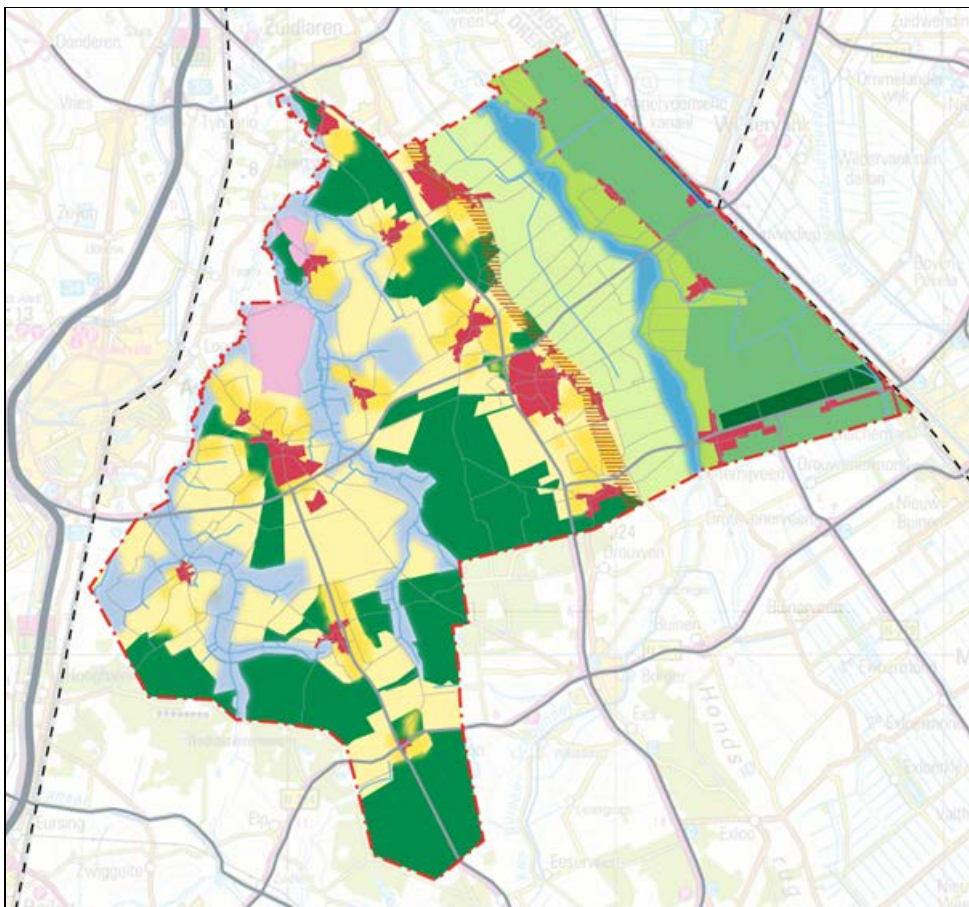
Landschappelijke eenheden

Het landschap van de gemeente Aa en Hunze is gevormd door natuurlijk en menselijk handelen. Het landschap is echter geen statisch geheel: als gevolg van menselijk handelen is het landschap altijd in beweging geweest en zal dat ook in de toekomst blijven. Als gevolg van natuurlijke processen en menselijke activiteiten is een verscheidenheid aan landschappen ontstaan. Elk van deze landschappen kent haar eigen ontstaansgeschiedenis en kenmerken en karakteristiek.

De ontstaansgeschiedenis heeft geresulteerd in een grove indeling van twee typen landschap, het keileem-plateau met de Drentsche Aa (Esdorpenlandschap van de Drentsche Aa) en de veenontginningen in het Hunzedal. Aan de oostelijke rand van de Hondsrug is er een sterke ruimtelijke samenhang tussen 'rug en binnenvenen'. Voor de beschrijving van de ruimtelijke karakteristieken en het behoud van de ruimtelijke karakteristieken wordt onderscheid gemaakt tussen deze beide gebieden. Binnen deze tweedeling is een aantal landschappelijke deelgebieden te onderscheiden:

- het esdorpenlandschap van de Drentsche Aa, bestaande uit:
 1. essen, velden en kampen;
 2. beekdal Drentsche Aa;
 3. heidevelden en zandverstuivingen;
 4. (planmatig aangelegde) bossen.
- de veenontginningen in het Hunzedal, bestaande uit:
 1. binnenvenen (gebied vanaf de Hondsrug tot westzijde van het beekdal Hunze EHS, de zgn. Groenlanden);
 2. randveenontginning (gebied vanaf oostzijde beekdal Hunze EHS met daarbij inbegrepen het randveenontginningslint);
 3. veenkoloniën (gebied ten oosten van het randveenontginningslint tot de provinciegrens);
 4. bossen;
 5. beekdal Hunze.

Het ruimtelijk verschil in deze gebieden geeft de identiteiten van de gebieden weer. In de notitie 'Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes Buitengebied Aa en Hunze' zijn per landschappelijke eenheid de gebiedskenmerken, de kenmerkende ruimtelijke aspecten beschreven. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient aangesloten worden op de bestaande gebiedskarakteristiek en dienen bestaande karakteristieken gerespecteerd te worden. Voor een uitgebreide beschrijving van het landschap van Aa en Hunze wordt verwezen naar deze notitie, die als *bijlage* bij de toelichting is opgenomen.

Figuur 2. Landschappelijke indeling gemeente Aa en Hunze

3. 2. Cultuurhistorie en archeologie

3.2.1. Cultuurhistorie

Algemeen

De vele cultuurhistorische waarden geven het buitengebied van Aa en Hunze identiteit en karakter. De belangrijkste archeologische en cultuurhistorische waardevolle elementen in het plangebied zijn de essen, houtwallen, beekdalen, hunebedden en landgoederen. De ingrepen die de mens in de loop der tijden in het landschap heeft gedaan zijn als herkenbare structuren nog op veel plaatsen herkenbaar. De ruimtelijke samenhang tussen essen, heide, beekdalen en dorpen heeft een cultuurhistorische oorsprong en is ook nu nog op veel plaatsen in Drenthe zeer herkenbaar in het landschap. Specifieke elementen waaraan een cultuurhistorische betekenis kan worden toegekend zijn:

- de nog herkenbare essen;
- hunebedden;
- landgoederen en buitenplaatsen;
- watererfgoed: waterlopen en cultuurhistorisch waardevolle waterwerken;

- archeologie;
- beschermde dorpsgezichten (Anloo en Annerveenschekanaal/ Eexterveenschekanaal).

RAAP Archeologisch Adviesbureau heeft in samenwerking met het Monumenten Advies Bureau een cultuurhistorische waardenkaart voor de gemeente Aa en Hunze opgesteld. Dit heeft geresulteerd in de Cultuurhistorische Waardekaart (CHWK). De beleidsadvieskaart laat zien waar cultuurhistorische waarden voorkomen of zijn te verwachten. Het kan dan gaan om aardkundige, archeologische, historisch-geografische, historisch-bouwkundige, stedenbouwkundige en andere waarden. De cultuurhistorische waardenkaart wordt gemaakt voor het ontwikkelen van ruimtelijke plannen en voor het formuleren van erfgoedbeleid. Ook kan het een belangrijke onderlegger voor de planologische borging in bestemmingsplannen zijn en kan de kaart dienen als inspiratie voor stedenbouwkundig en landschap-architectonisch ontwerp. In paragraaf 6.4 wordt nader ingegaan op de CHWK.

Beschermde dorpsgezichten

In de gemeente Aa en Hunze komen twee beschermde dorpsgezichten voor (Anloo en Annerveenschekanaal/ Eexterveenschekanaal). De oorspronkelijke ruimtelijke structuur en bebouwing van de dorpen zijn door de eeuwen heen goed bewaard gebleven. Dit heeft er toe geleid dat de dorpen als 'beschermde dorpsgezicht' zijn aangemerkt.

De aanwijzingsbesluiten hebben geen betrekking op gronden in het buitengebied. Er hoeft dan ook geen passende regeling in dit bestemmingsplan te worden opgenomen.

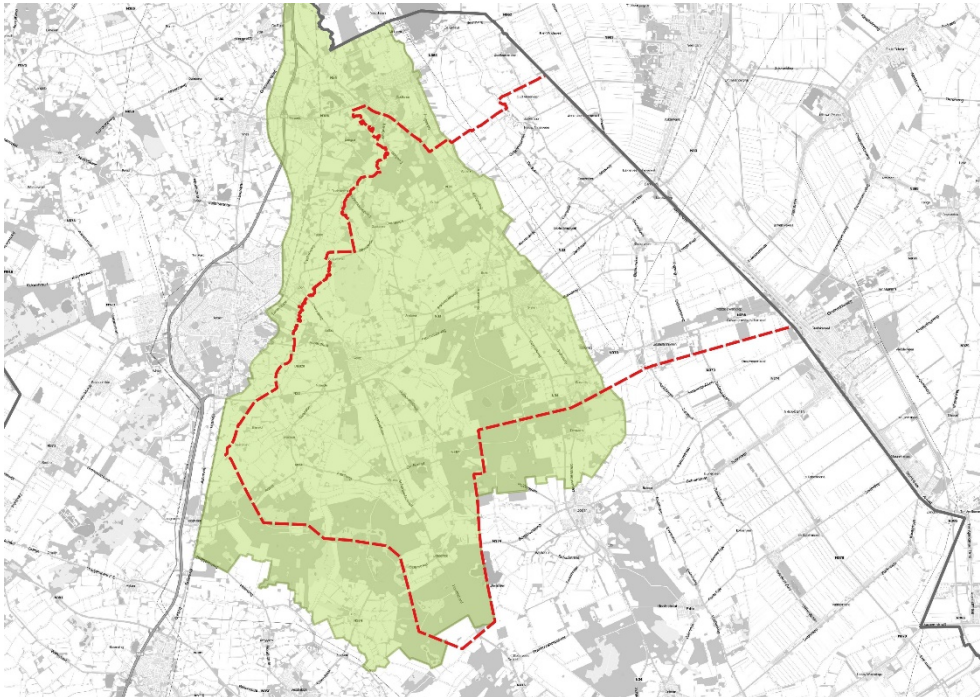
Bouwkundige monumenten

Onderdeel van de cultuurhistorische waarden in het gebied zijn de gebouwen. Een aantal karakteristieke gebouwen en bouwwerken zijn aangewezen als rijksmonument. Het gaat vooral om een aantal (Saksische) boerderijen, schuren, molens en landhuizen. Voor de bescherming hiervan geldt de Monumentenwet. De bescherming richt zich daarbij voornamelijk op de instandhouding van de gebouwde omgeving.

Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa.

Het Nationaal Park en het Nationaal Landschap Drentsche Aa beslaan een groot deel van het plangebied. Samen vormen zij het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa. Het stroomgebied van de Drentsche Aa vormt een cultuurhistorisch en landschappelijk zeer waardevol en nog redelijk gaaf gebied. Nergens in Nederland is een beeksysteem van deze omvang zo ongeschonden door de decennia van ruilverkaveling en normalisatie gekomen. Ook de samenhang van het beeksysteem met het omliggende esdorpenlandschap is nog aanwezig op een schaal die in Nederland heel bijzonder is. De cultuurhistorische, ecologische en landschappelijke waarden van het gebied worden door alle betrokken overheden onderkend en het behoud ervan is in het ruimtelijk beleid (bestemmingsplannen

en visies) vastgelegd. Onderstaand figuur geeft het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa weer, voor zo ver gelegen binnen de gemeente Aa en Hunze

Figuur 3. Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa (bron: Beheer-, Inrichtings- en Ontwikkelingsplan (BIO-plan) Drentsche Aa 2.0)

3.2.2. Archeologie

Algemeen

In het bestemmingsplan dient rekening te worden gehouden met de in de bodem aanwezige waarden. Wanneer de bodem dieper dan de bouwvoor (30 cm) wordt verstoord, dienen de archeologische verwachtingen te worden getoetst door middel van een archeologisch vooronderzoek. Deze algemene vrijstelling geldt echter uitsluitend voor agrarische gronden; voor Rijksmonumenten en op terreinen zonder bouwvoor (bijvoorbeeld natuurterreinen) geldt geen verticale vrijstelling. Voor bekende archeologische vindplaatsen wordt zo veel mogelijk het behoud in situ (in de bodem) als uitgangspunt gehanteerd.

Gemeenten, Provincie en LTO-Noord hebben gezamenlijk een convenant afgesloten over de wijze waarop het begrip 'normaal agrarisch gebruik' in relatie tot archeologisch onderzoek moet worden geïnterpreteerd. De regels van het Bestemmingsplan Buitengebied zijn hierop worden afgestemd.

Archeologische beleids- en advieskaart

Door archeologisch onderzoeksbureau BAAC (Deventer) is een archeologische inventarisatie uitgevoerd voor het hele gemeentelijk grondgebied. Het doel van het

onderzoek is inzicht te krijgen in de aanwezige archeologische waarden én in de kans dat archeologische resten in de ondergrond aanwezig zijn binnen de gemeentegrenzen van Aa & Hunze om zo te kunnen komen tot een goed onderbouwd gemeentelijk archeologiebeleid. Op basis van dit onderzoek is een archeologische beleids- en advieskaart opgesteld ¹⁾.

Op de beleidskaart is te zien waar zich de belangrijke archeologische terreinen bevinden en waar archeologische vindplaatsen verwacht kunnen worden. De archeologische beleids- en advieskaart vormt de basis voor de bescherming van gebieden met archeologische waarden in het bestemmingsplan Buitengebied. Zie verder paragraaf 5.6, Cultuurhistorie en archeologie. De beleidsadvieskaart Archeologie is opgenomen als *bijlage* bij de toelichting.

3. 3. Landbouw

3.3.1. Algemeen

Landbouw is een van de belangrijkste functies in het buitengebied van Aa en Hunze. De landbouw zorgt voor instandhouding van een zeer gewaardeerd en gevarieerd cultuurlandschap. De gemeente zet dan ook in op een verdere ontwikkeling van de landbouwfunctie als belangrijke drager van het landelijk gebied.

De gemeente Aa en Hunze is een gebied met een waardevol oud cultuurlandschap, waarin de landbouw vanouds een zeer belangrijke rol speelt. De landbouwgebieden zijn nauw verweven met de natuurgebieden, de bossen, de vele landschapselementen en de diverse recreatieve ontwikkelingen. Qua verschijningsvorm komen zowel kleinschalige als meer grootschalige landbouwgebieden voor. De landbouw wordt in Aa en Hunze vooral gevormd door de veehouderij, waarbij de nadruk ligt op de melkveehouderij.

Net als in de rest van Nederland is ook in de gemeente Aa en Hunze sprake van schaalvergroting. Al geruime tijd daalt in de gemeenten Aa en Hunze het aantal officieel geregistreerde landbouwbedrijven. In 1980 waren er volgens landelijke CBS-gegevens nog 694 officieel geregistreerde landbouwbedrijven in de gemeente. In 2013 zijn dit er 296. Alleen al in de periode 2000 tot 2013 zijn er meer dan 100 agrarische bedrijven verdwenen. Het aantal landbouwbedrijven binnen de gemeente nam in die periode af van 398 naar 296 (Bron: CBS).

De bedrijven die hun toekomst in de agrarische sector behouden, breiden sterk uit en nemen in omvang toe. Ook kan sprake zijn van specialisatie. Een tweede categorie bedrijven start een tweede tak in de recreatie, zorg of kleinschalige bedrijvigheid. Deze verbreding komt ten goede aan de vitaliteit van het landelijk gebied. Een derde categorie stapt over naar een deeltijd- of hobbybedrijf. Er zijn steeds meer mogelijkheden voor verandering van functie in de voormalige boerderijen.

¹ Gemeente Aa en hunze Archeologische verwachtings- en beleidskaart BAAC rapport V-10.0400 4 augustus 2011

Wonen, kleinschalige recreatie en kleinschalige bedrijven worden verweven met het landelijk gebied.

De gemeente wil de landbouw een reëel en haalbaar ontwikkelingsperspectief bieden. Door het maken van ruimtelijke keuzen wil de gemeente bijdragen aan het concretiseren van deze visie. Daarnaast wordt de gemeente, als gevolg van veranderingen op het gebied van bijvoorbeeld de geurhinder, in toenemende mate in staat gesteld eigen beleid te ontwikkelen.

3.3.2. Ontwikkeling per bedrijfstak

Onderstaande tabel laat –voor de gemeente Aa en Hunze- de ontwikkeling per bedrijfstak zien waarbij eveneens een doorberekening heeft plaatsgevonden naar 2023 op basis van de trend.

Onderwerpen				2000	2013	Jaarlijk- se trend 2000- 2013 (%)	2023
Akker- bouw	Oppervlakte	Akkerbouw, totaal	are	897075	697460	-2,1	553783
		Aardappelen		413243	341899	-1,5	290614
		Granen		283405	216848	-2,3	166973
		Suikerbieten		168516	122010	-2,5	91508
		Overige akkerbouwgewassen en braak		31911	16703	-5,5	7516
	Aantal bedrijven	Akkerbouw, totaal	aantal	258	143	-4,5	79
		Aardappelen		180	94	-5,5	42
		Granen		216	118	-5,0	59
		Suikerbieten		182	92	-5,5	41
		Overige akkerbouwgewassen en braak		79	61	-2,1	48
Tuinbouw open grond	Oppervlakte	Tuinbouw open grond	are	3947	3105	-1,8	2546
	Aantal bedrijven	Tuinbouw open grond	aantal	14	11	-2,1	9
Tuinbouw onder glas	Oppervlakte	Tuinbouw onder glas	m ²	3746	800	-12,0	0
	Aantal bedrijven	Tuinbouw onder glas	aantal	4	1	-8,0	0
Tuinbouw overig	Oppervlakte	Tulpenbroei	1000 stuks	200	-	-7,7	0
	Aantal bedrijven	Tulpenbroei	aantal	1	-	-7,7	0
Grasland en groen- voeder- gewassen	Oppervlakte	Grasland	are	517901	602149	1,5	692471
		Groenvoedergewassen		90386	133587	3,0	173663
	Aantal bedrijven	Grasland	aantal	300	245	-1,6	206
		Groenvoedergewassen		121	101	-1,5	89
Graas- dieren	Oppervlakte	Rundvee	are	13306	14405	1,0	15846
		Schapen		6265	3529	-5,0	1765
		Geiten		243	401	4,5	581
		Paarden en pony's		959	1079	1,0	1187
	Aantal bedrijven	Rundvee	aantal	169	117	-3,0	82
		Schapen		63	46	-3,0	32
		Geiten		16	8	-6,0	3
		Paarden en pony's		126	86	-3,0	60
Hok- dieren	Oppervlakte	Varkens	are	6462	3109	-5,5	1399
		Kippen		444906	492685	0,9	537027
	Aantal bedrijven	Varkens	aantal	8	3	-7,0	1
		Kippen		15	10	-3,0	7

Figuur 4. Landbouwgegevens gemeente Aa en Hunze (jaren 2000 en 2013 landbouwtellingen (bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag /Heerlen, 19 februari 2014))

Op grond van bovenstaande tabel zijn de volgende conclusies te trekken:

- Akkerbouwsector: deze neemt zowel qua oppervlakte als aantal af, waarbij het aantal akkerbouwbedrijven percentueel sneller daalt. Dit laat het proces van schaalvergroting zien;
- Tuinbouwsector: zowel de oppervlakte als het aantal neemt af;
- Grasland: de oppervlakte neemt toe en het aantal bedrijven af. Ook hier is

sprake van schaalvergroting;

- Melkveesector: het aantal dieren neemt toe en het aantal bedrijven af. Hierin is de trend van schaalvergroting zichtbaar;
- Varkenssector: het aantal varkens en bedrijven is afgenomen;
- Pluimveesector: het aantal kippen is toegenomen en het aantal bedrijven afgenomen. Ook in deze sector is sprake van schaalvergroting.

3. 4. Natuur

3.4.1. Algemeen

Kenschets bestaande natuur

Een belangrijk deel van de gemeente Aa en Hunze is beschermd bos- of natuurgebied. In het stroomgebied van de Drentsche Aa is het grondgebruik voor een groot deel natuur. De natuur is voornamelijk geconcentreerd rondom de beekdalen van de diverse beeklopen en in de zgn. staatsbossen. Daarnaast is er in dit gebied van oudsher ook nog veel grond in gebruik door de landbouw die het meest bepalend is voor de instandhouding van het cultuurlandschap. Op de Hondsrug is de natuur voornamelijk geconcentreerd in en rond de staatsbossen.

Naast de bestaande natuurgebieden en de EHS ² komen er verspreid door de gemeente natuurwaarden voor. Deze natuurwaarden komen o.a. voor in de vele bosgebieden, heidevelden, landgoederen, vennen, houtwallen, bermen, enz., die de gemeente rijk is.

Nieuwe natuur

De belangrijkste natuurgebieden en de tussenliggende verbindingen samen vormen de basis van de EHS in het buitengebied van Aa en Hunze. De lange termijn strategie voor het realiseren van de EHS richt zich op het meer robuust maken ervan. Door de natuur in een robuuste EHS te concentreren, ondervinden andere functies (vooral landbouw en recreatie) hier minder beperkingen van. De provincie is primair verantwoordelijk voor het realiseren van de EHS.

In het gebied van de veenontginningen is een transformatie gaande naar een meer natuurlijk landschap voor recreatieve, natuur- en woondoeleinden. De natuurontwikkeling voor de realisatie van de EHS langs het stroomdal van de Hunze is daar op dit moment het meest zichtbare voorbeeld van. De natuurontwikkeling hier geeft goede mogelijkheden voor combinaties met andere functies zoals waterberging en recreatie.

3.4.2. Natura 2000 gebieden

In of direct grenzend aan de gemeente zijn drie gebieden gelegen die zijn aangewezen in het kader van Natuurbeschermingswet, namelijk de Natura 2000 gebieden “Drentsche Aa-gebied”, het Elperstroom gebied in de buurt van Schoonloo en

² De Ecologische Hoofdstructuur heet sinds 2014 Natuurnetwerk Nederland

het “Drouwenerzand”. Deze drie gebieden maken, samen met de in het Natuurbeheerplan Drenthe³ begrensde bos- en natuurgebieden ook deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Hieronder volgt een beknopt beschrijving van de Natura 2000 gebieden.

Drentsche Aa-gebied

Het Drentsche Aa-gebied in het midden en noorden van Drenthe is een van de laatste gave stroomdalen van ons land. Het bestaat uit oud Drents cultuurlandschap met madelanden (graslanden), bosjes, houtwallen, essen (akkers), heide, jeneverbesstruwelen, esdorpen, hunebedden en landgoederen. Door het gebied lopen een groot aantal beken en beekjes, waaronder de Drentsche Aa, Schipborgsche Diep, Zeegser loopje, Anloër diepje, Gasterensche Diep, Deurzerdiep, Andersche Diep en Amerdiep. Het Natura 2000 gebied bestaat, naast de madelanden van de Drentsche Aa, uit de onderdelen Balloërveld, Oudemolen, Gasterse Duinen, Gasterse Holt, Kampsheide, Eexterveld, De Strubben, De Vijtig Bunder en de omgeving van Zeegse. Ten zuiden van dit gebied liggen nog de afzonderlijke bijbehorende terreinen Geelbroek, omgeving van Amen en Andersche Diep. Het Balloërveld (Defensie) is een uitgebreid heidegebied met enig naaldbos en archeologisch belangrijke elementen (grafheuvels, celtic fields, hessenwegen). De Gasterse Duinen is een heuvelachtig gebied met stuifzand, heide, gagelstruwelen en bos. Kampsheide omvat droge en vochtige heide, jeneverbesstruwelen, ven, naald- en loofbos, alsmede grafheuvels en celtic fields.

Elperstroomgebied

Het gebied Elperstroom ligt in een oorspronggebied en bovenloop van de Beilerstroom op de westelijke flank van de Hondsrug. Het stroomdal is uitgesleten tijdens de ijstijden.

Kenmerkend is het typische beek- en esdorpenlandschap tussen de aangrenzende boswachterijen van Grollo en Schoonlo op voormalige heidegronden. In het gebied komen Tertiaire zanden tot dicht aan de oppervlakte voor als gevolg van opstuwing door een Zoutdôme. De bodem van het beekdal heeft een dun veenpakket dat van nature sterk veraard is, plaatselijk komen op geringe diepte keileemlagen voor. Langs de beek liggen voornamelijk graslanden, van elkaar gescheiden door greppels, houtwallen en kleine bosjes. In het deelgebied de Reitma komen zeer oude onbemeste graslanden voor. Door de kenmerkende geologische en bodemkundige eigenschappen stroomt hier in winter en voorjaar relatief kalkrijk grondwater toe, waardoor zich hier kalkmoerassen, blauwgraslanden en heischraal graslanden ontwikkeld hebben.

Drouwenerzand

Het Drouwenerzand is een actief stuifzandgebied op de flank van de Hondsrug, waarin centraal een actieve stuifzandkern voorkomt. Het Drouwenerzand is ontstaan door overmatige begrazing van schapen en plaggenwinning in de 18e en 19e eeuw. Daarna is een uitgestrekte begroeiing ontstaan met jeneverbesstruwelen die nog steeds aanwezig is in het noordelijke en oostelijke gedeelte. Het stuifzand is in het begin van de 20ste eeuw gedeeltelijk beteugeld door bebossingen met grove den. De begroeiing van het heuvelachtige terrein bestaat in het oostelijke deel naast jeneverbes uit struikheide en grote oppervlakten kraaiheide, vochtige heide en oude eikenbossen. Het Drouwenerzand verschilt van andere Drentse stuifzandterreinen omdat het zand mineralenrijk is.

3.4.3. EHS

De Natura 2000 gebieden zijn opgenomen in de EHS. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland die onderling met elkaar worden verbonden. Een belangrijke doelstelling voor deze gebieden is het behouden en versterken van de biodi-

³ De Provincie Drenthe wijzigt jaarlijks het natuurbeheerplan. In het natuurbeheerplan zijn gebieden begrensd voor natuur en agrarische natuur. Dit biedt eigenaren en gebruikers mogelijkheden voor subsidie voor beheer en/of omvorming van landbouwgrond naar natuur en inrichting. Op deze wijze wordt een bijdrage geleverd aan het NNN (Nationale Natuur Netwerk, voorheen EHS) en het Drentse Natuurnetwerk.

versiteit. Het netwerk voorkomt dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Bovengenoemde drie natuurgebieden worden met elkaar verbonden door middel van ecologische verbindingzones.

3. 5. Water

De gemeente Aa en Hunze valt voor het overgrote deel binnen het beheergebied van het waterschap Hunze en Aa's. Een klein gedeelte bij Schoonlo behoort tot het waterschap Reest en Wieden. In het buitengebied is het waterschap verantwoordelijk voor het waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer.

3.5.1. Watersysteem

De beken Aa en Hunze zijn twee beken die stromen vanuit het Drentse land richting Groningen. In de bovenlopen van deze beken ligt de gemeente Aa en Hunze. Deze beken en het Grevelingskanaal zijn de hoofdaders van het watersysteem in de gemeente.

Stroomdal Drentse Aa en Hondsrug

Het gebied van de Drentse Aa is kleinschalig en kent veel gradiënten. Het oppervlaktewatersysteem van de Drentsche Aa is voor Nederlandse begrippen nog relatief weinig aangetast. Het is één van de meest natuurlijke functionerende watersystemen van Nederland. In het stroomgebied van de Drentsche Aa is het grondgebruik voor een groot deel natuur. Dit is voornamelijk geconcentreerd rondom de beekdalen van de diverse beeklopen en in de zogenaamde staatsbossen. Daarnaast is er in dit gebied ook veel grond in gebruik bij de landbouw. In het gebied komen grotendeels zandgronden voor, al dan niet met leem. Het Drentsche Aa gebied laat een vertakt netwerk van waterlopen zien, met relatief smalle beekdalen waarin op korte afstand relatief grote hoogteverschillen optreden.

Hunzedal en Veenkoloniën

Door het gebied van het Hunzedal en de Veenkoloniën lopen twee belangrijke wateren: de Hunze en het Grevelingskanaal. Het Grevelingskanaal ligt in het noordoosten van de gemeente en loopt door de kernen Annerveenschekanaal en Eexterveenschekanaal. De Hunze begint ten oosten van Gasselte en ligt in een oerstroombetal dat in geohydrologische zin doorloopt tot ver ten noorden van Groningen. Op de Hondsrug infiltreert regenwater dat in het Hunzedal lokaal opkwelt. Vanwege de natte omstandigheden komen geen grote dorpen en steden voor en hebben zich op veel plaatsen in het beekdal dikke veenpakketten gevormd. Door ontwatering is veel van dit veen door mineralisatie verdwenen, waardoor ook het maaiveld op veel plaatsen is gedaald. Aan de oostrand van het Hunzedal vormt een langgerekte zandwalrug een lint van randveendorpen, die de begrenzing van het vroegere veengebied vormt met namen als Eexterveen, Gieterveen en Eextezandvoort. Door de grootschalige en georganiseerde ontginning van het veenpakket in dit gebied ontstond daar een patroon van wijken en kanalen met daarbij bebouwingslinten.

Drentse Kanalen

Het uiterst zuidelijk deel van de gemeente Aa en Hunze (Schoonloo en het gebied ten zuiden daarvan) ligt binnen de grenzen van waterschap Reest en Wieden. Dit gebied maakt onderdeel uit van het stroomgebied 'Drentse Kanalen'. Dit watersysteem betreft een sterk peilgereguleerd systeem. In de grotere kanalen is het peil gedurende het gehele jaar hetzelfde. In de omliggende, kleinere watergangen, is het peil 's zomers hoog en 's winters laag. De gebieden rond Schoonloo zijn binnen dit stroomgebied relatief droge gebied.

3.5.2. Waterwinning

Breevenen

Ten noord-oosten van Gieten is een waterwingebied gelegen, met een daarbij behorende grondwaterbeschermingsgebied (waterwingebied Breevenen). Er zijn afspraken gemaakt met boeren rondom het waterwingebied om in de bedrijfsvoering rekening te houden met deze functie. In ruil daarvoor krijgen de boeren een financiële compensatie. Ook is een gebied aangewezen voor strategische grondwaterwinning. (Het betreft een reservering van ruimte voor een nieuwe grondwaterwinning, ingeval in het huidige waterwingebied 'Breevenen' een situatie ontstaat waardoor deze voor langere tijd niet bruikbaar is). Het aangewezen reservegebied ligt ten noordoosten van Annen (Kastelenakkers).

Drentsche Aa

Het grondwaterbeschermingsgebied van de Drentsche Aa ligt gedeeltelijk in de gemeente Aa en Hunze. Rondom het oppervlaktewatersysteem van de Drentsche Aa is ten behoeve van de drinkwatervoorziening een verbod opgenomen om binnen een afstand van 4 m vanaf de insteek van het oppervlaktewater bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Dit beschermingsgebied is aangewezen als het grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa om de oppervlaktewaterkwaliteit extra te beschermen.

Gasselte

Het waterwingebied Gasselte ligt op de Hondsrug ten zuiden van de kom van Gasselte. Het waterwingebied Gasselte is ruim 52,5 ha groot en heeft 11 in werking zijnde winputten. Behalve waterwingebied kent Gasselte ook een grondwaterbeschermingsgebied. In het grondwaterbeschermingsgebied gelden onder andere beperkingen voor het landgebruik om het water dat op weg is naar de winning op de langere termijn te vrijwaren van verontreinigingen. Het grondwaterbeschermingsgebied van Gasselte ligt gedeeltelijk in de gemeente Aa en Hunze.

3. 6. Recreatie en toerisme

Aa en Hunze is een aantrekkelijke gemeente voor toeristen en recreanten. Dagen verblijfsrecreatie zijn beiden belangrijk. Het Drentsche Aa-gebied, de aanwezigheid van (lange-afstands) wandelpaden, fietsroutes, en meerdere kampeer- en bungalowterreinen dragen hier aan bij. Daarnaast zijn de authentieke en gastvrije

esdorpen grote publiekstrekkers. Op het gebied van recreatie en toerisme zijn er in de gemeente Aa en Hunze vele mogelijkheden. Het cultureel erfgoed, de natuurlijke waarden en het cultuurlandschap worden zowel door bewoners als toeristen als zeer waardevol gevonden.

De gemeente kent een aantal boswachterijen met duizenden hectares bos en heidegebieden. Een deel van de gemeente ligt op de Hondsrug. Er is het toeristisch zeer aantrekkelijke Drentse Aa gebied, een Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap. Daarin ligt het Balloërveld waar zich een informatiecentrum en een schaapskooi bevinden. Maar ook het (deels binnen de gemeente gelegen) Drouwenerzand, het Strubben-Kniphorstbos en andere wandelgebieden hebben hoge recreatieve waarden. De gemeente is in het bezit van een rijke historie. Zo zijn er diverse hunebedden, molens en kerken. Het pinetum Ter Borgh ligt tussen de dorpen Anloo en Eext.

De toeristisch-recreatieve voorzieningen in de gemeente Aa en Hunze bieden een gevarieerd beeld. Naast de mogelijkheden die het uitgebreide wandel- en fietspadennetwerk biedt, kan men in de omgeving mountainbiken, skeeleren, zwemmen, paardrijden en huifkartochten maken. Toeristische trekkers zijn ook de schaapskooien, hunebedden, grafheuvels en natuurgebieden. Daarnaast beschikt Aa en Hunze over een breed palet aan accommodaties zoals bungalowcentra, campings, hotels en restaurants en afwisselende dagrecreatieve voorzieningen.

Het toerisme is in economisch opzicht een groeiende sector in het landelijk gebied. Naast de inkomsten die deze sector genereert, is de sector van belang voor de werkgelegenheid. De directe en indirecte meerwaarde op het gebied van werkgelegenheid en bestedingen is groot. Eén op de 5 werkzame personen in Aa en Hunze vindt zijn werk in of is gerelateerd aan re-creatie en toerisme. Daarmee vormt toerisme in Aa en Hunze een belangrijke pijler voor de lokale economie.

Hondsrug

Op de Hondsrug liggen relatief grotere woonkernen nabij de N34. De Hondsrug is van grote waarde als recreatief uitloopgebied voor de aanwezige kernen. De recreatieve mogelijkheden in de directe omgeving van de kernen in dit gebied zorgen voor een hoge belevingswaarde. De druk die deze sector op het landschap uitoefent wordt neemt toe omdat het gebied van De Hondsrug steeds belangrijker wordt als recreatiegebied voor de omliggende verstedelijking en daarnaast vanwege het unieke landschap ook een regionale en nationale aantrekkingskracht heeft.

Geopark de Hondsrug

Het project Geopark de Hondsrug is een project van het Recreatieschap Drenthe. Op 5 september 2013 heeft het Europese Geopark Netwerk bekend gemaakt dat De Hondsrug de status van Europees Geopark krijgt. Hierdoor is het Hondsrugge-

bied het eerste Geopark van Nederland⁴. De combinatie van boeiende geologie, een bijzonder landschap en de opvallende invloed van de mens daarop maakt het de status meer dan waard.

Geopark de Hondsrug richt zich bij het ontsluiten van haar gebiedsverhaal op de inwoners, op het onderwijs en op het toerisme. Zo is er de Hondsrugacademie, waar door middel van lezingen en cursussen inzicht wordt gegeven in de kleurrijke ontstaansgeschiedenis en de cultuurhistorie van het prachtige Hondsruggebied. De talloze verhalen over bewoners die door de eeuwen heen het gebied hebben bevolkt worden steeds belicht vanuit de ondergrond: de geologische ontstaansgeschiedenis. Middelen die hiertoe worden ingezet zijn gidsen, kaarten, een fotoarchief en filmmateriaal. Ook wordt ieder jaar in mei een Geoparkweek georganiseerd. (bron: www.geoparkdehondsrug.eu). De realisatie van een GEO-park Hondsrug betekent een stimulans voor toerisme en recreatie in dit gebied.

Op 17 november 2015 heeft de Algemene Vergadering van UNESCO besloten om de 120 Geoparken in de wereld een UNESCO-status toe te kennen. Geopark de Hondsrug mag zich sindsdien een UNESCO Global Geopark noemen.

Oost-west verbinding: voormalig treintracé

Van west naar oost loopt het voormalig treintracé van Assen via Rolde, Gieten en Gasselte naar Stadskanaal. De spoorlijn is de voormalige spoorverbinding tussen Stadskanaal en Assen. Het voormalige tracé is voor een deel al als lange afstandswandelpad in gebruik en dient als aanknopingspunt voor de verdere uitbouw van routegebonden vormen van recreatie en kleinschalige verblijfsrecreatie om zo een meer fijnmazige 'dooradering' van het buitengebied te verkrijgen.

Verblijfsrecreatie

Verblijfsrecreatie is belangrijk voor Aa en Hunze. De gemeente telt een groot aantal campings, bungalowparken, hotels en groepsaccommodaties. Met elkaar zorgen deze voor ruim 900.000 toeristische overnachtingen per jaar. Een groot deel van de recreatievoorzieningen is gelegen in of bij de natuurgebieden.

Investeren in kwaliteitsversterking

De gemeente vindt het belangrijk om bestaande bedrijven in de recreatiesector te ondersteunen. Daarnaast dienen passende initiatieven te worden omarmd. Een recreatiebedrijf vernieuwen of uitbreiden mét winst voor natuur en milieu vraagt vaak nieuwe creatieve oplossingen. Voor advies kunnen Drentse recreatieondernemers terecht bij het Kwaliteitsteam Natuurlijke Recreatie. Het team van deskundigen begeleidt ondernemers bij het uitwerken van hun plannen voor natuur-

⁴⁾ De Hondsrug is onderdeel van de geologische hoofdstructuur in Nederland. Vanaf 2000 zijn er onder de vlag van UNESCO verschillende geoparken ontstaan. Het gaat om bescherming van geo-diversiteit, het promoten van het geologisch erfgoed aan het grote publiek en duurzame economische (recreatie) ontwikkeling van het gebied. Vanuit het bewustzijn van de aardkundige waarden wordt vanaf 2007 gewerkt aan het initiatief om te komen tot een Geopark Hondsrug. Streven is om het geopark onderdeel te laten worden van het Europese Geopark netwerk. In Nederland is de Hondsrug dan het eerste.

lijke recreatie. Gemeente Aa en Hunze participeert in dit project, zodat op constructieve wijze een goede ruimtelijke inpassing kan plaatsvinden.

Cultuurhistorie en recreatie

Op cultuurhistorisch gebied heeft Aa en Hunze veel te bieden. Zo worden er vele monumenten, boerderijen, molens, kerken, hunebedden, schaapskooien en brinkdorpen aangetroffen. Anloo en Annerveenschekanaal/ Eexterveenschekanaal zijn aangewezen als beschermd dorpsgezicht.

Watergebonden recreatie

Langs de Semslinie ⁵⁾ zijn plannen uitgevoerd om de watergebonden recreatie verder te ontwikkelen. De ontwikkeling van watergebonden recreatie vloeit voort uit de 'Agenda voor de Veenkoloniën'. De Agenda zet een duidelijke koers uit voor de regio en komt met concrete projecten. De veenkoloniale waterwegen worden in ere hersteld.

Themajaar 2015: Het jaar van recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme zijn voor Aa en Hunze buitengewoon belangrijk. Het is zelfs één van de belangrijkste economische sectoren in de gemeente. De gemeente heeft 2015 als themajaar met het onderwerp recreatie en toerisme benoemd. In 2015 wil de gemeente samen met inwoners en ondernemers het toerisme en de dagrecreatie in Aa en Hunze verder stimuleren.

3. 7. Wonen en bedrijvigheid

Wonen

Binnen de gemeente bevinden zich diverse grotere en kleine kernen. In deze kernen is het grootste deel van de woningen geconcentreerd. Bijna alle kernen liggen buiten het plangebied van dit bestemmingsplan. In het buitengebied komt de woonfunctie voor in de vorm van agrarische bedrijfswoningen, niet-agrarische bedrijfswoningen en burgerwoningen.

Agrarisch aanverwante bedrijvigheid

Het landelijk gebied van de gemeente Aa en Hunze wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van agrarische bedrijven. Naast de pure agrarische functie, komt in het landelijk gebied ook andere, veelal agrarisch aanverwante bedrijvigheid voor. Het gaat dan onder andere om agrarische bedrijven die in het kader van de verbreding nevenactiviteiten ontplooiën. Verder zijn in het buitengebied diverse agrarische handels- en hulpbedrijven aanwezig (onder meer loonbedrijven). Deze bedrijven leveren belangrijke diensten aan de agrariërs in het buitengebied. Daarnaast kan deze vorm van bedrijvigheid een aanvullende inkomstenbron voor een agrariër vormen.

⁵⁾ De markering van de grens tussen de Drentse en Groningse ontginningen heeft in 1615 plaatsgevonden door de heer Sems. Deze lijn is structuurbepalend voor de veenkoloniale ontginningen aan de oostzijde van de gemeente.

Niet-agrarische bedrijvigheid

Niet-agrarische bedrijvigheid in het landelijk gebied komt in Aa en Hunze verspreid liggend voor. Het betreft een groot aantal paardenhouderijen⁶ en maneges, een enkel loonbedrijf, hoveniersbedrijven, ateliers en andere veelal kleinschalige productie en dienstverlening. De bedrijvigheid is veelal gevestigd in voormalige agrarische bedrijfsgebouwen. De laatste jaren is het aantal paardenhouderijen en maneges sterk toegenomen. (Zie ook NvU paragraaf 4.8 en hoofdstuk 9).

3. 8. Nutsvoorzieningen en overige functies

Naast vervoer van goederen en mensen, zijn er in het buitengebied van Aa en Hunze leidingen ten behoeve van gas en water in de gemeente gelegen. Ook bevinden zich twee hoogspanningslijnen in het buitengebied. De nutsvoorzieningen zijn onder specifieke regelingen gebracht.

3. 9. Beleidskader

Bij het actualiseren van een bestemmingsplan voor het buitengebied, heeft het gemeentebestuur te maken met het beleid van andere overheden, andere instanties of maatschappelijke organisaties. Dit beleid vormt het kader waarbinnen de gemeente haar eigen beleid formuleert. Het relevante beleid ten aanzien van water- en milieuaspecten wordt apart behandeld in hoofdstuk 5, omgevingsaspecten.

3. 10. Europees beleid en richtlijnen

Op Europees niveau kunnen beleidsvoornemens van belang zijn voor de landelijke gebieden in Nederland. In de regel is dergelijk beleid wel vertaald in het landelijk c.q. provinciaal beleid. Toch is aandacht voor enkele specifieke punten van belang.

Milieu

Op Europees niveau worden meerdere milieuriichtlijnen uitgevaardigd, die zijn of worden verwerkt in de eigen wet- en regelgeving. Van belang voor de agrarische sector zijn in het bijzonder:

- de regelgeving gericht op de productie van veilig voedsel voor de mens;
- het diergezondheidsbeleid;
- het beleid voor melkprijzen en quotaregeling;
- het marktordeningsbeleid voor graan, suiker en aardappelen;
- de Europese nitraatrichtlijn, gericht op bescherming van de bodem. De door-

⁶ NvU; De paardenhouderij kent een grote diversiteit aan verschijningsvormen. Zo zijn er de puur agrarische bedrijven waar uitsluitend paarden worden gefokt, opgefokt, als hengstenhouderij in gebruik zijn of waar paarden voor de melkproductie worden gehouden. Voor deze bedrijven geldt de agrarische bestemming. In meerderheid echter gaat het om bedrijven waar al dan niet in overwegende mate niet-agrarische activiteiten worden ondernomen. Voorbeelden daarvan zijn de trainings- en africhtingstallen, de sportstallen, de handelsstallen en de pensionstallen en maneges. Veelal betreft het een mengvorm van activiteiten. Voor die bedrijven wordt de bestemming 'paardenhouderij' op genomen.

werking van deze richtlijn betekent dat eisen worden gesteld aan de individuele landbouwers met op bedrijfsniveau een beheersing van de in- en uitstroom van mineralen;

- de Europese milieueffectrapportage (m.e.r.). De implementatie van deze richtlijn betekent dat er meer individuele beoordelingen op de noodzaak van een m.e.r. moeten plaatsvinden. Voor gemeenten betekent dit dat er meer activiteiten m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn.

Natuur

Om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen, zijn afspraken gemaakt op Europees niveau. Daartoe wordt gewerkt aan het tot stand brengen van een netwerk van beschermde natuurgebieden: Natura 2000. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn. Natura 2000-gebieden worden aangewezen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

De Vogelrichtlijn is in 1979 voor alle lidstaten binnen Europa van kracht geworden (tegelijkertijd en in onderlinge samenhang tot stand gekomen met de Conventie van Bern). De richtlijn bevat voorschriften en maatregelen ter bescherming van bedreigde Europese vogelsoorten. Een belangrijke maatregel is het - door de lidstaten - aanwijzen van speciale beschermingszones. Dit betreft de gebieden die voor de instandhouding van de in de bijlage van de Vogelrichtlijn genoemde soorten het meest geschikt zijn. De Nederlandse regering heeft de Vogelrichtlijngebieden aangewezen in maart 2000. Voor niet in de bijlage genoemde en geregeld voorkomende trekvogels, kunnen eveneens hun broed-, rui- en overwinteringsgebieden en hun rustplaatsen in de trekzones aangewezen worden.

De Habitatrichtlijn is in 1992 door de Europese Gemeenschap vastgesteld. Zij sluit aan bij de Conventie van Bern en bij de Europese Vogelrichtlijn. De doelstelling en het instrumentarium reiken echter duidelijk verder. Doelstelling is de bescherming van planten en dieren (behalve vogels) en hun leefgebieden (habitats). Zo draagt deze richtlijn bij aan het waarborgen van de biodiversiteit door natuurlijke habitats en aan het in stand houden van de wilde flora en fauna. De lidstaten dragen een lijst van op hun grondgebied aanwezige beschermingswaardige habitats voor aan de Europese Commissie, onder vermelding van de soorten uit Bijlage II van de richtlijn. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen prioritaire en niet-prioritaire soorten. Op basis van deze gegevens stelt de Commissie een lijst van gebieden van communautair belang vast. De lidstaten dienen deze gebieden zo spoedig mogelijk als speciale beschermingszone aan te wijzen. Het moment van plaatsing op de communautaire lijst is echter al bepalend voor het van toepassing zijn van de bepalingen uit de richtlijn. In de praktijk overlappen de beschermingszones van de Habitat- en Vogelrichtlijn en de EHS-gebieden elkaar voor een groot deel.

Voor alle Natura 2000-gebieden moet op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 door de provincie of door het ministerie van LNV een beheerplan worden vastgesteld. Dit moet gebeuren binnen drie jaar na aanwijzing van het gebied als Natura 2000-gebied of binnen drie jaar na inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 als het gebied reeds vóór de inwerkingtreding was aangewezen als Natura 2000-gebied. De Habitatrichtlijn verplicht Nederland de habitattypen en soorten waar Nederland mede verantwoordelijkheid voor draagt, in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te bereiken heeft Nederland daarvoor instandhoudingsdoelstellingen gedefinieerd.

Het beheerplan werkt de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied verder uit in ruimte en tijd. Het beschrijft de resultaten die bereikt dienen te worden om het behoud of het herstel van deze natuurlijke habitats en soorten

mogelijk te maken. Het beheerplan geeft een overzicht op hoofdlijnen van instandhoudingsmaatregelen die in de planperiode genomen moeten worden om de beoogde resultaten te behalen. Tenslotte gaat het beheerplan in op bestaand gebruik en geeft inzicht hoe met de externe werking omgegaan moet worden. Beheerplannen hebben een looptijd van maximaal zes jaar en worden opgesteld onder het bevoegd gezag van de provincie.

Archeologie

In 1992 werd het Europese Verdrag van Malta ondertekend door een groot aantal EU-landen, waaronder Nederland. Doelstelling van dit verdrag is de veiligstelling van het (Europese) archeologisch erfgoed. Dit moet met name gestalte krijgen in het ruimtelijke ordeningsbeleid. Concreet heeft dit tot gevolg dat bij de voorbereiding van bestemmingsplannen meer aandacht moet worden besteed aan de aanwezigheid van archeologische waarden en dat in bestemmingsplannen een beschermende regeling moet worden opgenomen ten aanzien van archeologische waarden.

Aandachtspunt is voorts dat uit het Verdrag van Malta voortvloeit dat er meer gelden beschikbaar moeten komen voor archeologisch onderzoek. Ook moet het beginsel 'de bodemverstoorder betaalt' worden doorgevoerd, in ieder geval voor wat betreft omvangrijke projecten (artikel 6 van het verdrag).

Ter implementatie van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving, is in september 2007 de nieuwe Monumentenwet in werking treden. De kern van de wet is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. De wet verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden.

Water

In 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld. De KRW beoogt de aquatische ecosystemen en waterafhankelijke terrestrische natuur voor achteruitgang te behoeden, te beschermen en te verbeteren. Een concreet doel van de KRW is een goede ecologische toestand van het grond- en oppervlaktewater te bereiken. In beginsel moet dit doel in 2015 behaald zijn. De Kaderrichtlijn Water introduceert het denken in stroomgebieden. Dat gaat uit van het simpele feit dat water zich niet houdt aan lands- en bestuurlijke grenzen, maar z'n natuurlijke loop heeft binnen stroomgebieden. Om aan de voorwaarden van de KRW te kunnen voldoen, moeten waterbeheerders binnen een stroomgebied afspraken maken en samenwerken. Het doel is uiteindelijk dat er in het stroomgebied sprake is van schoon water, waarin een gevarieerd natuurlijk leven voorkomt. De KRW stelt namelijk eisen aan de chemische (geen verontreinigende stoffen) en ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. In 2009 moet er per stroomgebied een beheersplan zijn opgesteld.

3. 11. Rijksbeleid

3.11.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) (2011)

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is begin 2012 in werking getreden ⁷. Met de Structuurvisie zet het kabinet het roer om in het nationale ruimtelijke beleid. Om de bestuurlijke drukte te beperken brengt het Rijk de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij burgers en bedrijven, laat het meer over aan gemeenten en provincies en komen de burgers en bedrijven centraal te staan. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Zo beschrijft het kabinet in de Structuurvisie in welke infrastructuurprojecten zij de komende jaren wil investeren. En op welke manier de bestaande infrastructuur beter benut kan worden. Provincies en gemeentes krijgen in de plannen meer bewegingsvrijheid op het gebied van ruimtelijke ordening.

3.11.2. Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening

Het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (BARRO) is op 30 december 2011 in werking getreden. Het BARRO stelt regels omtrent de 13 aangewezen nationale belangen zoals genoemd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Deze 13 nationale belangen zijn:

1. Rijksvaarwegen
2. Mainportontwikkeling Rotterdam
3. Kustfundament
4. Grote rivieren
5. Waddenzee en waddengebied
6. Defensie
7. Hoofdwegen en hoofdspoorwegen
8. Elektriciteitsvoorziening
9. Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen
10. Ecologische hoofdstructuur
11. Primaire waterkeringen buiten het kustfundament
12. IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte)
13. Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde

⁷

De nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vervangt verschillende bestaande nota's zoals:

- de Nota Ruimte;
- de Structuurvisie Randstad 2040;
- de Nota Mobiliteit;
- de MobiliteitsAanpak;
- de structuurvisie voor de Snelwegomgeving;
- de agenda Landschap;
- de agenda Vitaal Platteland;
- Pieken in de Delta.

Op de verbeelding zijn de aardgastransportleidingen weergegeven als dubbelbestemming "Leiding-Gas". Deze leidingen liggen binnen een aangewezen nationale leidingen-strook (aangewezen in de Structuurvisie Bulsleidingen). In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn, om gevolg te geven aan de structuurvisie, regels gesteld.

De ontwikkelingen die met het Bestemmingsplan buitengebied in planologische zin mogelijk worden gemaakt zijn over het algemeen kleinschalig van aard (perceelsgebonden) en raken daarmee geen rijksbelangen.

3.11.3. Nota Belvedere

De Nota Belvédère (1999) is een beleidsnota over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. De nota vormt een belangrijke bouwsteen voor de Nota Ruimte. De centrale doelstelling van het beleid luidt: 'de cultuurhistorische identiteit wordt sterker richtinggevend voor de inrichting van de ruimte, en het rijksbeleid zal daarvoor goede voorwaarde scheppen'. Binnen het grondgebied van de gemeente Aa en Hunze zijn twee gebieden aangewezen als Belvédèregebied, te weten:

- Oude veenkoloniën;
- Drentse Aa-Hondsrug.

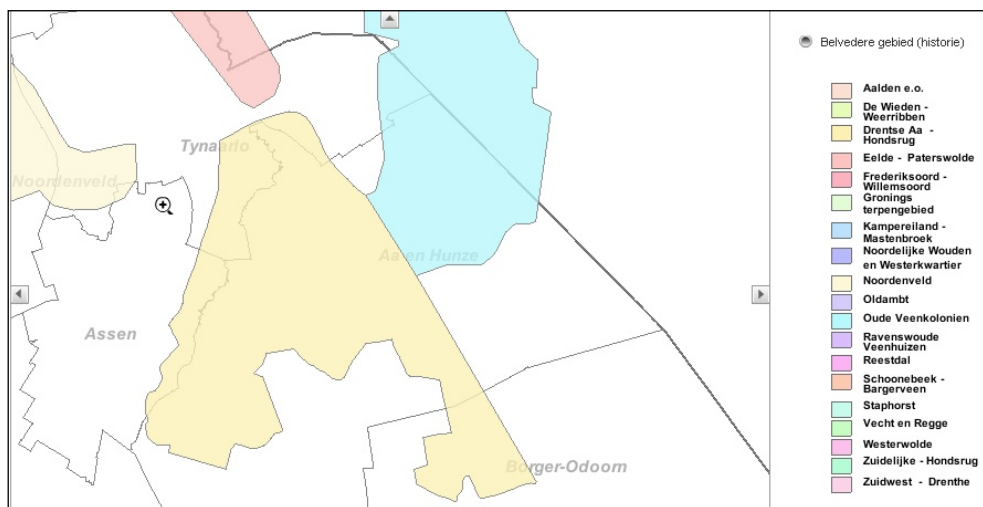
Beleidskansen voor de Oude veenkoloniën worden onder meer gezien in:

- het verder ontwikkelen van het gebied van de veenkolonies tot een aantrekkelijk gebied met meervoudige functies en voldoende economische dragers onder andere door revitalisering van de lintdorpen en verbetering en versterking van de landschapskwaliteit;
- ontwikkelen van een geheel nieuw perspectief voor de veenkolonies, met als randvoorwaarde het behoud van cultuurhistorische waardevolle elementen en patronen;
- voor het westelijke deel van het gebied zijn er goede mogelijkheden om mee te koppelen met het leefbaarheidsproject Hunzedal (ontwikkeling van nieuwe landgoederen, bossen, natuur en de toeristisch-recreatieve potenties van het gebied).

Ook worden beleidskansen genoemd ten aanzien van inrichting, inpassing herstel en visualisatie alsmede van beheer en gebruik, onderzoek, voorlichting en erkenning. Voor het gebied Drentse Aa-Hondsrug zijn de beleidskansen als volgt omschreven:

- explicieter beschermen van de waarden in de bestemmingsplannen;
- de bescherming zoals aangegeven in het omgevingsplan verder implementeren door de aanwijzing van meer beschermde dorpsgezichten en het geven van een (rijks)monumentstatus aan meer objecten.

Naast integrale gebiedsgerichte acties worden beleidskansen gezien ten aanzien van inrichting, inpassing herstel en visualisatie alsmede van beheer en gebruik, onderzoek, voorlichting en erkenning.

Figuur 5. Belvedere gebieden in de gemeente Aa en Hunze

3.11.4. MIRT Gebiedsagenda Noord- Nederland 2040

De gebiedsagenda Noord-Nederland 2040 (Vastgesteld 27 oktober 2014) benoemt de gezamenlijke opgaven van het Rijk en het : Samenwerkingsverband Noord-Nederland SNN in het ruimtelijk-fysieke domein met een horizon tot 2040. De gebiedsagenda is de basis voor het bespreken van onderwerpen in het jaarlijkse Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT). Het expliciet maken van de strategische keuzen maakt een betere afstemming mogelijk van plannen en investeringen van bedrijfsleven, regio en Rijk.

De gebiedsagenda van Rijk en regio beschrijft de gezamenlijke ambities voor Noord-Nederland. De ambities worden uitgewerkt in drie strategieën, die op hun beurt weer uitmonden in een uitvoeringsagenda met concrete projecten. De strategieën zijn:

1. Een leidende positie op het gebied van duurzame energievoorziening;
2. Een robuuste economische structuur;
3. Een adequate waterveiligheid en duurzame zoetwatervoorziening.

Met de beschreven strategieën levert Noord Nederland haar bijdrage aan de internationale concurrentiekracht van Nederland. De drie lijnen zijn uitgewerkt in een uitvoeringsagenda voor de langere en kortere termijn.

3.11.5. Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dit is schadelijk voor de natuur. Het belemmert ook vergunningverlening voor economische activiteiten. Daarom heeft het Rijk het initiatief genomen om deze stikstofproblemen aan te pakken. In de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) werken overheden en maatschappelijke partners samen om de stikstofuitstoot te verminderen en daarmee ook economische ontwikkelingen moge-

lijk te maken. Rijk, provincies en natuurorganisaties nemen maatregelen om de natuur te herstellen, door bijvoorbeeld stikstofrijke grondlagen te verwijderen. Agrarische ondernemers nemen maatregelen in hun bedrijfsvoering, zoals mest aanwenden met weinig stikstofverliezen en het gebruik van aangepast voer. Door deze combinatie van maatregelen ontstaat er ruimte voor nieuwe economische activiteiten.

Op 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof in werking getreden. De PAS is bedoeld om de verlening van Natuurbeschermingswetvergunningen rondom stikstofgevoelige natuurgebieden vlot te trekken en is gebaseerd op het principe van salderen: door generieke en gebiedsgerichte maatregelen te treffen, wordt milieuruimte gecreëerd. Daarmee ontstaat enerzijds ruimte voor nieuwe economische ontwikkeling. Anderzijds is de verbetering van de natuurkwaliteit van Natura 2000-gebieden gewaarborgd.

De ontwikkelruimte die onder het PAS tot stand komt, is opgedeeld in vier compartimenten:

1. Een deel voor ontwikkeling van bestaande economische activiteiten (autonome ontwikkeling).
2. Een deel voor prioritaire projecten zoals de MIRT projecten.
3. Een deel voor projecten die onder een grenswaarde vallen (1 mol N/ha/jr)
4. Een deel voor overige projecten.

De provincie is bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet en besluit over de toekenning van ontwikkelruimte. Projecten onder de grenswaarde zijn daarbij meldingsplichtig. Voor projecten boven de grenswaarde moet een Natuurbeschermingswetvergunning worden verkregen.

Extern salderen, bijvoorbeeld door saldo van stoppende bedrijven over te nemen, is onder de PAS niet meer toegestaan voor inrichtingen zoals bedoeld in de Wet milieubeheer, omdat het PAS zelf is gebaseerd op het salderingsprincipe. Saldering binnen inrichtingen zelf, is wel toegestaan. Dit wordt gezien als een mitigerende maatregel en wordt intern salderen genoemd.

3. 12. Provinciaal beleid

3.12.1. Omgevingsvisie Drenthe 2014

Uitgangspunt van de visie is de ruimtelijke identiteit en de ruimtelijke kwaliteiten van provincie te versterken. Daarbij speelt de kernkwaliteit 'oorspronkelijkheid' een belangrijke rol. Onder deze kwaliteit verstaat men archeologische, cultuurhistorische en aardkundige waarden.

Aard van de omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is hét strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein. De Omgevingsvisie kent een duidelijke relatie met bestaande programma's en plannen. In

deze Omgevingsvisie zijn vier wettelijk voorgeschreven provinciale planvormen samengenomen:

- de provinciale structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening;
- het provinciaal milieubeleidsplan op grond van de Wet milieubeheer;
- het regionaal waterplan op grond van de waterwetgeving;
- het provinciaal verkeers- en vervoersplan op grond van de Planwet Verkeer en Vervoer.

Missie

De missie voor het omgevingsplan luidt: "Het koesteren van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten". Als kernkwaliteiten zijn: rust, ruimte, natuur, landschap, oorspronkelijkheid, kleinschaligheid, naoberschap, menselijke maat en veiligheid. Onder een 'bruisend Drenthe' wordt verstaan een provincie waarin het goed wonen en werken is en waar voldoende te doen is voor jong en oud. De missie laat zien dat wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit door nieuwe ontwikkelingen en bestaande kwaliteiten in samenhang te bezien.

Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Het regionale economische vestigingsklimaat is van provinciaal belang. Gestreefd wordt naar voldoende, gevarieerde, aantrekkelijke en vitale vestigingsmogelijkheden op regionale bedrijventerreinen en andere stedelijke werklocaties. Ook wil men in het landelijk gebied voldoende ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor landbouw, recreatie en toerisme en bedrijvigheid. De landbouw moet in de provincie voldoende mogelijkheden hebben voor schaalvergroting en voor de productie van energie. Drenthe moet aantrekkelijk blijven voor recreanten en toeristen. Van provinciaal belang is daarom het verbeteren en vernieuwen van het bestaande aanbod van verblijfs- en dagrecreatie en van de toeristisch recreatieve infrastructuur. Zowel de landbouw- als de toeristisch/recreatieve sector spelen een belangrijke rol bij het behouden en ontwikkelen van de kernkwaliteiten.

Robuuste systemen

Er zijn vier 'systemen' die de dragers zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe:

- Sociaal-economische systeem;
- Watersysteem;
- Natuursysteem;
- Landbouwsysteem.

Voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe moeten deze vier systemen 'robuust' zijn. Een systeem is robuust als een verstoring als gevolg van een ontwikkeling geen significante gevolgen heeft voor het functioneren ervan. Binnen de robuuste systemen staat de ontwikkeling van de betreffende hoofdfunctie (wonen, werken, water, natuur of landbouw) voorop. Dit betekent dat de ontwikkeling van andere functies geen significante negatieve invloed mag hebben op het functioneren van de hoofdfunctie. Voor alle ontwikkelingen, dus ook die van de

hoofdfunctie, geldt dat de ruimtelijke kwaliteit er door moet worden versterkt.

Multifunctionele gebieden

Naast de robuuste systemen kent Drenthe gebieden waar verschillende functies en ambities samenkomen. Het gaat hierbij vooral om de combinatie van landbouw, natuur, recreatie en landschappelijke waarden (multifunctionele gebieden). Kenmerkend hiervoor is dat er – in tegenstelling tot de robuuste systemen – geen sprake is van een hoofdfunctie die leidend is in de ordening. Deze gebieden hebben een eigen functie-indeling gekregen.

Kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten die van provinciaal belang zijn, zijn aangegeven op de kaart “Kernkwaliteiten”. De kernkwaliteiten die niet op de kaart zijn aangegeven, vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

Landschap

De kwaliteit en de diversiteit van het Drentse landschap dragen sterk bij aan het aantrekkelijke milieu om te wonen, te werken en te recreëren. De identiteit van het Drentse landschap wordt bepaald door de ontstaansgeschiedenis en de diversiteit aan landschapstypen. De ambitie is het behouden en versterken van de verscheidenheid, de kwaliteit, de identiteit en de beleefbaarheid van het landschap. Van provinciaal belang is het behouden van landschapskenmerken en de onderlinge samenhang en het versterken van de verschillende landschapstypen. Op de Kernkwaliteitenkaart is aangegeven welke landschappen en onderdelen daarvan van provinciaal belang zijn.

Archeologie

Het archeologisch erfgoed is de enige bron van informatie over de bewoningsgeschiedenis van de provincie van de steentijd tot de middeleeuwen. Het merendeel van het archeologisch erfgoed is onzichtbaar en is daardoor zeer kwetsbaar voor ruimtelijke ontwikkelingen die met bodemingrepen gepaard gaan. Archeologische waarden zijn onvervangbaar en niet te compenseren. Daarom heeft het archeologisch erfgoed een duidelijke plaats in ons ruimtelijk beleid. De kaart Archeologie geeft een totaaloverzicht van de archeologische waarden en verwachtingen die van provinciaal belang worden geacht. Deze waarden zijn essentieel om het verhaal van de regionale bewoningsgeschiedenis te kunnen vertellen, voor nu en voor toekomstige generaties. De archeologische waarden van provinciaal belang die samenhangen met de cultuurhistorische waarden of die ruimtelijk zichtbaar zijn, zijn terug te vinden op de kaart Cultuurhistorie.

Ontwikkeling van robuuste systemen

Het sociaal-economisch systeem en de systemen van water, natuur en landbouw worden beschouwd als de dragers voor de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe. Deze systemen dienen voldoende robuust te zijn. Dat houdt in dat verstoring als gevolg van een ontwikkeling geen significante gevolgen heeft voor het functioneren van het systeem. Binnen de robuuste systemen staat in principe de ontwikkeling van de hoofdfunctie (wonen, werken, water, natuur of landbouw) voorop. Op

de visiekaart (kaart Visie 2020) zijn de robuuste systemen aangegeven. De begrenzing is globaal en wordt specifiek gemaakt in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Vitaal platteland

In het verleden had het platteland vooral een productiefunctie voor voedsel. Tegenwoordig krijgt het steeds meer andere economische functies. Hoewel de landbouw nog steeds een belangrijke pijler van de plattelandseconomie is, wordt het 'medegebruik' van het platteland door de gehele samenleving groter. Voorbeelden zijn toerisme en recreatie, educatie, genieten van natuur, ruimte en stilte en authentieke voedingsproducten. Op deze manier wordt het platteland als het ware een producent van belevenissen. Ten slotte heeft het platteland zich in de loop der jaren ook bewezen als (innovatieve) kraamkamer voor het midden en kleinbedrijf en kunst en cultuur. Om het platteland vitaal te houden wordt ingezet, naast de focus op een robuuste landbouw, op het versterken en verbreden van niet-agrarische economische activiteiten. Het groene karakter van Drenthe met haar natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke diversiteit biedt immers uitstekende potenties voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en activiteiten in de sfeer van gezondheid, wellness en leisure. Daarnaast wordt ruimte geboden aan kleinschalige en lokaal georiënteerde activiteiten op het gebied van nijverheid en dienstverlening

Ook wordt ruimte geboden voor woningbouw ter vervanging van landschapsontsierende (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen (ruimte-voor-ruimte regeling). Bij eventuele aantasting van de kernkwaliteiten wordt gestreefd naar compensatie. De ontwikkeling van nieuwe landgoederen wordt gestimuleerd, als vorm van kleinschalige nieuwe woonmilieus.

Versterken van de sociaal-economische vitaliteit van de plattelandseconomie

Veel bedrijvigheid op het platteland vestigt zich in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Voorheen was het provinciale beleid ten aanzien van het gebruik en/of het herinrichten hiervan nogal restrictief. De provincie wil dat gemeenten nu in principe zelf gaan bepalen welke activiteiten zij willen toestaan in de VAB. Wel worden enkele randvoorwaarden gesteld:

- de invulling van de VAB doet geen inbreuk op de ruimtelijke kwaliteit;
- de nieuwe bedrijfsactiviteit heeft geen negatieve gevolgen voor de hoofdfunctie van het gebied;
- de nieuwe bedrijfsactiviteit is kleinschalig van aard;
- de woonfunctie van de VAB blijft gehandhaafd.

Aanleg van nieuwe werklocaties in het landelijke gebied wordt in principe niet toegestaan. Wel is het onder bepaalde voorwaarden mogelijk bestaande locaties uit te breiden.

Robuust en klimaatbestendig watersysteem

Gestreefd wordt naar een robuust watersysteem dat voldoende schoon grond- en oppervlaktewater biedt voor alle waterafhankelijke functies. Het watersysteem

moet in staat zijn om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen, waardoor wateroverlast en watertekort tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau beperkt blijven. Ook moet het watersysteem voldoen aan de kwaliteitseisen die voortvloeien uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

De beekdalen vormen, met de kanalen en de grondwaterlichamen, de kern van het Drentse watersysteem. De beekdalen verzorgen de waterafvoer van het Drents Plateau en bepalen de grondwatervoorraad onder dit plateau. Ook zijn de beekdalen van grote waarde voor de natuur en bepalen ze in belangrijke mate de landschappelijke kwaliteit van Drenthe.

De klimaatverandering vraagt om meer ruimte voor water. Ruimte voor water wordt vooral in de bovenlopen van de beekdalen gezocht. Door hier water vast te houden, wordt wateroverlast in de lager gelegen gebieden voorkomen, vermindert de verdroging bovenstrooms, verbetert de waterkwaliteit en neemt de grondwatervoorraad toe. Om de ruimte voor water te garanderen, voert de provincie een 'nee, tenzij-beleid'. Dit betekent dat kapitaalintensieve functies zo veel mogelijk worden geweerd. Daarbij gaat het vooral om woon- en werkgebieden en bepaalde vormen van agrarisch grondgebruik, zoals glastuinbouw, kwekerijen en intensieve veehouderijen. In perioden van intensieve neerslag kan in de beekdalen, vanwege hun natuurlijke lage ligging, wateroverlast worden verwacht. Bij de inrichting en het beheer van het beekdal wordt hiermee rekening gehouden. Provinciaal uitgangspunt is dat wateroverlast niet mag worden afgewenteld op benedenstrooms gelegen gebieden en dat de grondwatervoorraad onder het Drents Plateau behouden moet blijven en waar mogelijk worden aangevuld.

De beekdalen zijn als functie opgenomen op de visiekaart. Deze aanduiding geeft een verbijzondering aan van de functies landbouw en natuur. Voor een beekdal met een natuurfunctie streeft de provincie naar het combineren van de natuur- en wateropgave en in de beekdalen met een landbouwfunctie naar een betere waterkwaliteit en naar een waterhuishoudkundige inrichting die op de landbouw is afgestemd.

Robuuste natuur

In Nederland worden gebieden met een bijzondere natuurkwaliteit onderling verbonden tot een Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van gebieden dat voldoende robuust is voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het realiseren van de EHS, door gebieden aan te wijzen en door zorg te dragen voor de kwaliteit van die gebieden. De visie op de robuuste EHS is weergegeven op kaart Robuuste EHS 2020/2040. Bij het robuust maken van de EHS richt men zich op vier aspecten:

- het realiseren van grotere, aaneengesloten natuurgebieden en het laten vervallen van de EHS-status voor kleinere, verspreid liggende gebieden;
- het versterken van de verbindingen in het netwerk, in combinatie met het verminderen van het aantal verbindingen;
- bij het verbinden van gebieden zo veel mogelijk gebruik maken van de beek-

dalen;

- het behouden en ontwikkelen van natuurwaarden buiten de EHS door de 'doorlaatbaarheid' van het tussenliggende landschap te verbeteren, onder andere door invulling te geven aan het concept 'klimaatmantels'.

Robuuste landbouw

De Drentse agribusiness moet in staat worden gesteld haar positie op de Europese en wereldmarkt te versterken. Ook voor de landbouw wordt om die reden naar een robuust systeem gestreefd. Dit gebeurt onder andere door gebieden aan te wijzen waar de landbouw de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen, door innovatie in de landbouw te stimuleren en door minder beperkingen op te leggen.

Functionele indeling Landbouw

De landbouw krijgt maximale speelruimte in de gebieden die op de visiekaart (kaart Visie 2020) als landbouwgebieden zijn aangeduid, binnen de kaders van de kernkwaliteiten (kaart Kernkwaliteiten). Dat betekent dat ontwikkelingen in deze gebieden geen negatief effect mogen hebben op de landbouw. In deze gebieden wordt gestreefd naar een waterhuishoudkundige inrichting die is afgestemd op de functie landbouw.

Robuuste gebieden

Binnen de functie landbouw zijn robuuste landbouwgebieden aangegeven (kaart Landbouw). In deze gebieden staat de landbouw voorop. Dit maakt schaalvergroting en meer geïndustrialiseerde vormen van landbouw mogelijk. Ook zijn dit de voorkeursgebieden voor het verplaatsen en inplaatsen van agrarische bedrijven. De kernkwaliteiten (kaart Kernkwaliteiten) spelen in deze gebieden een ondergeschikte rol. Er is in deze gebieden geen ruimte voor andere grootschalige functies, bijvoorbeeld nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie.

Bouwvlak

Agrarische bedrijven die zich verder willen ontwikkelen, hebben vaak behoefte aan uitbreiding of nieuwbouw van bedrijfsgebouwen. Bij uitbreiding van het bouwvlak moet de SER-ladder worden toegepast en de uitbreiding moet ruimtelijk worden ingepast. Hierbij moeten de kernkwaliteiten in acht worden genomen. Voor de gebieden met de functie landbouw (kaart Visie 2020) is het vaststellen van een maximale oppervlaktemaat de verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor de multifunctionele gebieden geldt dat de maximale grootte van het bouwvlak 1,5 ha is. Onder voorwaarde van ruimtelijke inpassing is een verdere vergroting mogelijk. Wanneer aantoonbaar andere provinciale doelen worden gehaald (bijvoorbeeld uitplaatsing uit de EHS), hoeft de grootte van een agrarisch bouwvlak de medewerking van de provincie niet in de weg te staan. Gestreefd wordt in die gevallen samen met de betrokken partijen naar een maatwerkoplossing.

Intensieve niet-grondgebonden veehouderij

De provincie wil geen nieuwvestiging van niet-grondgebonden intensieve veehouderij-bedrijven in Drenthe. Dat geldt ook voor het starten van een neventak intensieve veehouderij en voor het omschakelen van een grondgebonden land-

bouwbedrijf naar een intensief veehouderijbedrijf. Intensieve veehouderijbedrijven tasten de belevingswaarde van het buitengebied aan en leiden tot een grotere milieudruk. Er worden alleen ontwikkelkansen geboden aan bestaande intensieve veehouderijbedrijven in Drenthe, onder de voorwaarde dat de ontwikkeling ontstaat:

- door een zorgvuldige maatwerkbenadering, passend bij de kernkwaliteiten;
- door sanering en samenvoegen van kleinere bedrijven (bijvoorbeeld uit gebieden waar verdere groei niet of nauwelijks mogelijk is).

Recreatie en toerisme

Drenthe wil een topspeler zijn op de (binnenlandse) toeristische markt. Hiervoor is het van belang dat Drenthe in haar diversiteit een totaalproduct aanbiedt dat onderscheidend en van hoogwaardig niveau is. Het is van belang om in dat toeristische totaalproduct Drenthe te investeren. Het bestaande aanbod van verblijfs- en dagrecreatie en de huidige toeristisch-recreatieve infrastructuur dient kwalitatief te worden verbeterd en vernieuwd. De focus ligt op de diversiteit en de kwaliteit van het toeristische product. Niet méér van hetzelfde, maar juist het creëren van toegevoegde waarde ten opzichte van het bestaande toeristische product. De markt wordt uitgedaagd uit om nieuwe, aansprekende concepten te ontwikkelen die passen bij de kernkwaliteiten van Drenthe.

Verblijfsrecreatie

Het gebied dat is aangegeven als versterkingsgebied voor recreatie is weergegeven op de kaart Recreatie en Toerisme. Hier wordt ingezet op het versterken en eventueel uitbreiden van bestaande recreatiebedrijven. Het accent ligt op het versterken en ontwikkelen van de kleinschalige verblijfsrecreatie, bijvoorbeeld gekoppeld aan doorgaande nationale lange-afstandsroutes voor wandelen en fietsen. Gemeenten worden hiervoor ruimere mogelijkheden geboden, bijvoorbeeld als het gaat om vrijkomende agrarische bebouwing.

Recreatieve infrastructuur

Drenthe heeft een zeer fijnmazig net van wandel-, fiets- en ruiterspaden, waaronder een aantal doorgaande landelijke routes. Voor de recreatietoervaart zijn er doorgaande vaarverbindingen. De provincie investeert in het instandhouden en verbeteren van de provinciale infrastructuur voor recreatie en toerisme. Aan uitbreiding van de infrastructuur wil de provincie meewerken als er sprake is van een knelpunt dan wel een ontbrekende schakel, of als onderdeel van een gebiedsontwikkeling.

Klimaat- en energiedoelstellingen

De provincie zet in op een overgang naar een duurzame-energiehuishouding. Dit is mede ingegeven door veranderingen in het klimaat en het schaarser worden van fossiele brandstoffen. Gestreefd wordt naar een energiehuishouding die betrouwbaar is, een minimum aan broeikasgassen uitstoot en betaalbaar is. Tot 2020 wordt gestreefd naar een reductie van 30% van de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990. In 2020 moet het aandeel hernieuwbare energiebronnen zijn gestegen tot 20%. Ook wordt gestreefd naar een verhoging van de energie-efficiëntie met

2% per jaar (nu 1%). De productie van energie uit bodem en biomassa wordt gestimuleerd en ingezet wordt op het realiseren van 60 MW (megawatt) aan wind-energie in 2020.

Energie uit biomassa

Energieopwekking uit biomassa wordt gestimuleerd. Grootschalige bio-energiecentrales vestigen zich bij voorkeur op goed bereikbare bedrijventerreinen met mogelijkheden voor de energie-infrastructuur en afnamemogelijkheden van vrijkomende warmte. Daarbij kan gedacht worden aan de Energietransitieparken (kaart Visie 2020). Voor de vestiging van kleinschalige mestvergistingsinstallaties bij veehouderijbedrijven wordt het 'Beleidskader co-vergisting' gehanteerd. De productie van energie uit biomassa is gekoppeld aan het streven naar een 'bio-based economy'. Dat is een economie waarin bedrijven non-food toepassingen, zoals brandstoffen, chemicaliën, medicijnen en energie, vervaardigen uit groene grondstoffen. Daarbij wordt ook gedacht aan het koppelen van landbouwbedrijven aan bedrijven op Energietransitieparken.

Uitwerking gebiedsopgaven

In hoofdstuk 5, 'uitwerking gebiedsopgaven' wordt nader ingegaan op de Hondsrug. Bij de opgave voor de Hondsrug gaat het vooral om het benutten en ontwikkelen van de vele kernkwaliteiten, in samenhang met ruimtelijk-economische functies. Daarbij wordt gefocust op functies die passen bij en gebruik maken van de kwaliteiten van de Hondsrug, zoals recreatie en toerisme en wonen.

3.12.2. Functie-indeling volgens omgevingsvisie 2014

Op de visiekaart 2020 (kaart 1 uit de omgevingsvisie 2014) komt de volgende indeling voor:

- robuust natuursysteem;
- robuust landbouwsysteem;
- robuust sociaal economisch systeem;
- robuust watersysteem;
- multifunctionele gebieden.

Functie-indeling omgevingsvisie 2014

Robuust sociaaleconomisch systeem

Het behouden en ontwikkelen van de kernkwaliteiten is belangrijk voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving in Drenthe. Even belangrijk is een gezond economisch klimaat, met voldoende bedrijvigheid en werkgelegenheid, en een gezond sociaal klimaat, met voldoende variatie in het aanbod van woonmilieus en voorzieningen met een hoge leefbaarheid.

In het provinciaal beleid worden voorwaarden gecreëerd voor het ontwikkelen van een robuuste sociaaleconomische structuur van Drenthe. Daarbij wordt rekening gehouden met de economische en demografische ontwikkeling. Centraal in het beleid staat het onderscheid tussen stad en land en het complementaire karakter van deze gebieden.

Robuust landbouwsysteem

Binnen de gebieden, aangewezen als robuust landbouwsysteem krijgt de landbouw de ruimte om zich te ontwikkelen, door innovatie in de landbouw te stimuleren en door minder beperkingen op te leggen. De landbouw krijgt maximale speelruimte. Bij de te nemen inrichtingsmaatregelen voor de landbouw wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de kernkwaliteiten. Ontwikkelingen in deze gebieden mogen daarom geen negatief effect hebben op de landbouw. Binnen het landbouwgebied zijn zogenoemde 'plus-gebieden' aangegeven. In deze gebieden heeft de landbouw nog verdere mogelijkheden, zoals schaalvergroting en meer geïndustrialiseerde vormen van landbouw. Ook zijn dit de voorkeursgebieden voor het verplaatsen en het inplaatsen van agrarische bedrijven. De kernkwaliteiten spelen in deze gebieden een ondergeschikte rol. Dit betekent dat bij de belangenafweging het belang van de landbouw zwaarder weegt dan dat van de kernkwaliteiten. Er vindt wel een afweging tussen beiden plaats. Wanneer de gewenste ontwikkeling niet kan samengaan met de aanwezige kernkwaliteiten, wordt verwacht dat de gemeente dat zorgvuldig onderbouwt. In deze gebieden is geen ruimte voor andere grootschalige functies, zoals nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie, natuur en vestiging van landgoederen en woonmilieus.

Voor de gebieden met de aanduiding 'landbouwgebied' zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het vaststellen van de maximale oppervlaktemaat (van het bouwblok). Voor de multifunctionele gebieden is de maximale grootte van het bouwblok 1,5 hectare. Onder voorwaarde van ruimtelijke inpassing is een verdere vergroting mogelijk.

De Veenkoloniën zijn aangewezen als proefgebied voor de landbouw. Nieuwe ontwikkelingen op landbouwgebied kunnen als eerste hier worden geïntroduceerd. Het kan hierbij gaan om innovaties op het gebied van huisvesting, nieuwe teelten, efficiënt watergebruik, verduurzaming en duurzame energie. Het initiëren van deze nieuwe mogelijkheden loopt via de 'Agenda voor de Veenkoloniën' (een gezamenlijke gebiedsopgave van gemeenten en provincies in Groningen en Drenthe).

Robuust natuursysteem

De natuurgebieden en de tussenliggende verbindingen samen vormen de basis van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in Drenthe, de ruggengraat voor het Natuurnetwerk Nederland in Drenthe. Om de kwaliteit van de natuur en de biodiversiteit duurzaam te verbeteren, wordt gestreefd naar een robuust natuurnetwerk. Voor een stevig natuurnetwerk wordt ingezet op:

- vergroten van natuurgebieden;
- verbinden van natuurgebieden;
- verbeteren van de milieucondities.

Robuust watersysteem

Het robuust watersysteem moet zo zodanig worden ingericht dat de risico's op wateroverlast en watern tekort tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau beperkt blijven, met bijzondere aandacht voor de beekdalen. Alle Drentse watersystemen vinden hun oorsprong in Drenthe. Dit geeft unieke mogelijkheden om de potenties van de watersystemen optimaal te benutten. De watersysteembenadering is daarom een van de ordenende principes in het waterbeleid. Daarbij dient de natuurlijke veerkracht van het watersysteem te worden gehandhaafd of hersteld om extreme omstandigheden op te vangen. Daarvoor heeft het watersysteem meer ruimte nodig dan nu. De beekdalen spelen hierin een belangrijke rol. Water verzamelt zich van nature in de beekdalen. Omdat niet langer dit

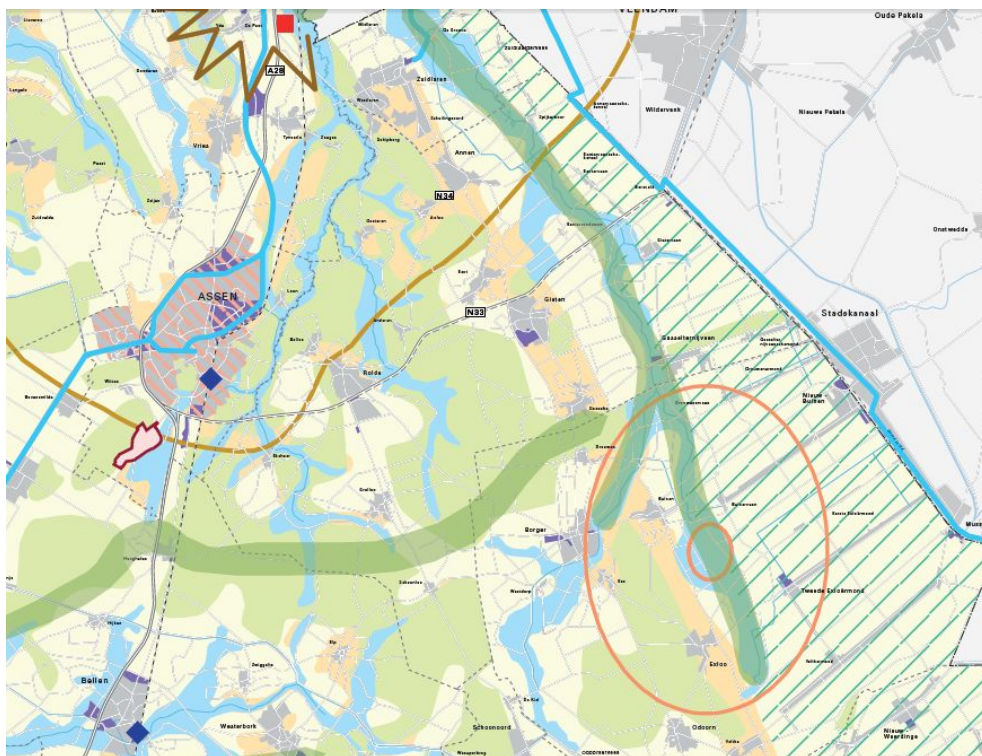
water overal zo snel mogelijk kan worden afgevoerd, zullen de beekdalen in 2030 regelmatig kunnen overstromen en hiermee helpen om wateroverlast elders te voorkomen. Hierdoor kan de dynamiek (hoge en lage waterstanden) in de beekdalen toenemen.

Gestreefd wordt naar robuuste beeksystemen in 2030. Robuuste beeksystemen zijn beken met een grotere dynamiek door een meer natuurlijk peilbeheer (hoog in de winter en laag in de zomer). Bij veel neerslag is er kans op water op het maaiveld. De waterkwaliteit is zodanig dat de planten en dieren die hier van nature voorkomen, er goed kunnen leven. In de beekdalen met overwegende en natuurfunctie bepalen natuurlijke processen en de cultuurhistorie het landschap. De overige beekdalen zijn herkenbaar als onderdeel van het Drentse landschap. Bestaande functies moeten zich aanpassen aan deze toenemende dynamiek, maar kunnen wel blijven functioneren. Enkele beekdalen zijn hoofdzakelijk ingericht voor de landbouw. In veel beekdalen komen de functies natuur en landbouw naast elkaar voor. De komende jaren worden geen grootschalige functieveranderingen meer in de beekdalen verwacht, afgezien van de realisatie van de EHS. De huidige functies blijven bestaan. Daarom wordt gezocht naar mogelijkheden om deze functies goed met de robuuste beekdalen te combineren.

Multifunctionele gebieden

De afgelopen decennia hebben veel gebieden in Drenthe een ontwikkeling doorgemaakt die gericht was op één bepaalde functie. Hierdoor zijn op veel plaatsen scherpe landschappelijke overgangen ontstaan, bijvoorbeeld tussen natuur en landbouw of tussen stad en land. Dit beleid wordt doorgezet voor de robuuste gebieden voor landbouw, natuur en stedelijk netwerken. De resterende gebieden kenmerken zich door het naast elkaar voorkomen van meerdere functies. In één gebied kan bijvoorbeeld zowel landbouw, natuur, recreatie als wonen voorkomen, zonder dat een van deze functies als dominant is aan te wijzen. In tegenstelling tot de robuuste systemen is in deze gebieden geen sprake van een hoofdfunctie die leidend is in de ordening. In de multifunctionele gebieden zijn meerdere functies van belang. Naast water, landbouw en natuur gaat het in de meeste gevallen om recreatie. In deze gebieden is er geen duidelijke samenhang tussen de genoemde functies en de aanwezige kernkwaliteiten en de kernwaarde bedrijvigheid. Het behouden en ontwikkelen van functies en kernkwaliteiten gebeurt hier gebiedsgericht en waar nodig met maatwerk. Uitgangspunt hierbij is dat de van oudsher bestaande en/of dominante functie zo min mogelijk negatieve gevolgen mag ondervinden van de ontwikkeling van nieuwe of andere functies.

In multifunctionele gebieden zijn voor specifieke aspecten soms verbijzonderde voorwaarden vanuit onze Omgevingsvisie van belang. Een voorbeeld is de bouwvlakbenadering. (Voor de multifunctionele gebieden is de maximale grootte van het bouwblok 1,5 hectare. Onder voorwaarde van ruimtelijke inpassing is een verdere vergroting mogelijk.)

Figuur 1. Fragment visiekaart 2020 omgevingsvisie 2014

3.12.3. Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2014

De Omgevingsvisie Drenthe 2014 is een beperkte inhoudelijke actualisatie van de Omgevingsvisie 2010. De Omgevingsvisie Drenthe is voor Drenthe een centraal visiedocument. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein. Inhoudelijk voorziet de Actualisatie 2014 in een beperkte inhoudelijke bijstelling van de teksten en kaarten. Belangrijkste verandering in het document is geweest om het aspect van bedrijvigheid, beter in het stuk te verwerken. Een in het oog springend punt is verder dat gemeenten meer vrijheid krijgen voor het toepassen van de zogenaamde ruimte-voor-ruimte regeling. Verrommelde agrarische bebouwing kan zo worden opgeschoond. Met de Actualisatie is het document tot slot digitaal beter ontsloten, waardoor het gemakkelijker en gericht te raadplegen is voor iedereen.

De volgende thema's zijn inhoudelijk geactualiseerd:

- a) Kernwaarde bedrijvigheid;
- b) Beekdalenvisie;
- c) Ruimte-voor-ruimte regeling;
- d) SER-ladder / leegstand;
- e) Natuur;
- f) Benadering agrarische bouwvlakken;
- g) Windenergie;
- h) Kernkwaliteiten;

- i) Vrijetijdseconomie;
- j) Omgevingswet;
- k) Zonne-ladder.

Provinciale Staten hebben op 2 juli 2014 ingestemd met de Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2014. De visie is inwerking getreden op 20 augustus 2014.

Grondgebonden agrarische bedrijven

Agrarische bedrijven die zich verder willen ontwikkelen, hebben vaak behoefte aan uitbreiding of nieuwbouw van bedrijfsgebouwen. Uitbreiding van het bouwvlak moet ruimtelijk worden ingepast. Hierbij moeten de kernkwaliteiten in acht worden genomen. Voor de gebieden met de aanduiding 'landbouw' zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het vaststellen van de maximale oppervlakte-maat. Voor de multifunctionele gebieden is de maximale grootte van het bouwblok 1,5 hectare. Onder voorwaarde van ruimtelijke inpassing is een verdere vergroting mogelijk.

Binnen een straal van 2 km van Natura 2000-gebieden wordt nieuwe vestiging van veehouderijen uitgesloten. Verplaatsingen van melkveehouderijbedrijven wordt niet beschouwd als nieuwvestiging. Dit vraagt om maatwerk. Voorwaarde bij dit maatwerk is dat dit moet leiden tot substantiële verbetering waar het gaat om stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden.

Wanneer aantoonbaar andere provinciale doelen worden gehaald (bijvoorbeeld uitplaatsing uit de EHS), hoeft de grootte van een agrarisch bouwvlak onze medewerking niet in de weg te staan. Gestreefd wordt in die gevallen samen met de betrokken partijen naar een oplossing op maat.

Intensieve niet-grondgebonden veehouderij

Een te sterke groei van de intensieve veehouderij zet de milieuruimte voor de landbouw als geheel onder druk. Om deze reden wil de provincie de niet-grondgebonden landbouw beperkt laten groeien. Het betreft de hokdierbedrijven (CBS/LEI) met varkens, pluimvee, vleeskalveren of pelsdieren. Nieuwe vestigingen en de omschakeling van grondgebonden naar niet-grondgebonden bedrijven sluiten wij uit. Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen en een neventak intensieve veehouderij bij bestaande grondgebonden bedrijven worden wel toegestaan.

Het bouwvlak bij uitbreiding bedraagt 1,5 hectare. Bij winst voor milieu of dierenwelzijn en landschappelijke inpassing mag dit worden vergroot tot 2 hectare. Als eis geldt één bouwlaag. Verplaatsing van Drentse landbouwbedrijven naar de Drentse robuuste landbouwgebieden is mogelijk bij sanering, samenvoeging of het oplossen van een knelpunt (bijvoorbeeld naburige woningen, EHS).

Ook bij verplaatsing bedraagt het bouwvlak 1,5 hectare. Bij maatwerk en een goede landschappelijke inpassing mag dit worden vergroot tot 2 hectare. Ook hier geldt als eis één bouwlaag. Bij verplaatsing gaat de voorkeur uit naar de Veenkoloniën, vanwege de plaatsingsruimte voor veehouderijen en het bestaande mesttekort. Voor de ruimtelijke inpassing van de intensieve veehouderij wordt hetzelfde ontwikkelproces gehanteerd als bij de grondgebonden agrarische bedrijven (zie verder onder het kopje 'Benaderen met ruimtelijke kwaliteit'). Dit leidt niet tot meer of andere bouwrechten.

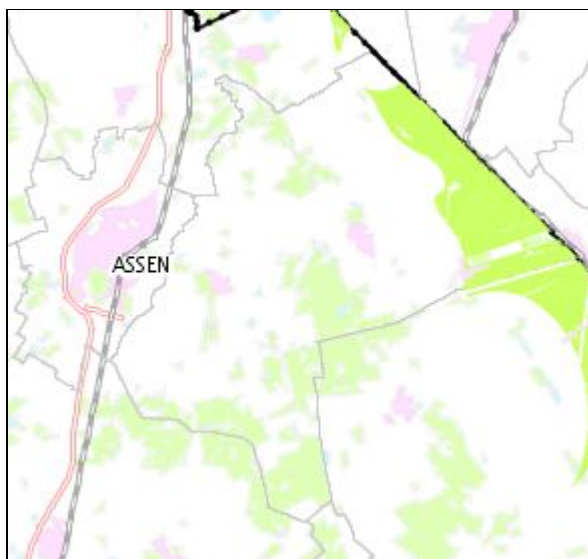
Benaderen met ruimtelijke kwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit vergt ruimte. Daarmee wordt bedoeld niet méér oppervlakte voor bebouwing, maar een benadering waarbij de gebouwen en de sleuf- en mestsilo's goed ten opzichte van elkaar worden gesitueerd en waarbij de erfbeplanting voor landschappelijke inpassing optimaal wordt aangelegd. Een benadering die hieraan voldoet, staat beschreven in de brochure 'Boerderijen om trots op te zijn' (december 2011), die tot stand is gekomen tussen Natuur en Milieufederatie Drenthe en de LTO Noord. Centrale elementen van deze benadering vormen een gemeentelijke regierol (waarbij de gemeente wordt betrokken vanaf het eerste idee tot de planvorming), keukentafelgesprekken en een planologische borging. De brochure biedt een voor Drenthe passende aanpak van schaalvergroting in de melkveehouderij, met oog voor de ruimtelijke kwaliteit. Deze aanpak beoogt Drentse gemeenten te stimuleren om bij de start van het ontwikkelproces voor nieuwbouw, verbouw en uitbreiding van grondgebonden agrarische bedrijven, aandacht te vragen bij de ondernemers voor de

ruimtelijke inpassing. Dit moet leiden tot meer ruimtelijke kwaliteit en snellere processen. De uitvoering en de implementatie van de vernieuwende aanpak liggen in principe op het werkterrein van de gemeenten.

Windenergie

De provincie stelt zich tot doel om in 2020 ten minste 285,5 MW opgesteld vermogen aan windenergie te realiseren in het daarvoor aangewezen zoekgebied. Deze provinciale doelstelling maakt onderdeel uit van de afspraken die de twaalf provincies begin 2013 met de rijksoverheid hebben gemaakt over de verdeling van de rijksdoelstelling van 6.000 MW windenergie op land in 2020. Met de Omgevingsvisie sluit het provinciale beleid ook aan op de in maart 2014 door het Kabinet vastgestelde Structuurvisie Wind Op Land (SvWOL). Hierin is het oostelijke veenkoloniale gebied van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn aangewezen als één van de elf gebieden in Nederland die zich lenen voor ontwikkeling van grootschalige windenergie (>100 MW).

Figuur 2. Zoekgebied grootschalige windenergie (uitsnede, omgevingsvisie Drenthe 2014)

De Omgevingsverordening Drenthe geeft voor de toepassing van windenergie de volgende randvoorwaarden mee:

- Het vermogen van een windmolen dient ten minste 3 MW te bedragen.
- Windturbines dienen ten minste in een cluster van 5 te worden gerealiseerd.
- In het ruimtelijk plan wordt aangetoond dat rekening is gehouden met laagvliegroutes en laagvlieggebieden

Buiten het zoekgebied zijn windturbines in het buitengebied uitgesloten. Om aanvullende kaders te stellen voor de ruimtelijke inpassing van toekomstige windparken heeft de provincie, in samenwerking met de gemeenten in het zoekgebied, de 'Gebiedsvisie windenergie Drenthe' opgesteld (vastgesteld door Provinciale Staten op 23 juni 2013). De Gebiedsvisie streeft naar een ontwikkeling van windpar-

ken op logische locaties met herkenbare opstellingen. Op grond van dit inrichtingsprincipe is op het grondgebied van de gemeente Aa en Hunze één voorkeurslocatie aanwezen voor de realisatie van een windpark. Deze voorkeurslocatie betreft het gebied Gasselterboerveen.

3.12.4. Omgevingsverordening Provincie Drenthe

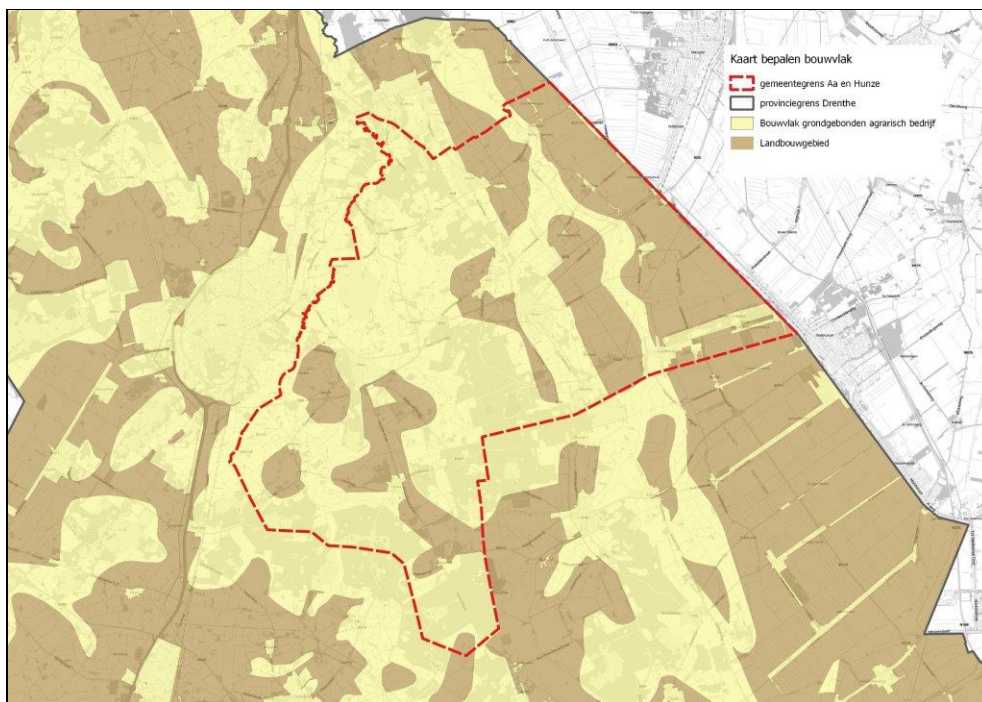
In de Omgevingsverordening (2015) worden de uitgangspunten van het provinciaal ruimtelijk beleid geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de nieuwe taakverdeling zoals deze is vastgelegd in de nieuwe Wet ruimtelijk ordening. Met de Provinciale Omgevingsverordening vertaalt de provincie Drenthe zijn Omgevingsvisie (deels) door naar een verordening voor zover het planologisch relevante aspecten betreft. De Omgevingsvisie als structuurvisie bindt alleen de provincie zelf.

Agrarische bedrijvigheid (artikel 3.19)

Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op locaties die op de bij deze verordening behorende kaart D11a ('Kaart bepalen bouwvlak') zijn aangeduid als "Landbouwgebied", voorziet niet in ontwikkelingen die een structureel negatief effect op het functioneren van de agrarische sector in het gebied hebben.

Grondgebonden agrarisch bedrijf (artikel 3.20)

1. Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied dat op de bij deze verordening opgenomen kaart D11a ('Kaart bepalen bouwvlak') als "Bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf" is aangeduid, kent aan een grondgebonden agrarisch bedrijf een bouwvlak van maximaal 1,5 hectare toe, waaronder mede begrepen alle voor de bedrijfsvoering noodzakelijke Voorzieningen en de landschappelijke inpassing ervan;
2. een ruimtelijk plan kan in een bouwvlak van maximaal 2 hectare voorzien, mits deze ontwikkeling landschappelijk wordt ingepast blijkens een landschappelijk inpassingsplan;
3. landschappelijke inpassing, erfbeplanting uitgezonderd, en sleuf- en mestsilo's alsmede mestplaten kunnen in het belang van de bedrijfsvoering ook buiten het bouwvlak worden gesitueerd wanneer dit een aantoonbaar wezenlijke verbetering van de ruimtelijke inpassing van een agrarisch bedrijf betekent.

Figuur 3. Uitsnede kaart 11a, Bepalen bouwvlak (Bron: Provincie Drenthe)

Intensieve veehouderij (artikel 3.21)

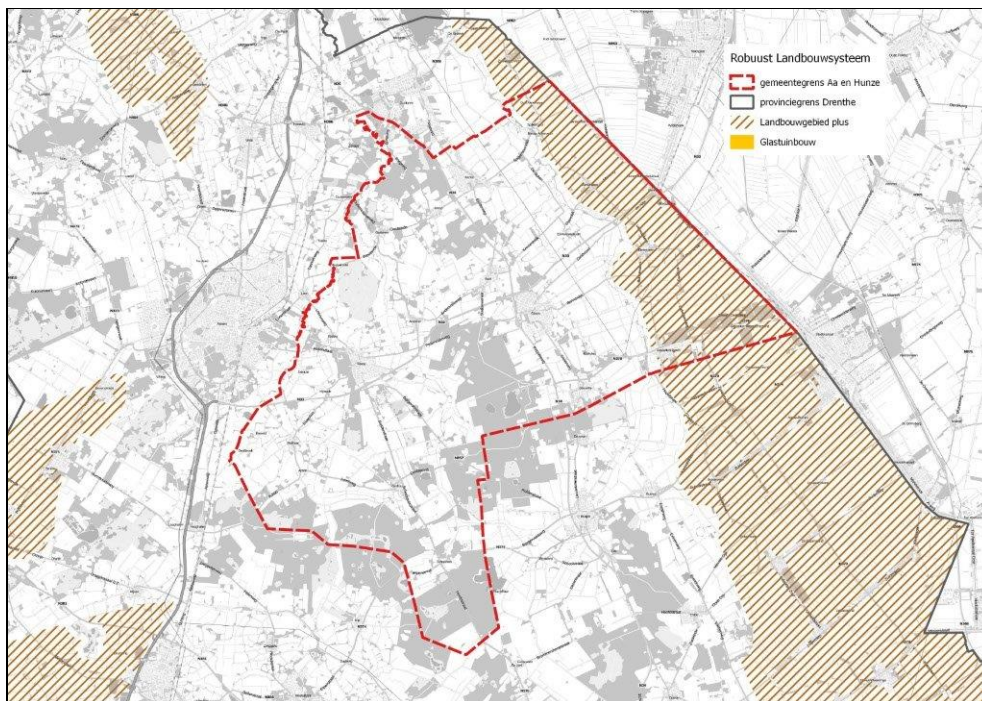
1. Een ruimtelijk plan voorziet niet in nieuwvestiging van intensieve veehouderijen en evenmin in het omschakelen van een grondgebonden agrarisch bedrijf naar een intensieve veehouderij.
2. Een ruimtelijk plan staat aan een intensieve veehouderij een bouwvlak toe met een omvang van maximaal 1,5 hectare, waaronder mede begrepen alle voor de bedrijfsvoering noodzakelijke voorzieningen en de landschappelijk inpassing ervan, waarbij geldt dat de bedrijfsbebouwing – de bedrijfswoning uitgezonderd – uit 1 bouwlaag bestaat.
3. Een ruimtelijk plan kan het bouwvlak voor een intensieve veehouderij vergroten tot maximaal 2 hectare, mits dit samengaat met winst voor milieu/ dierenwelzijn en de landschappelijke inpassing berust op een landschappelijk inpassingsplan.
4. Landschappelijke inpassing, erfbeplanting uitgezonderd, en sleuf- en mestsi-lo's alsmede mestplaten kunnen ook buiten het bouwvlak worden gesitueerd wanneer dit een aantoonbaar wezenlijke verbetering van de ruimtelijke inpassing van een intensieve veehouderij betekent.
5. Een ruimtelijk plan kan –onder voorwaarden- voorzien in verplaatsing van intensieve veehouderijen naar de op kaart D11b (Kaart 'Robuust Landbouwsysteem') aangegeven als "Landbouwgebieden plus" in het geval sprake is van sanering, samenvoeging of het oplossen van een knelpunt binnen Drenthe
6. Landschappelijke inpassing, erfbeplanting uitgezonderd, en sleuf- en mestsi-lo's alsmede mestplaten kunnen in het belang van de bedrijfsvoering ook buiten het bouwvlak worden gesitueerd wanneer dit een aantoonbaar wezenlijke verbetering van de ruimtelijke inpassing van een intensieve veehouderij bete-

kent.

Ruimte-voor-ruimte regeling (artikel 3.23)

Een ruimtelijk plan voor een gebied, niet gelegen binnen het Bestaand Stedelijk Gebied, voorziet in een Ruimte-voor-ruimte regeling als in dat gebied voormalige agrarische bedrijfsbebouwing aanwezig is. De Ruimte-voor-ruimte regeling wordt vormgegeven met inachtneming van het volgende:

1. toepassing van de regeling is alleen mogelijk voor agrarische bedrijfsbebouwing die op 2 juni 2010 al aanwezig was;
2. de randvoorwaarde dat de sloopnorm voor een compensatiewoning 750 m² en 2.000 m² voor twee compensatiewoningen aan agrarisch bedrijfsbebouwing bedraagt;
3. afwijking van de onder b genoemde randvoorwaarde is mogelijk mits sprake is van een extra kwaliteitsslag;
4. de mogelijkheid tot het samenvoegen van agrarische bebouwing op meerdere percelen (saldering) om te kunnen komen tot de sloopnorm van 750 m² of tot 2.000 m²;
5. randvoorwaarden voor inpassing, omvang, inhoud, uiterlijk van de compensatiewoning worden vastgelegd;
6. de randvoorwaarde dat bouw van een compensatiewoning niet plaatsvindt in gebieden die op de bij de Omgevingsvisie Drenthe behorende kaart 1 (Visiekaart 2020) met de functie 'Natuur' en 'Beekdalen' zijn aangeduid.

Figuur 4. Uitsnede kaart 11b, Robuust landbouwsysteem (Bron: provincie Drenthe)

Bedrijvigheid (artikel 3.25)

Een ruimtelijk plan laat geen nieuwe regionale werklocaties of uitbreiding van een bestaande regionale werklocatie toe anders dan via een regionale werklocatievisie. Een ruimtelijk plan dat niet betrekking heeft op het bestaand stedelijk gebied van de plaatsen Hoogeveen, Emmen, Meppel, Assen en Coevorden laat geen nieuwe lokale werklocaties toe en kan slechts voorzien in de uitbreiding van een lokale werklocatie wanneer het desbetreffende ruimtelijk plan vergezeld gaat van een beeldkwaliteitsplan en wanneer de locatie wordt bestemd voor kleinschalige en lokaal georiënteerde bedrijvigheid.

Wat betreft de regeling betreffende bedrijvigheid in het buitengebied is de regeling hiertoe vastgesteld door GS op 19-08 2014).

Vaststelling Regeling vestiging solitair bedrijf in buitengebied (vastgesteld door GS op 19-08-2014)

Een ruimtelijk plan kan alleen voorzien in vestiging of een significante uitbreiding van een bestaand solitair buiten bestaand stedelijk gebied gelegen regionaal georiënteerd bedrijf indien:

- a) de desbetreffende bedrijvigheid op basis van een goede ruimtelijke ordening niet op een bedrijventerrein gevestigd kan worden of
- b) er sprake is van een gegroeide ontwikkeling waarbij er geen juridische mogelijkheden zijn om een eind te maken aan de ontstane ruimtelijke situatie of
- c) over de vestiging of uitbreiding van de bedrijvigheid in het verleden bestuurlijke uitspraken zijn gedaan of intenties zijn vastgelegd of
- d) de vestiging of uitbreiding aansluitend is aan de grens van de kaart Bestaand Stedelijk Gebied en het ruimtelijk plan gepaard gaat met een landschappelijke inpassing die gericht is op een plus op de landschapskenmerken of ruimtelijke kwaliteit ter plaatse.

Deze regels hebben betrekking op vestiging en significante uitbreiding van solitair buiten bestaand stedelijk gebied gelegen regionaal georiënteerde bedrijvigheid met uitzondering van agrarische bedrijven en bedrijven binnen de sector recreatie en toerisme en overige functioneel aan het buitengebied verbonden bedrijvigheid. Bij deze laatste categorie moet bijvoorbeeld worden gedacht aan loonbedrijven en grondverzetbedrijven

Nationaal Landschap Drentsche Aa (Artikel 3. 32 en 3.33)

Een ruimtelijk plan gelegen binnen het Nationaal Landschap Drentsche Aa kan alleen voorzien in ruimtelijke ontwikkelingen voor zover deze bijdragen aan het behoud en het versterken van en niet in strijd zijn met de doelstellingen, kwaliteiten en kenmerken van het Nationaal Landschap Drentsche Aa zoals deze zijn opgenomen in de Landschapsvisie Drentsche Aa of het BIO-plan Drentsche Aa 2.0 (2012 - 2020). Hiervan kan worden afgeweken indien er sprake is van een groot maatschappelijk belang, er geen reële andere mogelijkheden zijn en de nadelige effecten op het behoud of de versterking van de kwaliteiten kenmerken van het Nationaal Landschap Drentsche Aa waar mogelijk worden gemitigeerd en voor het overige worden gecompenseerd.

Ecologische Hoofdstructuur (artikel 3.34)

De gronden aangeduid op kaart D3 (Ecologische Hoofdstructuur) vormen de Ecologische Hoofdstructuur waarvoor geldt dat een ruimtelijk plan, indien het een bestemmingsplan betreft voor gronden die in het Natuurbeheerplan zijn begrensd als nieuwe of bestaande natuur, een wijzigingsbevoegdheid bevat. Een bestemmingsplan bevat geen bestemmingen en regels die omzetting naar de

natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur significant aantasten. De toelichting van het ruimtelijk plan beschrijft de wezenlijke kenmerken en waarden van het desbetreffende deel van de Ecologische Hoofdstructuur, zoals aangegeven in het Natuurbeheerplan, hoe de wezenlijke kenmerken en waarden worden beschermd en hoe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden worden voorkomen.

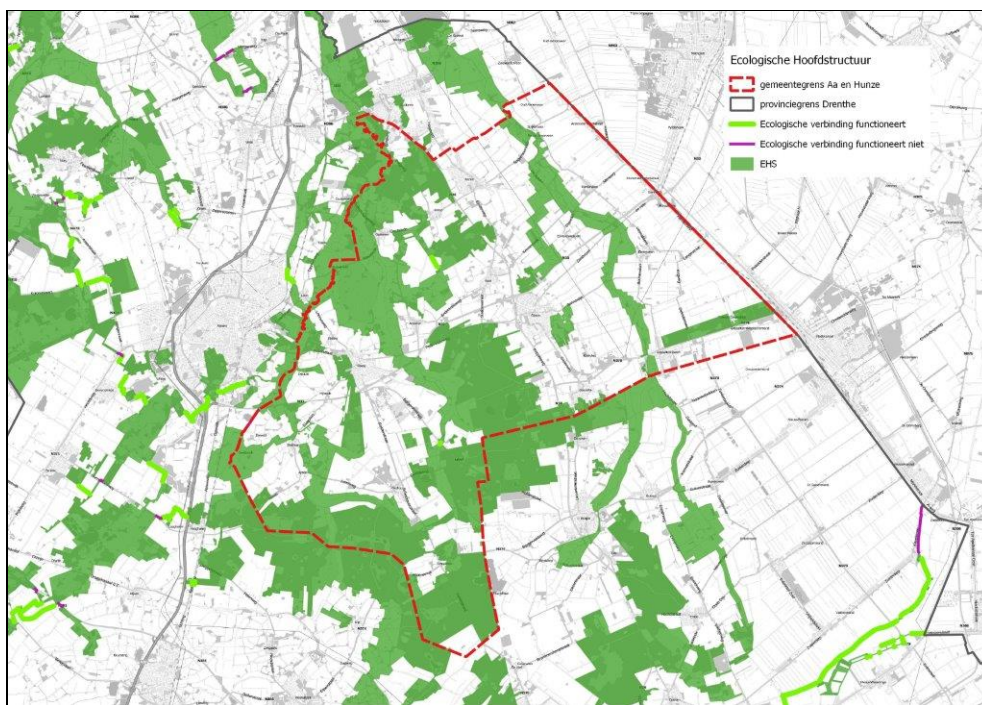
3.12.5. Kernkwaliteiten landschap (Omgevingsvisie 2014)

In de Omgevingsvisie Drenthe 2014 zijn binnen de provincie Drenthe zes landchapstypen te onderscheiden:

1. Estdorpenlandschap;
2. Esgehuchtenlandschap;
3. Wegdorpenlandschap van de laagveenontginning;
4. Wegdorpenlandschap van de hoogveenontginning;
5. Landschap van de Veenkoloniën;
6. Landschap van de Koloniën van Weldadigheid.

Voor het buitengebied van de gemeente Aa en Hunze zijn van toepassing:

- Estdorpenlandschap
- Wegdorpenlandschap van de veenranden
- Landschap van de veenkolonien.

Figuur 5. Uitsnede kaart D3, Ecologische hoofdstructuur (Bron: provincie Drenthe)

De Handreiking Kernkwaliteiten Drenthe is een handvat om de zes kernkwaliteiten uit de Provinciale Omgevingsvisie Drenthe te verbinden aan (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen. De kernkwaliteiten zijn:

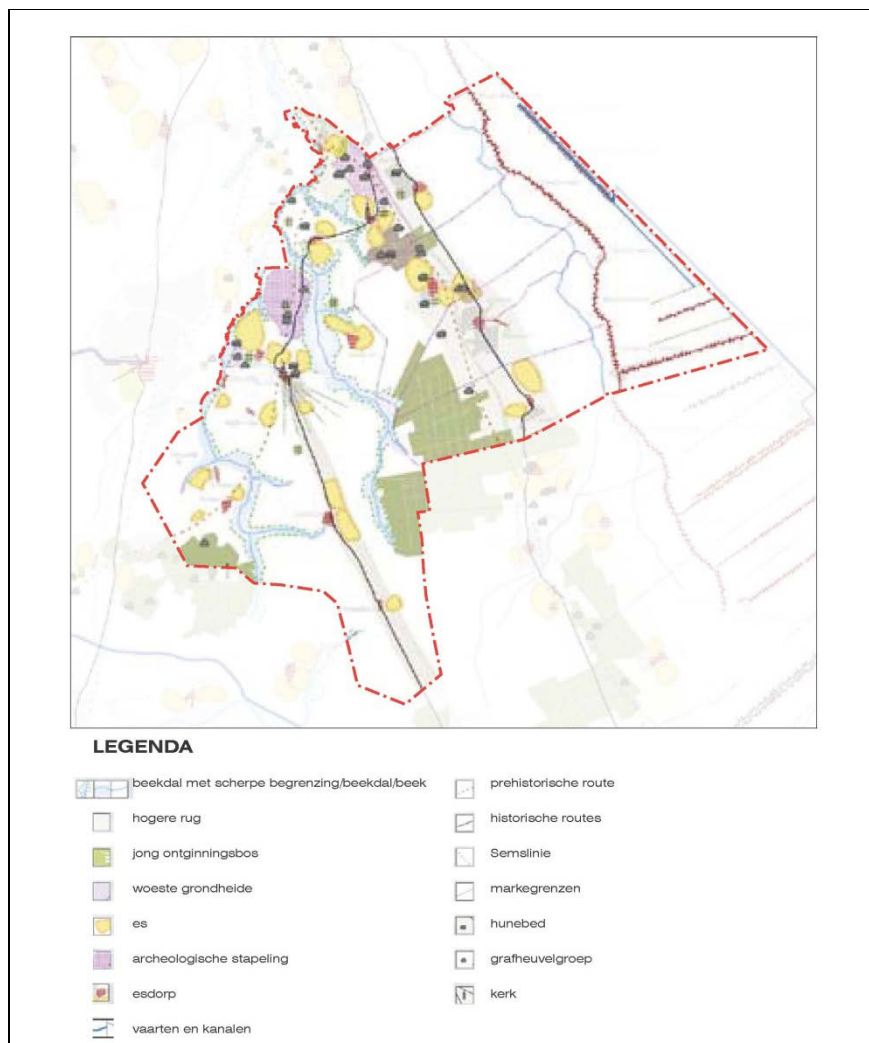
- Landschap
- Rust
- Natuur
- Cultuurhistorie
- Archeologie
- Aardkundige Waarden

Op www.provincie.drenthe.nl/kernkwaliteiten is per gebied informatie over de aanwezige kernkwaliteiten én informatie over het provinciaal kernkwaliteitenbeleid. De Gebiedsinformatie licht de kernkwaliteiten in het gebied nader toe. Bij Beleid is programma, visies en vastgesteld provinciaal beleid per kernkwaliteit ondergebracht.

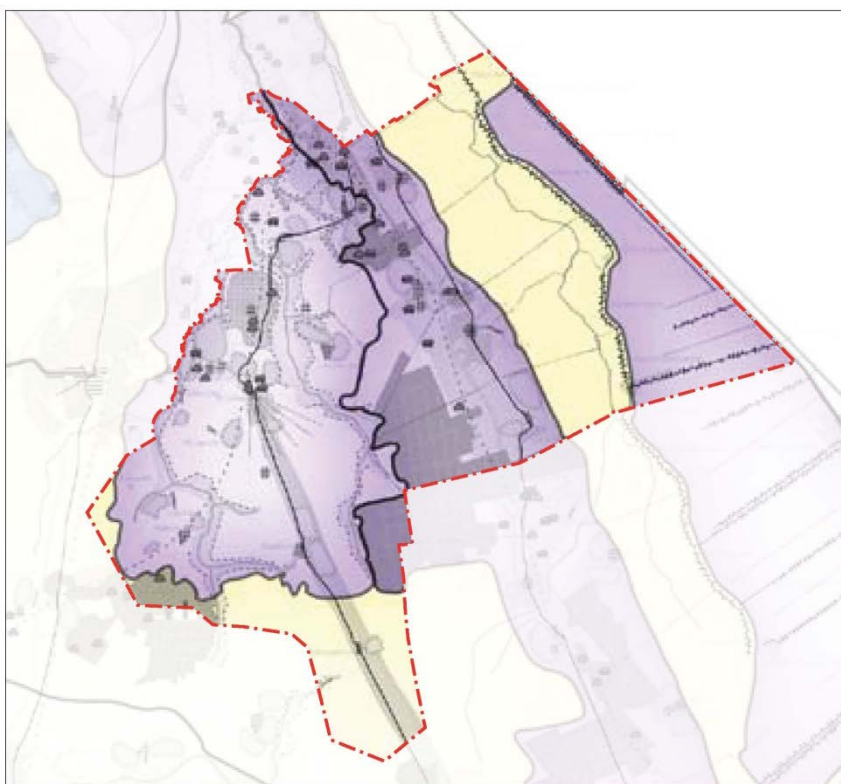
3.12.6. Cultuurhistorisch Kompas Drenthe (2009)

De samenhang in het cultuurhistorisch erfgoed is de leidraad geweest bij het opstellen van de nota Cultuurhistorisch Kompas Drenthe (provincie Drenthe, juni 2009). Cultuurhistorisch Kompas bestaat uit een cultuurhistorische hoofdstructuur, een beleidsvisie met kaart en een databank, die in de komende jaren wordt uitgebouwd. Met deze nota wil de provincie vooraf duidelijk maken wat zij op het gebied van cultuurhistorie in Drenthe wil bereiken. Daarbij is nadrukkelijk gekeken naar de dynamiek die zich voltrekt in de verschillende gebieden in Drenthe en de effecten die de dynamiek kan hebben op de aanwezige cultuurhistorische waarden en daarmee ook op de identiteit van Drenthe. Mede hierdoor is deze nota een handreiking aan gemeenten, adviesbureaus en andere partijen om cultuurhistorische waarden mee te nemen in het ontwerpproces en nieuwe ontwikkelingen te plaatsen in het historische perspectief van Drenthe.

De nota bestaat uit twee onderdelen: een cultuurhistorische hoofdstructuur en een beleidsvisie. Bij het opstellen, ontwikkelen en herzien van ruimtelijke plannen wordt eerst de cultuurhistorische hoofdstructuurkaart geraadpleegd. De op de kaart van de hoofdstructuur getekende elementen duiden op de aanwezigheid van provinciale belangen. Op de kaart behorende bij de beleidsvisie staat aangegeven op welke wijze de provincie wil omgaan met de aanwezige waarden.

Figuur 6. Fragment Cultuurhistorische hoofdstructuur Drenthe (bron: Cultuurhistorisch Kompas)

LEGENDA

- Gebiedsspecifiek beleid: esien stellen
- Generiek beleid: respecteren

*Figuur 7. Fragment Beleidskaart Cultuurhistorisch Kompas
(bron: Cultuurhistorisch Kompas)*

3.12.7. Gastvrije natuur - Natuurvisie 2040

Provinciale staten (PS) hebben op 2 juli 2014 de Natuurvisie 2040 Drenthe 'Gastvrije natuur' vastgesteld. In de visie streven PS naar natuur die tegen een stootje kan, die beleefbaar is voor mensen en die bijdraagt aan de economische ontwikkeling van Drenthe. De Natuurvisie 2040 vloeit voort uit het Natuurpact van het Rijk (2012), waarin provincies meer taken en verantwoordelijkheden krijgen op het gebied van natuur. Samen met maatschappelijke organisaties en betrokken ondernemers wil de provincie de bestaande plannen voor een grotere en beter functionerende natuur afmaken, waar zeker ook plek is voor recreëren en ondernemen. Beschermen, beleven en benutten zijn de sporen waar met de verschillende partijen invulling aan wordt gegeven.

Om de natuur in Drenthe robuust en vitaal te maken, richt de provincie zich op het verbeteren van het natuurnetwerk. Dit gaat men doen door:

- het huidige beleid voort te zetten;
- het natuurnetwerk buiten de natuurgebieden te versterken;
- richting te geven aan de kwaliteit van het hele natuurnetwerk;
- soorten te beschermen en leefgebieden te verbeteren;
- milieuomstandigheden te verbeteren: gezonde bodem, gezonde lucht, voldoende en schoon water;
- toe te werken naar grotere eenheden.

3. 13. Gemeentelijk beleid

3.13.1. Algemeen

Collegeprogramma Aa en Hunze 2014 - 2018

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aa en Hunze presenteert het collegeprogramma 2014 – 2018 met de titel 'Verbindend, levendig en zorgzaam in Aa en Hunze'. In het collegeprogramma vormen de nieuwe taken in het sociale domein, burgerparticipatie en leefbaarheid de belangrijkste speerpunten van het collegebeleid voor de periode 2014 tot 2018. Rekening houdend met een veranderende samenleving, economische ontwikkelingen en rijkstaken die de gemeente moet gaan uitvoeren, maakt het college beleidsmatige keuzes in het collegeprogramma 2014 - 2018. Het beleid dat op hoofdlijnen uiteen is gezet, is voor een belangrijk deel een voortzetting van het beleid van de vorige bestuursperiode, waarbij op een aantal onderdelen het beleid is aangescherpt/vernieuwd.

De volgende onderwerpen staan centraal in het collegeprogramma:

- De drie decentralisaties Jeugdzorg, AWBZ en Participatiewet
- Leefbaarheid
- Wonen
- Economie, toerisme en recreatie
- Duurzaamheid.

Recreatie en toerisme

De recreatiesector is een belangrijke economische pijler met sterke kansen voor verdere, duurzame ontwikkeling. Middels voorwaardenscheppend beleid wordt de recreatieondernemer perspectief geboden. Het profiel als recreatiegemeente moet worden versterkt, er zal sprake moeten zijn van innovatie, samenhang en kwaliteit. De recreatieondernemers hebben in onze visie ook zelf een belangrijke rol bij de ambitie om Aa en Hunze tot hét recreatiegebied van Noord-Drenthe te maken. Kernwoorden hierbij zijn: verbreding en verdieping van het aanbod, diversificatie en samenwerking in regionaal verband. Ingezet wordt op de verbetering van het wandel- en fietspadennet, omdat dit in hoge mate bijdraagt aan de recreatiemogelijkheden in de gemeente Aa en Hunze.

Ingezet wordt op:

1. Het duurzaam ontwikkelen en versterken van de toeristische en recreatieve sector;
2. Uitvoering geven aan de ontwikkelingen in en rondom het Gasselternveld;
3. In stand houden recreatieve infrastructuur van Staatsbosbeheer.

De gemeente gaat het volgende doen:

1. Verbinden van de verschillende beleidsterreinen ter versterking van recreatie en toerisme. Opstellen beleidsplan Recreatie en toerisme in 2015 en hieraan uitvoering geven. Samen met sector en toeristisch regisseur inzetten op marketing en promotie van de regio via www.hondsrugdrenthe.nl en het toeristisch product 'Aa en Hunze'. 2015 uitroepen als het

- themajaar Recreatie en toerisme, waaraan we, o.a. via initiatieven van burgers, invulling gaan geven. Participeren in het regionale project Geopark. Investeren in het behoud van de Toeristische Informatiepunten (TIP's). Ondersteunen en faciliteren van bestaande bedrijven bij duurzame en innovatieve initiatieven. Investeren in behoud van beheer en onderhoud bezoekers-netwerk Drentsche Aa. Verbetering van recreatievoorzieningen en ondersteuning ontwikkeling recreatiebedrijven. Verbetering en (zo mogelijk) uitbreiding van recreatieve fietspaden. Het kleurrijk maken van de dorpen in de gemeente als 'Ville de Fleurie' in Frankrijk.
2. Uitwerken van de visie op de ontwikkeling van het Gasselterveld. Actieve rol vervullen om het wildpark Zodiac Zoo mogelijk te maken.
 3. Verlenen van een bijdrage aan het in stand houden van de wandel-, fiets- en ruiterspaden van Staatsbosbeheer.

Toekomstvisie 2020 (december 2009)

De Toekomstvisie 2020 zet de koers uit voor de toekomst van de gemeente Aa en Hunze. Met deze toekomstvisie stelt de gemeente de bestaande kwaliteiten en waarden veilig voor de toekomst. De visie legt een aantal belangrijke keuzes vast en geeft richting aan het gemeentelijk beleid voor de komende jaren. De Toekomstvisie 2020 is vastgesteld op 16 december 2009.

Voor de toekomst maakt de gemeente Aa en Hunze vier hoofdkeuzen:

1. investeren in de kwaliteit van wonen en voorzieningen;
2. investeren in een levendige en zorgzame samenleving;
3. investeren in de recreatieve toeristische ontwikkeling;
4. investeren in een duurzame ontwikkeling in een robuust landschap.

De gemeente zet ten aanzien van 'wonen en werken' in op de vier economische pijlers: landbouw, recreatie, bouw en handel, zorg en welzijn.

De ambities voor 'landbouw, recreatie en landschap' zijn:

- versterking van de kwaliteit en diversiteit van het landschap bij de verdere ontwikkeling van Aa en Hunze, op basis van het karakteristieke landschap van het Drents Plateau, de Hondsrug en de Veenkoloniën;
- perspectiefvolle landbouw, gericht op economische en duurzame ontwikkeling, binnen de landschappelijke kaders;
- sterke recreatiesector, gericht op innovatie, samenhang, kwaliteit en het ontwikkelen van een sterke eigen identiteit in regionaal verband.

De gemeente wil hét loket zijn voor burger, ondernemer en instanties. Bewoners, bedrijven en instanties worden gestimuleerd om actief bij te dragen aan de ontwikkeling en het beheer van de eigen leefomgeving. Samenwerkingen met overheden, instanties, ondernemers en burgers zijn van belang.

Aa en Hunze Buitengewoon! Herijking Strategische Toekomstvisie Gemeente Aa en Hunze 2015-2025

Sinds 2009 werkt de gemeente Aa en Hunze met de Strategische Toekomstvisie 2020. De visie is een handig kompas gebleken bij beleidsbepaling en besluitvorming. Ook extern heeft de visie haar nut bewezen, in samenwerking met inwoners, ondernemers, verenigingen en andere overheden. De herijking (2015) bouwt voort op de visie uit 2009. Er lijkt geen noodzaak tot een compleet nieuwe koers.

De maatschappelijke en economische omstandigheden zijn de afgelopen jaren fundamenteel veranderd. De verhouding tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid is complexer geworden. De woning- en vastgoedmarkten zijn onder druk komen te staan. De gemeente staat voor uitdagende nieuwe taken in zorg, welzijn en participatie en wordt geconfronteerd met teruglopende financiële mogelijkheden. Voor de gemeenteraad van Aa en Hunze aanleiding om de strategische visie te herijken. De nieuwe horizon ligt bij het jaar 2025. De insteek is gericht op:

- een visie op de toekomst (perspectief en strategie),
- nieuwe (in)formele netwerken (samenwerking en slagkracht),
- maatschappelijk draagvlak en partners (participatie en uitvoeringskracht).

Zo wordt de focus voor zowel de korte als de lange termijn scherp en wordt tegelijkertijd sterker dan voorheen ingezet op uitvoeringskracht in een breder maatschappelijk verband. Het is geen blauwdruk met antwoord op alle vragen, maar wel een strategisch hulpmiddel bij het maken van richtinggevende keuzes.

Economische koersnota (september 2009)

Het economisch beleidsplan is in 2005 vastgesteld. Doel van de economische koersnota is om te kijken of de gemeente nog de juiste koers vaart en samen met de economische spelers in discussie gaan om de ambities te herijken. De koersnota richt zich op de hoofdlijnen voor economische ontwikkelingen in de gemeente Aa en Hunze. Voor de gemeente zijn met name de bestaande bedrijven van belang voor de economie, starters zorgen voor de dynamiek in de economische ontwikkeling. Belangrijke economische sectoren in de gemeente zijn: recreatie en toerisme, landbouw; handel, bouwnijverheid en (zakelijke) dienstverlening. Ook het belang van de zorgsector voor de economie is gegroeid met name als het gaat om werkgelegenheid.

De gemeente richt de komende jaren haar aandacht op:

- versterken van het eigen bedrijfsleven;
- stimuleren van zelfstandig ondernemerschap (starters)
- stimulering werkgelegenheid
- leefbaarheid

Voor de komende jaren zijn de speerpunten:

- ruimte voor bedrijven (o.a. mogelijkheden in vrijkomende agrarische bebouwing);
- leefbaarheid;
- stimuleren van bedrijvigheid;
- stimuleren van innovatie, kennis en samenwerking;
- versterking arbeidsmarkt;
- verbetering verkeer en vervoer;
- versterking van de economische pijlers;
- deregulering en vermindering administratieve lastendruk.

De gemeente wil voor ondernemers een meedenkende overheid zijn. In de prak-

tijk blijkt dat het lastig is om een goede bedrijfslocatie te vinden, het helpt als de gemeente open staat voor nieuwe ontwikkelingen. Zowel ambtelijk als bestuurlijk wil de gemeente ondernemersplannen met een open blik bekijken. Voor de economische pijlers hanteert de gemeente als uitgangspunt 'ja mits'. Dit geldt ook voor overige ondersteunende bedrijvigheid passend bij de schaal van de gemeente.

VAB (Vrijkomende Agrarische Bebouwing)

Naast de mogelijkheden op bedrijventerreinen wil de gemeente de mogelijkheden binnen Vrijkomende Agrarische Bebouwing verbreden. De gemeente Aa en Hunze ziet dat in en om de (kleine) kernen ruimte gewenst is voor kleinschalige bedrijvigheid. Deze bedrijven geven de voorkeur aan een locatie bij het eigen dorp en zijn minder thuis op de bedrijventerreinen. Deze bedrijvigheid is ondersteunend aan de leefbaarheid van de dorpen en het platteland. Kansen worden gezien in Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB). Uit ruimtelijk oogpunt kunnen zo agrarische gebouwen worden hergebruikt en is het mogelijk om cultuurhistorisch waardevolle gebouwen te behouden. De nieuwe ontwikkeling moet een positief effect hebben op de economische vitaliteit en sociale leefbaarheid met behoud van de landschappelijke kwaliteit. Naast verbrede landbouwactiviteiten kan er vanuit gemeentelijk perspectief ook ruimte zijn voor wonen en zelfstandig bedrijfsvestiging, denk hierbij bijvoorbeeld aan de zakelijke dienstverlening. Aan de bedrijvigheid stelt de gemeente randvoorwaarden (zoals geen afbreuk bedrijfsvoering omliggende bedrijven/woningen, geen opslag/stalling buiten de opstallen, sprake acceptabele verkeerssituatie, alle bijbehorende voorzieningen op eigen terrein, geringe milieubelasting e.d.).

3.13.2. Duurzaamheid

Duurzaamheidsvisie Aa en Hunze 2011

De integrale visie op duurzame ontwikkeling is de basis onder de duurzame koers die de gemeente wil varen. Aa en Hunze wil duurzaamheid een richtsnoer laten zijn voor een oriëntatie op een aantrekkelijke toekomst.

Ten aanzien van duurzame energie vermeldt de visie dat het aandeel duurzame energie in de energievoorziening snel dient te groeien, met als einddoel een situatie waarin duurzame energie volledig in de energievraag kan voorzien. Er zijn kansen om in de gebouwde omgeving duurzame elektriciteit te produceren. Ook wordt maximaal ingezet op de benutting van biomassa in de energievoorziening. De provincie Drenthe heeft in het meest recente omgevingsplan een zoekgebied voor windenergie aangewezen. Op korte termijn moet de gemeente een principekeuze maken over het al of niet toepassen van windenergie in de gemeente. Binnen dit zoekgebied zal nader verkend worden wat de mogelijkheden zijn voor de plaatsing van windmolens.

Vanwege de sterke agrarische sector wordt ingezet op de productie van biogas via vergisting, eventueel daarna opgewerkt tot groen gas zodat bijgedragen kan wor-

den aan de realisatie van groen gas hubs⁸ in de Energy Valley regio. Biomassa kan ook beschikbaar komen uit natuur en landschap. Via deze route wordt biomassa zoveel mogelijk lokaal en regionaal ingezet. Via de opbrengst van de biomassa-reststromen wordt een deel van het landschapsbeheer gefinancierd, hetgeen weer ten goede komt aan de kwaliteit van natuur en omgeving.

Duurzame landbouw

Een belangrijk deel van het gemeentelijk grondgebied bestaat uit landbouwgronden. Juist in deze bedrijfstak zijn daarom belangrijke winsten op het gebied van duurzaamheid te behalen. Gestreefd wordt naar een versterking van de lokale dienstverlening, waarbij de landbouw producten en diensten aanbiedt aan de lokale omgeving en daarnaast ook producten en diensten afneemt. Het aantal producten en diensten is velerlei.

De vraag naar duurzame energie neemt toe en ook de landbouw kan daar aan bijdragen. De teelt van energiegewassen op goede landbouwgrond wordt niet toegelicht vanwege de verdringing die daardoor optreedt van de voedselgewassen. Maar energie als bijproduct of in perioden dat geen voedselgewassen verbouwd kunnen worden is zeker wel een optie. Daarbij kan gedacht worden aan energiegewassen in de vorm van houtwallen of rietoevers. Een goede vorm van een bijproduct is bijvoorbeeld de vergisting van mest tot biogas. De ruimte die de landbouw heeft kan ook goed worden benut voor de winning van wind en zonne-energie. Zonnepanelen op de daken is een waardevolle optie voor een duurzamer landbouwbedrijf.

Duurzame recreatie

De recreatie in Aa en Hunze is in sterke mate gericht op het landelijke karakter van de omgeving en een grote rijkdom aan natuurlijke waarden. Bestaande recreatiebedrijven dienen aandacht te blijven besteden aan de verdere verduurzaming van hun bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door zich aan sluiten bij het initiatief van de "Green Key"⁹. Ook worden er kansen gezien voor een verdere ontwikkeling van recreatiebedrijven die zich primair richten op het vermarkten van duurzame recreatie.

Gestreefd wordt naar een sterke interactie tussen landbouw, zorg, wonen en werken om gezamenlijk te zorgen voor een optimaal recreatief klimaat. Elk van de partijen draagt daar op haar manier aan bij.

De afwisselende en natuurrijke omgeving van Aa en Hunze biedt bij uitstek mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van recreatieve buitensportactiviteiten. In samenwerking met de natuurterreinbeheerders en de agrarische grondgebruikers worden de mogelijkheden benut om een netwerk van grote en kleine wandelpaden, fietsroutes en kanoroutes te ontwikkelen.

Duurzaam landschap

⁸ Groen gas hubs: plekken waar biomassa en biogas uit de omgeving worden verzameld

⁹ De Green Key is op het gebied van duurzaamheid het internationale keurmerk voor bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche.

Aa en Hunze heeft een uniek en waardevolle landschap. Het landschap bevat veel waardevolle elementen die ok in de toekomst behouden dienen te blijven. Het landschap kent een grote verscheidenheid, deels kleinschalig en afwisselend, deels grootschalig en uitgestrekt. Die afwisseling maakt het mogelijk voor allerlei functies en dagelijkse behoeften een geschikte locatie te vinden. Gestreefd wordt naar een landschap waarin voldoende werkgelegenheid te vinden is. In de landbouw, bosbouw, biomassateelt, recreatie en landschapsbeheer. De band tussen de omgeving en de samenleving wordt erdoor versterkt.

Beleidsnotitie Zonne-energie Aa en Hunze (juli 2015)

De notitie beschrijft hoe in Aa en Hunze tot een Beleidsnotitie zonne-energie kan worden gekomen. Zowel inhoudelijke als procesmatige uitgangspunten komen aan bod. De beleidsnotitie zal afwegingskaders bevatten over de wijze waarop zonne-energie als alternatieve energiebron in het landschap van de gemeente Aa en Hunze gerealiseerd kan worden. Grootschalige initiatieven kunnen de landschappelijke kwaliteiten beïnvloeden. Zonnevelden bijvoorbeeld kunnen van invloed zijn op het landschap en de aanwezige flora & fauna. Het is daarom gewenst kaders in een beleidsnotitie vast te leggen die de mogelijkheden voor alternatieve energiebronnen weergeven. Hierdoor kan in een vroeg stadium duidelijkheid worden gegeven aan initiatiefnemers.

Zonne-energie kan worden toegepast op verschillende manieren waarbij vooral de schaalgrootte de impact op het landschap bepaalt. Kleine installaties op het erf zullen makkelijker in te passen zijn dan grote zonnevelden. Bij installaties op het erf kan onderscheid gemaakt worden tussen zonnepanelen op daken, of grondgebonden zonnepanelen. Middels de landelijke regeling vergunningvrij bouwen is het plaatsen van zonnepanelen op daken gereguleerd. Als het gaat om grootschalige energieopwekking middels zonnepanelen (bijv. zonnevelden) heeft de gemeente nog geen concreet beleid opgesteld. Aa en Hunze staat bekend om haar landschappelijke kwaliteiten. Het is daarom van groot belang deze kwaliteiten te waarborgen en eventuele zonnevelden landschappelijk in te passen. Verder zouden provinciale kaders m.b.t. zonnevelden als vertrekpunt kunnen dienen voor ontwikkelingen in Aa en Hunze.

Samenvattend zijn de volgende aandachtspunten van belang bij de realisatie van de beleidsnotitie:

- Zijn grootschalige vormen van zonne-energie (zonnevelden) gewenst in de gemeente Aa en Hunze, zo ja: Onder welke voorwaarden? Wat kunnen geschikte locaties zijn?
- Hoe te anticiperen op lokale duurzame energie-initiatieven?
- Landschappelijke inpassing: Bij alle bovengenoemde aandachtspunten is het van belang om te onderzoeken hoe alternatieve energiebronnen landschappelijk kunnen worden ingepast in gemeente Aa en Hunze.

3.13.3. Recreatie en toerisme

Beleidsnotitie Bed & Breakfast-accommodaties in Aa en Hunze'

In deze beleidsnotitie (vastgesteld april 2015) wordt een B&B-accommodatie als volgt omschreven:

"Een Bed & Breakfast (B&B) voorziening is een kleinschalige, aan de woonfunctie ondergeschikte, (veelal) kortdurende, toeristische verblijfsvoorziening, voor uitsluitend logies en ontbijt, die deel uitmaakt van het hoofdgebouw (inclusief aan- en uitbouwen) en of is gevestigd in een (van de) vrijstaand(e) bijgebouw(en) en wordt gerund door de bewoner van het betreffende perceel".

Middels deze beleidsnotitie wordt een heldere, duidelijke regeling geboden voor nieuwe B&B-accommodaties. Onderstaand schema geeft de regeling weer:

	<i>max. aantal personen</i>	<i>max. aantal kamers</i>	<i>max. aantal m²</i>	<i>waar</i>
<i>Bij recht mogelijk</i>	tot max. 4 personen	max 2 kamers	max. 50 m2	in hoofdgebouw (inclusief aan- en uitbouwen)
<i>Via afwijking mogelijk</i>	tot max. 4 personen	max 2 kamers	max 50 m2	in vrijstaand bijgebouw

Bovenstaande tabel is niet cumulatief. Totaal per perceel mogen dus maximaal 2 kamers voor maximaal 4 personen tegelijk gerealiseerd worden / zijn ten behoeve van de Bed & Breakfast. Naast de begrenzing van het aantal kamers en het aantal personen zijn er nog een aantal aanvullende uitgangspunten die van belang worden geacht voor B&B. Het betreft o.a. de volgende uitgangspunten:

1. Vestiging van B&B-accommodaties is in beginsel toegestaan in de gehele gemeente. De marktwerking zal de aantallen van deze logiesvorm in de gemeente moeten reguleren;
2. De B&B voorziening mag alleen binnen de woonbestemmingen en agrarische bestemmingen, conform een geldend bestemmingsplan, worden gerealiseerd;
3. Er wordt vanuit gegaan dat voor B&B-accommodatie gebruik gemaakt wordt van de bestaande keukenfaciliteiten in het hoofdgebouw (incl. aan- en uitbouwen) zoals die gebruikelijk zijn binnen een (bedrijfs)woning;
4. Er mag geen keukenblok of een gezamenlijke keuken in de kamers worden gerealiseerd;
5. De B&B voorziening wordt (bij voorkeur) in het hoofdgebouw gerealiseerd, maar is onder voorwaarden ook toegestaan in een vrijstaand bijgebouw;
6. De (bedrijfs)woning dient door de hoofdgebruiker te worden bewoond en de hoofdgebruiker dient aanwezig te zijn tijdens het nachtverblijf;
7. De activiteiten moeten infrastructureel goed inpasbaar zijn;
8. Parkeren dient op eigen terrein plaats te vinden.

Nota kampeerbeleid (maart 2008)

Per 1 januari 2008 is de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) vervallen. De WOR vormde de basis voor vergunningen, ontheffingen en vrijstellingen op het gebied van kamperen. Voor 2008 moeten gemeenten hun regelgeving op het gebied van kamperen aanpassen. Het bestemmingsplan en de APV zijn hiervoor de meest geschikte instrumenten. In de nota kampeerbeleid is een onderscheid gemaakt naar de volgende categorieën: kampeerterreinen, kleinschalig kamperen, tijdelijk kamperen, natuurkampeerterreinen, vrij kamperen en kamperen voor eigen gebruik.

Kampeesterreinen

De van oudsher veel voorkomende reguliere kampeesterreinen behoren tot deze categorie. Veel kampeesterreinen zijn in de loop van de jaren gegroeid van eenvoudige terreinen voor tenten tot in sommige gevallen recreatieparken met stacaravans, chalets en centrumvoorzieningen. Tegelijkertijd zijn er ondernemers die zich (voor een deel van hun terrein) specifiek richten op kleinschaligheid en/of het toeristische kamperen. Zo is er op kampeesterreinen een bandbreedte ontstaan van toeristisch (tent)kamperen naar stacaravans en chalets. In deze rij volgt uiteindelijk de recreatiewoning, maar een terrein met recreatiewoningen is geen kampeesterrein meer. De genoemde bandbreedte leidt tot sterke ruimtelijke verschillen tussen kampeesterreinen en zelfs daarbinnen.

De kern van de beleidskeuze is het vastleggen van een ruimtelijke zonering van deze verschillen in het bestemmingsplan. Een dergelijke zonering is nodig om functionele redenen en/of om natuur- en landschappelijke redenen, alsmede om ruimte voor toeristisch kamperen in de regio te behouden.

Kleinschalig kamperen

Het kleinschalig kamperen is in Nederland ontstaan als “kamperen bij de boer”. Op deze campings staan van 31 oktober tot 15 maart geen kampeermiddelen. Tot op heden is dit als een aparte categorie ten opzichte van reguliere kampeesterreinen gezien vanwege de kleinschaligheid en het duidelijke onderscheid ten opzichte van reguliere kampeesterreinen. Vanwege het onderscheid voorzag de Wet op de Openluchtrecreatie tot nu toe in een “lichtere” beoordeling van een perceel voor kleinschalig kamperen en van een “zwaardere” beoordeling van een regulier kampeesterrein.

De kern van de beleidskeuze is het behoud van de koppeling aan het agrarisch bedrijf/ groepsaccommodatie en geen maximum aantallen te hanteren maar de grootte van het kampeesterrein te beperken tot maximaal 0,5 hectare (exclusief afschermend groen)

Tijdelijk kamperen

Deze vorm van kamperen is veelal gekoppeld aan evenementen of festiviteiten. Een weiland of grasveld wordt dan tijdelijk gebruikt voor het kamperen van een groep mensen.

De kern van de beleidskeuze is om tijdelijk kamperen te begrenzen tot maximaal 7 dagen. Bij een langere duur ligt het voor de hand te gaan kamperen op daarvoor bestemde reguliere kampeerterreinen.

Natuurkampeerterreinen

Deze terreinen worden veelal door natuurorganisaties geëxploiteerd in bos- en natuurgebieden.

De kern van de beleidskeuze is dat de gemeente Aa en Hunze in de regelgeving aansluit bij de toelatingsvoorwaarden van de Stichting Natuurkampeerterreinen. De reden hiervoor is dat er voldoende overeenstemming en draagvlak is in Nederland voor de toelatingsvoorwaarden van deze stichting.

Vrij kamperen en kamperen voor eigen gebruik

In deze categorie gaat het om vrij kamperen buiten de daarvoor specifiek ingerichte en geëxploiteerde terreinen door bijvoorbeeld campertoeristen en om het kamperen op eigen erf.

De kern van de beleidskeuze is dat de gemeente Aa en Hunze dit niet toestaat.

Facetbestemmingsplan Kleinschalig Kamperen (februari 2009)

Alle kampeerterreinen dienen ten gevolge van het vervallen van de WOR bestemd te worden in bestemmingsplannen. Dit bestemmingsplan is een zogenaamd 'facet'-bestemmingsplan. De bestaande bestemmingsplannen blijven van toepassing. Echter, met het facetbestemmingsplan wordt een bestemming toegevoegd. In dit geval om ook een kleinschalig kampeerterrein of een natuurkampeerterrein toe te staan. De bestemming van het huidige bestemmingsplan en de bestemming van het facetbestemmingsplan zijn daarom beiden op de betreffende gronden van toepassing. De mogelijkheden voor kleinschalige kampeerterreinen die dit bestemmingsplan toevoegt komen overeen met de op 5 maart 2008 door de raad vastgestelde "Nota Kampeerbeleid gemeente Aa en Hunze". Er is ook rekening gehouden met de wijziging tijdens de raadsvergadering van 5 maart met betrekking tot de toegestane terreinoppervlakte.

Uiteindelijk worden alle bestemmingsplannen waar dit facetbestemmingsplan betrekking op heeft vervangen door nieuwe bestemmingsplannen, waarmee de werking van het facetbestemmingsplan automatisch vervalt. De plannen voor de kerren zijn inmiddels geactualiseerd en dus is het facetbestemmingsplan niet meer op die campings van toepassing. Na inwerkingtreding van buitengebied zal het facetbestemmingsplan kleinschalig kamperen geheel vervallen zijn.

De regeling in het facetbestemmingsplan kleinschalig kamperen is voor de betreffende kampeerterreinen in het buitengebied opgenomen in dit bestemmingsplan.

Toeristisch recreatief ontwikkelingsplan (TROP, september 2009)

Het doel van de TROP is het opstellen van een integraal toeristisch recreatief beleidsplan dat gedragen wordt door ondernemers en andere betrokkenen, waarin voorstellen worden gedaan om recreatie en toerisme in de gemeente verder te ontwikkelen en versterken. De visie bevat speerpunten van beleid en een programma van actiepunten.

De conclusie op basis van de analyse van het toeristisch product en de markt is dat Aa en Hunze een goede toeristische recreatieve basis heeft, maar dat er behoefte is aan vernieuwing en samenhang om de positie vast te houden. Dit vraagt om durf van ondernemers en gemeente.

De belangrijkste ambities zijn:

1. Verkopen wat we hebben;
2. Stimuleren van productverbetering en –vernieuwing (waaronder mogelijkheden bieden voor recreatieve, culturele invullingen in vrijkomende agrarische bebouwing);
3. Waar mogelijk bieden van planologische ruimte;
Inzet is om ondernemers ruimte te bieden om te ondernemen. Verbrede, innovatieve recreatie-initiatieven en ontwikkelingen die inspelen op de witte vlekken in het toeristisch aanbod kunnen rekenen op een ‘ja-mits’ houding. Ingezet wordt op ontwikkelingsgerichte planologie; zoals uitbreidings- en omzettingmogelijkheden en meervoudige functies in het bestemmingsplan;
4. Ondersteunen van de sector en samenwerking.

De gemeente streeft ernaar de toeristische infrastructuur te verbeteren en start met een fiets, wandel-, ruiterspadenplan. Voor het seizoen in 2010 is het fietsknooppuntensysteem ook in de gemeente Aa en Hunze een feit. Het bieden van planologische ruimte wordt naast dit toeristisch beleidsplan ook verankerd in de planologische beleidsvisie en bestemmingsplannen.

Beleidsregel maximale oppervlakte recreatiewoningen (2007)

Eind 2005 heeft de provincie Drenthe de ruimte waarbinnen een gemeente zelf vrijstelling van het bestemmingsplan mag verlenen voor een aantal categorieën van gebouwen vergroot. Zo is onder meer de mogelijkheid geboden om uitbreiding van recreatiewoningen (of vervangende nieuwbouw) te vergunnen tot een maximale oppervlakte van 100 m². In juli 2004 is deze oppervlakte al in het Provinciaal Omgevingsplan (POP II) vermeld.

De beleidsregels voor de maximale oppervlakte recreatiewoningen zijn:

- het betreft uitbreiding of vervangende nieuwbouw van bestaande recreatiewoningen;
- het totale bebouwde oppervlak mag 100 m² niet overschrijden ¹⁰;

¹⁰ De maat van 100 m² geldt voor het totale bebouwde oppervlak, dus inclusief aan- en bijgebouwen en bouwwerken geen gebouw zijnde (zoals carports en overkappingen).

- de ruimtelijke kwaliteit moet gewaarborgd blijven;
- de recreatiewoning mag niet permanent bewoond worden;
- er wordt niet voorbij gegaan aan privaatrechtelijke regelingen, waarin een kleiner oppervlak is opgenomen.

3.13.4. Water

Waterplan Aa en Hunze (2007)

Het gemeentelijk waterbeleid is onder andere gericht op het voorkomen van wateroverlast als gevolg van klimaatveranderingen en beleid om de waterkwaliteit en ecologie van het watersysteem te verbeteren. Daarnaast wordt het waterbeleid steeds meer geïntegreerd met de beleidsvelden ruimtelijke ordening en milieu.

Het waterplan beperkt richt zich tot het (grond)water in en direct om de dorpskernen. Voor het water in het landelijk gebied worden twee aparte plannen opgesteld door het waterschap Hunze en Aa's in samenwerking met de aanliggende gemeenten. De visie richt zich op de stedelijke kernen van de gemeente en legt waar nodig relaties met het buitengebied. Als knelpunt voor het buitengebied wordt genoemd dat op enkele plekken in het landelijk gebied incidenteel wateroverlast voorkomt.

Gebiedsspecifieke knelpunten Drentse Aa

Landbouw en natuur hebben tegenstrijdige belangen als het gaat om waterkwaliteit en waterpeil. Zo zouden bij het Amerdiep keuzes tussen natuur en landbouw in het stroomdal moeten worden gemaakt. Bij het Deurzerdiep heeft de landbouw last van hoge grondwaterstanden. Eswateroverlast komt (beperkt) voor in Eext. Dit eswater stroomt van de hogergelegen esgronden naar de lagere gebieden waar het water zich verzamelt. De waterkwaliteit in het oppervlaktewater voldoet niet overal aan de landelijke waterkwaliteitsnormen. In het Anlooër Diepje zit bijvoorbeeld te veel stikstof in het water.

Gebiedsspecifieke knelpunten Hunzegebied

Veen oxideert in het Hunzegebied waardoor de bodem daalt. Als er niets wordt ondernomen om dit tegen te gaan, leidt dit binnen enkele decennia tot wateroverlast. De Hunze heeft een te hoge voedselrijkdom. Een van de bronnen is de Riolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van Gieten.

3.13.5. Landbouw

Landbouwvisie (2006)

De gemeente heeft in 2006 een Landbouwvisie laten opstellen. Belangrijke conclusie is dat de landbouwsector alleen een economisch perspectief heeft in een integrale context. Deze context moet tot uitdrukking komen in een plattelandsvisie van waaruit het beleid moet worden geformuleerd.

De landbouwvisie bestaat uit drie delen:

1. Een sectoraal deel: Nota Perspectief op de Landbouw in Aa en Hunze;
2. Een integraal deel: Verslag charette landbouwvisie;
3. Een reactie daarop van de raad: Reactienota.

In de reactienota staat een overzicht van de belangrijkste conclusies en aanbeveling naar aanleiding van de nota 'Perspectief voor de landbouw in Aa en Hunze' en het verslag van de charettes voor de integrale verdiepingsslag daarvan. De conclusies en aanbevelingen zijn voorzien van een toelichting en waar mogelijk met een voorstel voor een vertaling naar het gemeentelijk (ruimtelijk)beleid. De conclusies zijn:

1. de landbouwsector heeft alleen een economisch perspectief in een integrale context. Deze context moet tot uitdrukking komen in een platte-landsvisie van waaruit het beleid moet worden geformuleerd;
2. voor een goede agrarische bedrijfsontwikkeling is het noodzakelijk om de bedrijfsplannen vroegtijdig af te stemmen met de gemeente en moet de initiatiefnemer bij aanvang zorgen voor draagvlak in zijn omgeving;
3. in het bestemmingplan moet naar een evenwicht worden gezocht tussen verbods- en toelatingsplanologie;
4. de gemeente moet inzetten op nieuwe concrete ontwikkelingsperspectieven zoals de toepassing van bio-energie als verbredings- en vernieuwingstrategie voor de landbouw;
5. betrek boeren actief bij grootschalige ontwikkelingen in het landschap (zoals: wonen, natuurontwikkeling) als mede initiatiefnemer in plaats van ze uit te kopen;
6. de landbouwsector moet meer ruimte gegeven worden om te ondernemen. Een overvloed aan regels werkt belemmerend;
7. de gemeente zou de landbouwsector meer actief moeten adviseren en ondersteunen.

3.13.6. Geluid

Deelnota geluidbeleid (2009)

Met de wijzigingen in de Wet geluidhinder per januari 2007 is een verdere stap gezet in de decentralisatie van uitoefenen van de geluidtaken. Daarmee wordt de noodzaak tot een samenhangend gemeentelijk geluidbeleid groter. Lokaal geluidbeleid heeft als meerwaarde dat optimaal wordt aangesloten op de lokale situatie en een kader wordt verkregen voor de behandeling van knelpunten. Industriële activiteiten, wegverkeer en in mindere mate spoorwegverkeer zijn de belangrijkste bronnen van geluid in de gemeente. Meer specifiek zijn dit de twee wegen de N33 en N34 en een aantal industrieterreinen waarvan er één een gezoneerd industrieterrein is (Avebe). Spoorwegen bevinden zich niet binnen de gemeentegrenzen, maar in de buurgemeenten Assen en Stadskanaal.

In de deelnota zijn diverse beleidsregels opgenomen. De beleidspunten kunnen worden beschouwd als een verdere voortzetting en betere verankering van het huidige beleid.

3.13.7. Bedrijvigheid

Beleidsnotitie 'Kleinschalige bedrijvigheid'

De Beleidsnotitie kleinschalige bedrijvigheid (2001) geeft het beleidskader voor de vestiging en verplaatsing van kleinschalige bedrijvigheid binnen de gemeente Aa en Hunze. Het gaat om de vestigingsmogelijkheden voor bedrijvigheid binnen of aan de rand van de dorpskernen. Het beleidskader is grotendeels verwerkt in de nieuwe bestemmingsplannen voor de dorpen.

3. 14. Overige regelgeving

3.14.1. Convenant lichtemissie melkveestallen

Samen de lichthinder door melkveestallen in het donkere buitengebied van Groningen en Friesland voorkomen en verminderen. Dat is waarvoor LTO Noord, Natuur en Milieufederatie Groningen en de Friese Milieu Federatie op 18 mei 2015 een convenant hebben getekend. De ambitie is om zowel de lichtemissie vanuit bestaande stallen te verminderen als storende lichtuitstoot vanuit nieuwe, nog te bouwen melkveestallen te voorkomen.

De nieuwe generatie melkveestallen wordt gekenmerkt door hogere en tevens meer open zijwanden dan hun voorgangers. Het welzijn en gezondheid van het vee zijn gebaat bij deze ontwikkeling. Tevens is er in de nieuwe stallen meer verlichting. Dit heeft een positief effect op de vruchtbaarheid, het dierenwelzijn, de melkproductie en de werkzaamheden die in de stal gedaan worden. Het open karakter van deze stallen houdt ook in dat direct omwonenden en voorbijgangers van deze stallen hinder kunnen ervaren vanwege de nieuwe verlichting die in deze stallen toegepast wordt. Storend vanwege de lichtintensiteit, het zichtbare oppervlakte, de helderheid van het oppervlakte en het contrast met de omgeving. Om deze hinder te beperken is een methodiek ontwikkeld, die tot doel heeft grenzen te stellen aan de maximale hoeveelheid licht die op enig moment nog vanuit een melkveestal naar buiten mag treden.

De Natuur en Milieufederaties en LTO Noord zijn tevreden met de ontwikkelde methodiek omdat de hierin aanbevolen maatregelen, grenswaarden en voorwaarden die de storende lichtuitstoot reduceren, praktisch uitvoerbaar zijn voor de melkveehouder en handhaafbaar voor provincies en gemeenten.

LTO Noord, Natuur en Milieufederatie Groningen en Friese Milieu Federatie willen ook bij bestaande stallen de lichthinder tegengaan. Omdat bestaande stallen echter al vergund zijn en geïnvesteerd hebben in hun huidige verlichting liggen stimulerende maatregelen en voorlichting voor de hand om de ambities te bereiken. Agrariërs met bestaande stallen die lichthinder veroorzaken, worden gestimuleerd om maatregelen te gaan treffen. Per bedrijf wordt een pakket met maatregelen bepaald dat leidt tot vermindering van de lichtoverlast. Maatregelen kunnen liggen op het gebied van management (licht op bepaalde tijden uit of dimmen) en techniek (aanpassen/vervangen armaturen/lampen, het anders positio-

neren van lampen en/of het toepassen van afscherming).

Het streven is dat in 2022 alle bestaande stallen voldoen aan de omschreven grenswaarden en richtlijnen. Omdat ingrepen en aanpassingen in al vergunde, bestaande stallen alleen op vrijwillige basis plaats kunnen vinden, onderstrepen LTO Noord, Natuur en Milieufederatie Groningen en Friese Milieu Federatie het belang van een gesubsidieerd optimalisatietraject om de benodigde maatregelen een impuls te geven. (Bron: www.ltonoord.nl)

Ten tijde van het opstellen van het bestemmingsplan is in de provincie Drenthe een proces opgestart door LTO Noord en Natuur- en Milieufederatie Drenthe om te komen tot een convenant Lichthinder (zoals die ook geldt in Groningen en Fryslân).

Alhoewel een convenant niet een voldoende juridische borging met zich meebrengt (een individuele agrariër hoeft zich hier immers niet aan de binden) staat de gemeente op het standpunt dat een aanvullende regeling in het bestemmingsplan niet noodzakelijk is. In de maatwerkbenadering die in geval van de aanvraag van een nieuwe stal (groter dan 500 m²) worden gehouden zal ook het aspect 'lichthinder' aan de orde komen. Het onderwerp lichthinder van melkveestallen leidt derhalve niet tot een aanvullende regeling in het ontwerpbestemmingsplan.

3.14.2. Convenant Bollenteelt Aa en Hunze

Op 26 juni 2015 is het convenant Bollenteelt Aa en Hunze ondertekend. Het betreft een convenant tussen de bollentelers en de gemeente, waarin met de sector afspraken zijn gemaakt over maatregelen ter bescherming van kwetsbare objecten. Op hoofdlijnen heeft het convenant tot doel om enerzijds de blootstelling van het publiek aan gewasbeschermingsmiddelen en biociden te voorkomen en anderzijds invulling te geven aan de door de GezondheidsRaad voorgestelde transparante communicatie. De deelnemende partijen verplichten zich de gedragsregels als opgesteld door de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur (KAVB) te respecteren en zich te conformeren aan relevante wet- en regelgeving omtrent gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Voorts verplichten de partijen zich de door de waterschappen Hunze en Aa's en Reest en Wieden gehanteerde spuitvrije zones te respecteren, teneinde afstroming van middelen naar het oppervlakte water te voorkomen. Telers verplichten zich het initiatief te nemen omwonenden en passanten te informeren over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden op bij hen in gebruik zijnde percelen, daarbij inbegrepen spoel-/ontsmettingslokalities en bol- en middelenopslag.

Er wordt geen zonering spuitvrije zone opgenomen in het bestemmingsplan, mede omdat dit in juridische zin lastig is als er geen concrete aanwijzingen voor schade zijn aan te wijzen. Het onderwerp 'Bollenteelt' leidt derhalve niet tot een specifieke regeling in het bestemmingsplan buitengebied.

4. OMGEVINGSASPECTEN

4. 1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aangegeven waar en hoe er afstemming plaatsvindt tussen het ruimtelijk beleid en de omgevingsaspecten. Centraal hierin staan met name het water-, natuur- en milieubeleid. Weliswaar hebben de beleidsvelden ieder hun eigen specifieke taken en eigen werking, maar er is ook sprake van een aanvullende werking ten opzichte van elkaar. Het bestemmingsplan kan door middel van de bestemmingskeuzen aanwijzingen geven en voorstellen doen in de richting van het water-, natuur- en milieubeleid. Omgekeerd kunnen waterbeheerplannen, natuurplannen en milieubeleidsplannen richting geven aan een functietoedeling. Hieronder wordt ingegaan op een aantal thema's die voor het bestemmingsplan van belang zijn.

4. 2. PlanMER

4.1.1 Normstelling en beleid

Toetsingskader

In de Wet milieubeheer en het bijbehorende Besluit milieueffectrapportage (Besluit mer) is wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen een planMER voor strategische en kaderstellende plannen en een projectMER of een mer-beoordelingsplicht voor concrete projecten. Een planmerplicht is voor een bestemmingsplan aan de orde als het plan:

- kaderstellend is voor een toekomstig besluit over mer-(beoordelings)plichtige activiteiten: bijvoorbeeld bedrijfsactiviteiten die in het kader van de omgevingsvergunning milieu mer-(beoordelings)plichtig zijn;
- mogelijkheden biedt voor activiteiten die een significant negatief effect kunnen veroorzaken op Natura 2000-gebieden (het opstellen van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is noodzakelijk).

Planmer-plicht

De nieuwvestiging, uitbreiding of wijziging is een vergunningsaanvraag voor veehouderij (een omgevingsvergunning) vanaf een bepaalde omvang mer- of mer-beoordelingsplichtig. Deze merg-(beoordelings)plicht is afhankelijk van het aantal dieren waarop het initiatief betrekking heeft. De drempelwaarden waarbij dit van toepassing is, zijn opgenomen in de C- en D-lijst bij het Besluit-mer. Kaderstellende plannen, die het toetsingskader voor deze vergunningsaanvragen, zijn planmerplichtig.

Door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, is het mogelijk dat toekomstige uitbreidingen drempelwaarden uit het Besluit mer overschrijden, waardoor het bestemmingsplan het kader vormt voor mogelijk toekomstige besluiten over mer-(beoordelings)plichtige activiteiten. Daarbij gaat het onder andere om ontwikkelingsruimte voor veehouderijen (Categorie 14 van de D-lijst

bij het Besluit milieueffectrapportage. Om deze reden moet voor het bestemmingsplan een planMER worden gemaakt.

Er is tevens sprake van een planmer-plicht, omdat in het kader van de Natuurbeschermingswet een passende beoordeling moet worden opgesteld. Dit vanwege de mogelijke vermestende- en verzurende effecten als gevolg van het uitbreiden van de veestapel (ook wel stikstofdepositie genoemd).

Doel en procedure planMER

Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen tijdens de besluitvorming over een bestemmingsplan. Daarbij dient te worden getoetst of de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt, leidt tot belangrijke negatieve milieueffecten. Waar relevant, dient te worden bekeken op welke wijze negatieve effecten kunnen worden beperkt of voorkomen (of positieve effecten kunnen worden versterkt).

De planmer-procedure bestaat uit de volgende stappen:

1. openbare kennisgeving opstellen planMER en bestemmingsplan;
2. raadpleging bestuursorganen en inspraak over reikwijdte en detailniveau van het planMER;
3. opstellen planMER en ontwerpbestemmingsplan;
4. terinzagelegging planMER met ontwerpbestemmingsplan Buitengebied (zienswijzen);
5. toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r.;
6. vaststelling bestemmingsplan: het planMER vormt een bijlage bij het bestemmingsplan.

Notitie reikwijdte en detailniveau

In een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is beschreven op welke wijze in het planMER de milieueffecten inzichtelijk worden gemaakt. Naar aanleiding van deze notitie hebben overlegpartners gereageerd op de reikwijdte en het detailniveau van het planMER.

4.2.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Voor het buitengebied wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld, dat in de basis conserverend is. Rechten uit het oude bestemmingsplan worden zoveel mogelijk overgenomen. Het bestemmingsplan biedt bij recht (ruime bouwpercelen) en via wijzigingsbevoegdheden mogelijkheden om agrarisch bedrijven uit te breiden. Om deze reden moet voor het bestemmingsplan een planMER worden gemaakt. Er is tevens sprake van een planmer-plicht omdat in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeling moet worden opgesteld. Dit vanwege de mogelijke vermestende- en verzurende effecten als gevolg van stikstofdepositie die worden veroorzaakt door het uitbreiden van de veestapel (ook wel ammoniakdepositie genoemd).

Het planMER is als *bijlage* bij de toelichting van dit bestemmingsplan opgenomen.

Opzet van het planMER

In het planMER zijn per milieuthema de huidige milieusituatie en eventuele autonome ontwikkelingen beschreven: samen vormen dit de zogenaamde referentiesituatie. De referentiesituatie bevat een beschrijving van de binnen het plangebied aanwezige waarden (landschap, cultuurhistorie, archeologie, natuur) en dient als vertrekpunt voor de effectbeschrijvingen.

Per milieuthema is een beschrijving opgenomen van de (potentiële) milieugevolgen als gevolg van de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt. Dit wordt het voornemen genoemd. De ontwikkelingsruimte voor de veehouderij vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats bij de effectbeschrijvingen in. Op basis van jurisprudentie moet bij de beschrijving van effecten rekening worden gehouden met de maximale benutting van de bouw mogelijkheden in het bestemmingsplan. Het hierboven beschreven voornemen gaat daar dan ook vanuit.

In het MER zijn een aantal alternatieve invullingen van het bestemmingsplan meegenomen. Deze alternatieven worden vergeleken met de referentiesituatie:

- Met het alternatief minder schaalvergroting grondgebonden wordt onderzocht welke milieueffecten aan de orde zijn, wanneer grondgebonden agrarische bedrijven in het bestemmingsplan minder ontwikkelingsmogelijkheden krijgen dan voorgenomen;
- Met het alternatief minder schaalvergroting intensief wordt onderzocht welke milieueffecten aan de orde zijn, wanneer de intensieve veehouderij in het bestemmingsplan minder ontwikkelingsmogelijkheden krijgt dan bij het voornemen;
- Door middel van het alternatief bedrijfsverplaatsingen (nabij de dorpen) kan (verkenkend) worden onderzocht welke milieueffecten aan de orde zijn wanneer 5 bedrijven worden verplaatst van een knelpuntsituatie naar het veenkoloniale gebied;
- In het alternatief mestvergistingsinstallaties wordt onderzoek gedaan naar de milieueffecten van co-mestvergistingsinstallaties. Aan de hand van de toekomstige veestapel en de mestproductie in de gemeente wordt bepaald hoeveel mestvergistingsinstallaties in het gebied kunnen worden opgericht. Aan de hand daarvan worden de maximale milieueffecten bepaald;
- In het alternatief zonering recreatieve activiteiten wordt er vanuit gegaan dat - anders dan bij het voornemen - geen nieuwe kleinschalige kampeerterreinen of uitbreidingen van bestaande kampeerterreinen aan de orde is in kwetsbare gebieden als het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa, de beekdalen, op de esdekken en in het open gebied langs de Hondrug;
- Dit alternatief grote bouwpercelen is alleen van toepassing op de Structuurvisie Buitengebied. De structuurvisie heeft een grotere reikwijdte dan het bestemmingsplan Buitengebied, omdat het ook mogelijkheden beschrijft voor bouwpercelen groter dan 2 hectare. In dit alternatief wordt onderzocht welke milieueffecten aan de orde zijn wanneer in het gebied in de omgeving van Gasselterboerveenschemond bouwpercelen tot een omvang van 4 hectare worden toegestaan. Het gaat hierbij om maximaal 5 bedrijven.

Aanvullend op deze alternatieven is voor het aspect stikstofdepositie echter ook een trendscenario doorgerekend. Bij dit scenario wordt er vanuit gegaan dat de veestapel zich in de komende 10 jaar net zo ontwikkelt als in de afgelopen 10 jaar. Daarmee geeft het trendscenario een meer realistisch beeld van de ontwikkeling van de stikstofdepositie dan het voornemen.

Het planMER gaat niet alleen in op de effecten van de veehouderijen, maar ook op de effecten als gevolg van andere ontwikkelingsmogelijkheden. Het gaat om relatief kleinschalige ontwikkelingen, waaraan in de regels voorwaarden worden gesteld zoals de mogelijkheid tot (kleinschalige) recreatieve activiteiten. Gezien de aard en omvang van deze ontwikkelingsruimte wordt voor deze mogelijkheden volstaan met een kwalitatieve effectbeschrijving op hoofdlijnen.

Uit de effectbeschrijving en -beoordeling in het planMER blijkt dat effecten over het algemeen een beperkte geografische reikwijdte hebben. Het studiegebied valt daardoor grotendeels samen met het plangebied. Uitzondering daarop vormt het thema stikstofdepositie.

Beoordeling

Waar mogelijk worden effecten kwantitatief in beeld gebracht. Om de verschillende effecten en alternatieven met elkaar te kunnen vergelijken, wordt daarnaast een kwalitatieve beoordelingsschaal gebruikt:

- een zeer negatief effect: - -
- een negatief effect: -
- een licht negatief effect: -/0
- een neutraal effect: 0
- een licht positief effect: 0/+
- een positief effect: +
- een zeer positief effect: + +

Milieueffecten en maatregelen

Voor uitgebreide beschrijving van effecten wordt verwezen naar het planMER zelf (bijlage 2). In deze paragraaf wordt ingegaan op de hoofdlijnen van de effectbeschrijving.

Natura 2000

Uit de passende beoordeling komen de volgende conclusies naar voren:

- Areaalverlies en versnippering in Natura 2000-gebieden zijn als gevolg van dit bestemmingsplan niet aan de orde;
- Verdrogingseffecten in het Drentsche Aa-gebied en Elperstroomgebied zijn als niet significant in te schatten;
- De mogelijke toename van recreanten als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan leidt niet tot significant negatieve effecten in Natura 2000-gebieden;

- de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen leiden door de toename van stikstofdepositie tot significant negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Drentsche Aa-gebied, Elperstroomgebied, Drouwenerzand, Witterveld en Mantingerbos en beschermd natuurmonument Overcingel.

Zodoende kan worden geconstateerd dat zonde het opnemen van mitigerende maatregelen in het bestemmingsplannen significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten.

Toetsingscriteria	Waardering van het effect						
	Voornemen	Minder schaalvergroting grondgebonden	Minder schaalvergroting intensief	Bedrijfsverplaatsingen	Mestvergistingsinstallaties	Zonering recreatieve ontwikkelingen	Grote bouwpercelen
Reliëf en aardkundige waarden	-/0	-/0	-/0	0	-/0	0	0
Landschappelijke eenheden en patronen	-	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0
Visueel-ruimtelijke kenmerken	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	0	-
Stilte en duisternis	-/0	-/0	-/0	0	-/0	-/0	0
Cultuurhistorisch waardevolle objecten en structuren	-/0	-	-	0/+	-/0	0	-/0
Archeologische waarden	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0
Waterafvoer-/berging	-/0	-/0	-/0	-	-/0	0	-
Waterkwaliteit	-/0	-/0	-/0	0	0	0	-/0
Natura 2000 (passende beoordeling)	--	--	--	0/+	nvt	nvt	--
Ecologische Hoofdstructuur	-/0	-/0	-/0	0	-/0	0	0
Beschermde soorten	-	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0
Verkeers hinder	-/0	0	0	0/+	-/0	-/0	-
Geluid hinder	-/0	-/0	-/0	0/+	-/0	-/0	-/0
Luchtkwaliteit	-/0	-/0	-/0	0/+	-/0	-/0	-/0
Geur hinder	-/0	-/0	-/0	0/+	-	-/0	-/0
Gezondheid	-/0	-/0	-/0	0/+	-/0	-/0	-/0
Externe veiligheid	-/0	-/0	-/0	0/+	-/0	-/0	-/0
Energieopbrengst	0/+	0/+	0/+	0/+	+	0	+

Tabel 2 Overzicht milieueffecten

Overige milieuaspecten

Ten aanzien van de overige milieuthema's is in het MER het volgende geconcludeerd:

- Vrijwel alle alternatieven scoren positief voor het aspect duurzame energie;
- Het voornemen scoort voor de meeste aspecten beperkt negatief. Ten aan-

zien van de criteria stilte/duisternis en beschermde soorten kunnen ook negatieve effecten aan de orde zijn;

- De alternatieven minder schaalvergroting grondgebonden en minder schaalvergroting intensieve veehouderij scoren voor de meeste toetsingscriteria gelijk aan het voornemen;
- Bedrijfsverplaatsingen kunnen bijdragen aan het oplossen van bestaande knelpunten op het gebied van ecologie of het woon- en leefklimaat. Daarom scoort dit alternatief overwegend positiever dan het voornemen;
- De zonering van recreatieve activiteiten zorgt ervoor dat negatieve effecten van recreatieve activiteiten worden voorkomen;
- Het alternatief grote bouwpercelen scoort op veel aspecten minder positief dan het voornemen.

Een overzicht van de verschillende effecten is opgenomen in de bovenstaande tabel.

Voorkeursalternatief

In het bestemmingsplan worden de volgende mitigerende maatregelen opgenomen:

- In het bestemmingsplan wordt een algemene gebruiksregel opgenomen, waardoor een wijziging van dieraantallen, diersoorten en/of andere stalsystemen alleen is toegestaan zolang de totale ammoniakemissie niet toeneemt (zie paragraaf van de toelichting voor een nadere toelichting). Binnen dit 'emissieplafond' is het overigens wel mogelijk om intern te salderen. Door aanpassing van bestaande stallen of het inkrimpen van een deel van de vee-stapel, is uitbreiding van een ander deel van het bedrijf mogelijk zonder dat de ammoniakemissie per saldo toeneemt.
- Om negatieve effecten van vergroting van de bouwvlakken op het landschappelijke waarden te mitigeren wordt in het bestemmingsplan een landschappelijk inpassingsplan conform het document "Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes buitengebied Aa en Hunze" als verplichte voorwaarde gesteld bij toepassen van afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden.
- Onevenredige verkeershinder als gevolg van grote agrarische bouwpercelen en mestvergistingsinstallaties wordt in het bestemmingsplan voorkomen, door het aspect verkeer(veiligheid) als toetsingscriterium op te nemen bij de wijzigings- dan wel afwijkingsbevoegdheid
- De beschermenswaardige houtopstanden worden in het bestemmingsplan beschermd met een dubbelbestemming.
- Mestvergisters worden in het bestemmingsplan alleen via afwijkingsbevoegdheid toegestaan. Door het inbouwen van dit toetsmoment kan een aspect als geurhinder adequaat worden afgewogen.
- Er is voor gekozen om in het bestemmingsplan, met inbegrip van afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden, agrarische bouwpercelen van maximaal 2 ha toe te staan. Grote bouwpercelen zijn alleen mogelijk via een aparte planologische procedure (buitenplans).
- Ter bescherming van karakteristieke bebouwing is de aanduiding 'karakteristiek' opgenomen voor karakteristieke gebouwen opgenomen.

- Om negatieve effecten voor kenmerkende esdekken te voorkomen, wordt in het bestemmingsplan een dubbelbestemming opgenomen ter bescherming van. Een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van (graaf)werkzaamheden wordt pas verleend, wanneer het esdek niet onevenredig wordt aangetast.
- In het bestemmingsplan zijn mogelijkheden opgenomen om ter plaatse van agrarische bouwpercelen om te schakelen naar andere functies, zoals een woonfunctie, of een niet agrarisch bedrijf, zonder daarbij omschakeling af te dwingen. Ondanks het niet-dwingende karakter van deze regeling, wenselijk gezien de trendmatige schaalvergroting en de afname van het aantal agrarische bedrijven.

4. 3. Water

4.3.1. Normstelling en beleid

Watertoets en waterbeleid algemeen

Water is één van de ordenende principes in het landelijk gebied. Bij de functietoekenning, de inrichting, het beheer en het gebruik van de fysieke omgeving, moet worden uitgegaan van de eigenschappen en potenties van het watersysteem. Daarom is in de startbijeenkomst Waterbeleid in de 21e eeuw (WB21) in 2001 vastgelegd dat bij de totstandkoming van ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden met de belangen van het water.

Op grond van het document Waterbeleid in de 21e eeuw en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) is de zogenaamde watertoets ingevoerd. Het doel van de Watertoets is waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen meer expliciet en op een evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. De 'winst' die wordt behaald bij de watertoets, ligt bij de vroegtijdige betrokkenheid van de waterbeheerder en informatievoorziening.

Het primaat voor het waterbeheer in de gemeente Aa en Hunze ligt bij het Waterschap Hunze en Aa's. Het uiterste zuiden van de gemeente (de kern Schoonloo en de gronden ten zuiden daarvan) valt binnen het beheergebied van Waterschap Reest en Wieden. Het Omgevingsplan provincie Drenthe, het Beheerprogramma van waterschap Hunze en Aa's en het Waterbeheersplan van de waterschap Reest en Wieden zijn sturend voor dit bestemmingsplan. Daarnaast geeft ook de Kaderrichtlijn Water een richting aan dit bestemmingsplan. Het voorontwerpbestemmingsplan is voorgelegd aan het de waterbeheerders.

Omgevingsvisie provincie Drenthe 2014

In de Omgevingsvisie 2014 zijn de strategische doelen voor het regionale waterbeleid geformuleerd. Ook geeft dit plan de ruimtelijke vertaling van deze doelen. Het provinciaal waterbeleid geeft een regionale invulling van Europese en nationale programma's zoals de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit, Waterbeheer 21ste eeuw (WB21), het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW-actueel, 2008) en het Bestuursakkoord Water (2011).

Van provinciaal belang zijn:

- een robuust watersysteem, dat zodanig is ingericht dat de risico's op wateroverlast en watertekort tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau beperkt blijven, met bijzondere aandacht voor de beekdalen;
- een goede kwaliteit van het oppervlaktewater, gebaseerd op de normen van de KRW. Voor de Drentsche Aa moet de kwaliteit zo goed zijn dat het water geschikt is voor de bereiding van drinkwater;
- een zo groot mogelijke voorraad zoet grondwater van een goede kwaliteit, beschikbaar voor mens en natuur;
- een zodanige kwaliteit van het grondwater dat het zonder ingrijpende en kostbare zuivering geschikt is voor de bereiding van drinkwater;
- de waterbergingsgebieden (*niet van toepassing voor de gemeente Aa en Hunze*)

(Ontwerp) Beheerprogramma Hunze en Aa's 2016-2021

Het beheerprogramma geeft voor een periode van zes jaar de hoofdlijnen aan voor beleid, beheer en onderhoud. Binnen het beheergebied zorgt het Waterschap voor veiligheid op watergebied en voor voldoende en schoon water. Strategische ambities voor de taakuitvoering zijn:

- Taken: doeltreffend, maatschappelijke blik en draagvlak
- Waarden: omgevingsgericht, open en transparant
- Keuzen: prioriteiten en betaalbaar
- Omgeving: interactie, communicatie, bewustwording
- Veiligheid: anticiperen, borgen en vertrouwen
- Voldoende water: faciliteren, anticiperen en scherpere keuzen
- Waterkwaliteit: normgericht, verbeteren en faseren
- Waterketen: samenwerking, optimalisatie en kostenbesparing
- Organisatie: doelmatig, permanente verbetering en meebewegend

Voor wat betreft de relatie tussen water en ruimtelijke ordening heeft het waterschap de ambitie om een optimale afstemming tussen water en ruimtelijke ordening te borgen, waarbij water een meesturende rol heeft in de ruimtelijke ordening. Het waterschap wil vroegtijdig betrokken zijn bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en waterrelevante keuzen. Daarnaast geldt het doel om klimaatbestendigheid en waterveiligheid volwaardig in te bedden in alle ruimtelijke visies en plannen in het beheersgebied. Daarnaast wordt er samen met de provincies bepaald in welke situaties in de toekomst het principe van 'functie volgt peil' hanteren in plaats van 'peil volgt functie'.

Waterbeheerplan 2016-2021 Waterschap Reest en Wieden

De hoofdlijnen van het waterbeleid van het waterschap Reest en Wieden is verwoord in het (ontwerp) waterbeheerplan 2016-2021. In dit waterbeheerplan beschrijft het waterschap hoe ze de komende planperiode gaat zorgen voor een goede bescherming tegen hoog water, een goed functionerend (regionaal) watersysteem en voor het zuiveren van afvalwater.

In het waterbeheerplan zet het waterschap in op:

Voldoende Water

De doelen voor het thema “voldoende” zijn uitgewerkt voor drie situaties die kunnen optreden:

1. In normale omstandigheden werken aan doeltreffend en doelmatig waterbeheer gericht op optimaal functiegebruik.
2. In droge omstandigheden willen we droogteschade zo lang mogelijk voorkomen.
3. In natte omstandigheden willen we wateroverlast en natschade zoveel mogelijk voorkomen.

Schoon water

Om een gezond en schoon watersysteem te kunnen realiseren, stellen wij in de planperiode 2016-2021 de volgende doelen:

1. Een goede ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater.
2. Een chemische kwaliteit die de ecologie en gebruik van het oppervlaktewater niet belemmert.
3. Een goede specifiek benoemde kwaliteit voor een aantal categorieën wateren, waaronder grondwater, stedelijk water, zwemwater en waardevolle wateren.

Afvalwaterketen

Voor de planperiode 2016-2021 stellen we voor de afvalwaterketen de volgende doelen:

1. Een effectieve en efficiënte behandeling van afvalwater voor een bijdrage aan een goede volksgezondheid en een schoon watersysteem.
2. Een effectieve en efficiënte (afval)waterketen door partnerschappen met gemeenten en andere partijen.
3. Het leveren van een bijdrage aan een meer circulaire economie door samen met bedrijven en andere partners te werken aan het terugwinnen van energie en grondstoffen uit afvalwater.

Varen en ervaren

Voor het recreatief gebruik gelden de volgende algemene uitgangspunten en aanpak:

1. Het waterschap stelt zich positief op bij initiatieven van anderen en denkt mee over kansen en mogelijkheden. We zoeken de samenwerking met partners en belanghebbenden. Zo kunnen wij bijvoorbeeld met het openstellen van onze eigendommen ontbrekende schakels in recreatieve routes aanvullen.
2. Bij (eigen) herinrichtingsprojecten in landelijk en stedelijk gebied grijpen we, samen met partners, kansen aan om de beleving van het water en de mogelijkheden voor medegebruik te vergroten.
3. Recreatief gebruik staan we in veel gevallen toe, bijvoorbeeld wandelen over onderhoudspaden of kanoën op watergangen. Als recreatief gebruik nadelige gevolgen heeft voor het watersysteem, of voor functies als land-

bouw, bedrijven en natuur, wegen we belangen zorgvuldig af.

In het stedelijk waterbeheer zet het waterschap in op een blijvend goede samenwerking.

4.3.2. Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Waterkwantiteit

Uitgangspunt voor dit bestemmingsplan is om de bestaande afvoer en berging van oppervlaktewater en afstromend hemelwater te handhaven. Het plan beoogt immers geen directe wijzigingen in het watersysteem. Indien via een wijzigingsplan of omgevingsvergunning een toename van het verharde oppervlak (bijvoorbeeld door erfvergroting) mogelijk maakt, moet worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door het verbreden van de waterlopen. Dit plan biedt wel directe mogelijkheden voor erfvergroting. Het is mogelijk dat bij een dergelijke erfvergroting het verhard oppervlak toeneemt, waarbij mogelijk de geldende afvoernorm wordt overschreden. Dit heeft in zo'n geval mogelijk negatieve gevolgen voor het watersysteem. Bij daadwerkelijke uitbreiding van het verhard oppervlak (erfuitbreiding) dient de norm ten aanzien van de afvoer van water te worden toegepast.

Natuurvriendelijke oevers

Een relatief eenvoudige maatregel in het kader van de Kaderrichtlijn Water die voor een aantal beken in Aa en Hunze als effectief beoordeeld wordt, is de aanleg van natuurvriendelijke oevers. De gemeente wil de realisatie hiervan niet onnodig ingewikkeld maken. In het bestemmingsplan buitengebied is met een algemene wijzigingsbevoegdheid geregeld dat natuurvriendelijke oevers kunnen worden aangelegd. Natuurvriendelijke oevers kunnen op deze wijze bij alle waterlopen worden gerealiseerd. Binnen de bestemming water is het verder altijd mogelijk om natuurvriendelijke oevers te maken.

Wateradvies

Het voorontwerpbestemmingsplan is in het kader van het vooroverleg voorgelegd aan het waterschap Hunze en Aa's en het waterschap Reest en Wieden. De reactie van waterschap Hunze en Aa's heeft betrekking op het Grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa, de regeling met betrekking tot de aanleg van natuurvriendelijke oevers, het consequent bestemmen van de bestaande hoofdwatergangen en het toekennen van de bestemming Natuur. De reactie is verwerkt in het ontwerp-bestemmingsplan. Het Waterschap Reest en Wieden heeft aangegeven geen inhoudelijke opmerkingen op het voorontwerpbestemmingsplan te hebben.

4. 4. Natuur

4.4.1. Normstelling en beleid

In het bestemmingsplan dient rekening te worden gehouden met Europees en nationaal beleid en wetgeving ten aanzien van de natuurbescherming. Uitgangspunt

voor het bestemmingsplan is dat er geen strijdigheid ontstaat met het beleid en de wetgeving. Er wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortbescherming.

Gebiedsbescherming

Ten aanzien van de gebiedsbescherming is op 1 oktober 2005 de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. In deze wet is de bescherming van natuurgebieden die zijn aangewezen onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen geregeld (de zogenaamde Natura 2000-gebieden). Daarnaast kunnen op grond van de Natuurbeschermingswet gebieden van nationaal belang worden aangewezen: beschermde natuurmonumenten.

Beheerplan voor Natura 2000-gebied

Voor de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Dit zijn doelen op gebiedsniveau waarin wordt aangegeven hoe de aanwezige natuurdoelen in stand gehouden worden of hoe ze in de toekomst zijn te realiseren. De doelen zijn geformuleerd per habitattype. De instandhoudingsdoelstellingen staan opgenomen in de aanwijzigingsbesluiten.

Voor het Natura 2000 gebied Drentsche Aa is een beheerplan in voorbereiding.

Beheerplan Natura 2000

De Natuurbeschermingswet bepaald dat drie jaar na aanwijzing van een Natura 2000-gebied een beheerplan dient te worden vastgesteld. Het beheerplan wordt opgesteld in overleg met eigenaren, gebruikers, andere belanghebbenden en betrokken andere overheden. De looptijd van beheerplannen is maximaal zes jaar. Daarna kan het bevoegd gezag het plan verlengen of aanpassen. In een beheerplan staan onder andere de maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de instandhoudingsdoelen worden gerealiseerd. In het beheerplan staat ook welke activiteiten in en rond het gebied geen effect hebben op de soorten en habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen. Voor de activiteiten die in het beheerplan zijn beschreven is geen vergunning nodig op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Met het beheerplan krijgen beheerders, gebruikers en belanghebbenden dus meer duidelijkheid over de vraag welke activiteiten in het Natura 2000-gebied in geen geval zijn toegestaan zonder dat deze eerst getoetst zijn aan de Natuurbeschermingswet 1998 (Habitattoets).

Ten aanzien van nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen in de omgeving van deze beschermde gebieden, dient te worden beoordeeld of deze ontwikkelingen "significant negatieve effecten" kunnen veroorzaken. Indien effecten niet kunnen worden uitgesloten, dient een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd. Aan deze vergunning kunnen voorschriften worden verbonden. Voor activiteiten die in een beheerplan voor Natura 2000-gebied zijn opgenomen, hoeven geen vergunning worden aangevraagd.

Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS)

Op 1 juli 2015 is de Programmatiese Aanpak van Stikstof (PAS) in werking getreden. De PAS heeft twee hoofddoelstellingen:

1. Behoud en herstel van de bedreigde habitattypes bevorderen door de huidige daling van de stikstofdepositie een extra impuls te geven en door aparte herstelmaatregelen per habitattype;
2. Binnen de grenzen van de dalende stikstofdepositie verantwoorde ruimte zoeken om met behoud van de instandhoudingsdoelen toch vergunningen te kunnen geven voor nieuwe economische activiteiten: ontwikkelingsruimte.

De PAS biedt de mogelijkheid om een deel van de afname van stikstofdepositie die bereikt wordt door generiek beleid en door de uitvoering van beheer- en inrichtingsmaatregelen in de natuurge-

bieden, in het kader van de Natuurbeschermingswet in te zetten voor economische ontwikkelingen die de stikstofbelasting doen toenemen. Dit deel wordt 'ontwikkelruimte' genoemd. De ontwikkelruimte is per gebied bepaald en wordt over verschillende sectoren verdeeld. De agrarische sector valt daar ook onder. In de een passende beoordeling is onderzoek gedaan naar de ruimte binnen het bestemmingsplan, in relatie tot de ontwikkelruimte in de PAS.

Hoewel de PAS in de eerste plaats is gericht op de vergunningverlening en niet op planologische instrumenten als het bestemmingsplan, is het van belang om afstemming te zoeken met dit programma. Daarmee wordt voorkomen dat het bestemmingsplan in de uitvoeringspraktijk ontwikkelingen belemmert, die op grond van de PAS zonder problemen kunnen worden vergund (of vrijgesteld of meldingsplichtig zijn). Op dit onderdeel wordt nader ingegaan in paragraaf 5.8.

Een belangrijke verandering met betrekking tot de voorheen geldende wetgeving is dat met de PAS de mogelijkheid is komen te vervallen om ammoniakemissierechten te verplaatsen van een bedrijf waar de veestapel krimpt, naar een bedrijf dat de veestapel wil uitbreiden, het zogenaamde extern salderen.

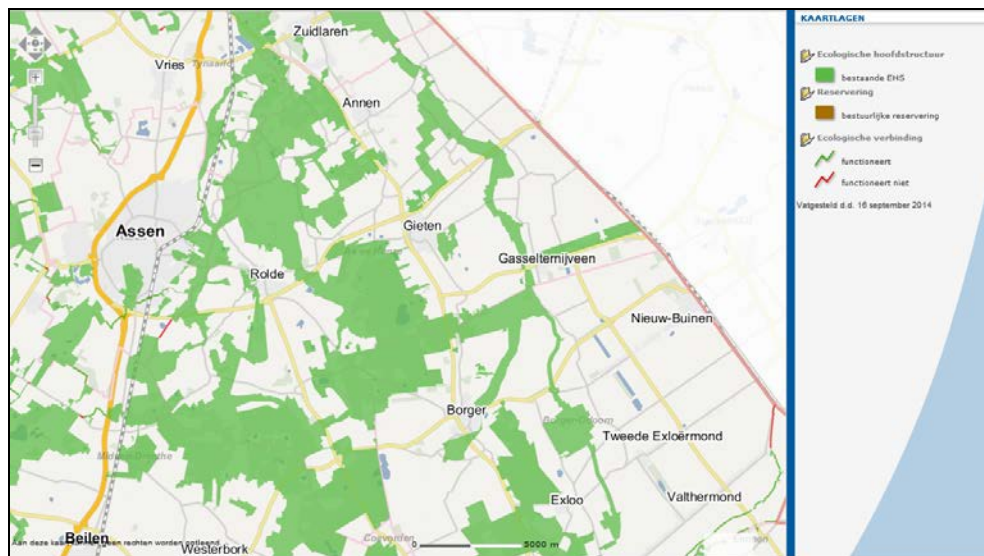
EHS

Naast gebieden die zijn aangewezen op grond van de Natuurbeschermingswet dient rekening te worden gehouden met het provinciale beleid ten aanzien van gebieden die zijn gelegen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Om de natuur in Nederland weer tot een goed functionerend netwerk te maken wordt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aangelegd, als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het EHS-beschermingsregime is opgebouwd uit verschillende elementen.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS, waarbij ook rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

In die gevallen waarbij het instrument EHS-saldobenadering van toepassing is hoeft het 'nee, tenzij'-afwegingskader niet doorlopen te worden en is er ook geen sprake van compensatie zoals bij ingrepen onder het 'nee, tenzij'-regime. Harde eis is wel dat aan alle voorwaarden voor het toepassen van de saldobenadering wordt voldaan. Alleen dan is immers per saldo winst voor de EHS gegarandeerd. Is dit niet het geval dan geldt onverkort het 'nee, tenzij'-regime. De EHS-saldobenadering is ontstaan vanuit de behoefte bij rijk en provincies om een meer ontwikkelingsgerichte aanpak in de EHS mogelijk te maken. Projecten en/of handelingen worden daarom bij de EHS-saldobenadering niet afzonderlijk maar in combinatie beoordeeld. De projecten en/of handelingen moeten dan wel mede tot doel hebben de kwaliteit en/of kwantiteit van de EHS op gebiedsniveau per saldo te verbeteren. Kwaliteit en kwantiteit moeten beide minimaal gelijk blijven en zijn dus niet onderling te salderen. De toepassing van de saldobenadering leidt tot een kwaliteitswinst voor meerdere belanghebbenden en meerdere functies waaronder natuur. Belangrijke voorwaarde is dat dit maatwerk wordt vastgelegd

in een gebiedsvisie. In het beleidskader "Spelregels EHS" is dit beleid verder uitgewerkt.

Figuur 8. Kaartfragment EHS (bron: provincie Drenthe)

Soortbescherming

De bescherming van soorten vindt plaats via Flora- en faunawet. Op grond van deze wet mogen beschermde dieren en planten die in de wet zijn aangewezen, niet worden gedood, gevangen, verontrust, geplukt of verzameld en is het niet toegestaan dieren of hun verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen of te verstoren. Onder voorwaarden is ontheffing van de verbodsbepalingen mogelijk.

Voor soorten die staan vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en een aantal Rode-Lijst-soorten zijn de voorwaarden voor ontheffing streng. In een aantal gevallen is ontheffing in het geheel niet mogelijk en moeten voldoende mitigerende maatregelen worden getroffen om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

4.4.2. Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Gebiedsbescherming

In de gemeente Aa en Hunze zijn het "Elperstroomgebied", 'Drouwenerzand' en het 'Drentsche Aa-gebied' aangewezen als Natura 2000-gebied. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen die verband houden met de ecologische waarden van het gebied. In de aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden worden de kenmerken van de genoemde Natura 2000-gebieden beschreven. Daarbij wordt ingegaan op de abiotische toestand en wat de kansen en knelpunten zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen.

In het bestemmingsplan wordt geen specifieke regeling opgenomen voor de Natura 2000-gebieden. De bescherming van de natuurwaarden in de gebieden wordt namelijk al geregeld via de Natuurbeschermingswet. Ontwikkelingen buiten de Natura 2000-gebieden kunnen echter ook invloed hebben op de ecologische waarden binnen dit gebied. Mogelijke effecten van in het bestemmingsplan geboden ontwikkelingsruimte op Natura 2000-gebieden wordt onderzocht in de plan-MER.

De bovengenoemde Natura 2000-gebieden maken deel uit van de EHS. Daarnaast maken ook andere bos- en natuurgebieden, zoals aangewezen in het Gebiedsplan, deel uit van de EHS. Al deze gebieden worden met elkaar verbonden door middel van robuuste verbindingen en ecologische verbindingszones. Een aantal gebieden binnen de EHS is nu nog in gebruik als landbouwgrond. Binnen het bestemmingsplan wordt het via een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt deze gronden op termijn te wijzigen in natuur.

Soortenbescherming

Het bestemmingsplan is hoofdzakelijk conserverend van aard. Het bestemmingsplan bevat (beperkt) enige ontwikkelingsruimte bij bestaande agrarische bedrijven. Voor ontwikkelingen die verder gaan dan de gebruikelijk ontwikkelingsmogelijkheden op perceelsniveau, zijn in het plan diverse flexibiliteitsbepalingen opgenomen.

Ontwikkelingen die mogelijk worden mogelijk gemaakt via flexibiliteitsbepalingen, kunnen op het moment dat gebruik wordt gemaakt van de afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid, worden getoetst aan de Flora- en faunawet ('uitgestelde toets'). Een beoordeling op het moment dat activiteiten daadwerkelijk aan de orde zijn (en dus niet ten tijde van het maken van het bestemmingsplan) geeft het meest actuele en beschermingswaardige beeld.

Gelet op het feit dat het voorliggend bestemmingsplan in beginsel conserverend van aard is en er geen grootschalige ontwikkelingen plaatsvinden, wordt het plan op het punt van soortbescherming uitvoerbaar geacht.

4. 5. Milieu

Het milieubeleid en de daarop gebaseerde regelgeving, spelen een almaar grotere wordende rol bij het ruimtelijke ordeningsbeleid. Via beide beleidsterreinen is de bescherming van de kwaliteit van de (leef)omgeving gewaarborgd. Hoewel ruimtelijk- en milieubeleid ieder hun eigen werking hebben, liggen er op een aantal onderdelen ook relaties. Dit vraagt om een afstemming tussen de milieuwetgeving en het bestemmingsplan. Daarnaast heeft kan een bestemmingsplan ook een signalerende rol vervullen voor beperkingen die voortvloeien uit de milieuwetgeving.

Uitgangspunt van het bestemmingsplan is dat rekening wordt gehouden met de beperkingen die voortvloeien uit de milieuwetgeving. Daarbij gaat het met name

om de Wet geluidhinder (wegverkeerslawaai en industrielawaai), de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer, de Wet ammoniak en veehouderij en het Besluit externe veiligheid. Ook van belang in het landelijk gebied is de regelgeving ten aanzien van geurhinder, welke is vastgelegd in de Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit.

4.5.1. Geluidhinder

Normstelling en beleid

De Wet geluidhinder heeft als belangrijkste doel het bestrijden en voorkomen van geluidhinder. Op grond van de wet zijn verschillende vormen van geluidhinder te onderscheiden die directe raakvlakken hebben met de ruimtelijke ordening. Zo dient onder meer ingevolge de Wet geluidhinder voorafgaand aan de vaststelling van een bestemmingsplan waarin nieuwe geluidsgevoelige objecten worden mogelijk gemaakt, te worden aangetoond of zij voldoen aan de normen uit de Wet geluidhinder.

Rond geluidbronnen met een grote geluidsuitstraling gelden geluidszones. In deze zones zijn de wettelijke regelingen van de Wet geluidhinder van toepassing. Binnen de zones gelden specifieke regels voor geluidsgevoelige bestemmingen zoals woningen, scholen, ziekenhuizen, etc. Met betrekking tot het landelijk gebied van Aa en Hunze dient rekening te worden gehouden met het aspect 'wegverkeerslawaai'.

Wegverkeerslawaai

Op grond van de Wet geluidhinder hebben alle wegen een geluidzone, tenzij er sprake is van een woonerf, een 30-km/uur-gebied of een gemeentelijke geluidsniveaukaart waaruit blijkt dat de geluidsbelasting op 10 meter uit de as van de meest nabijgelegen rijstrook 48 dB of minder bedraagt. Ten aanzien van wegverkeerslawaai is de voorkeursgrenswaarde 48 dB. De gemeente beschikt niet over een door de gemeenteraad vastgestelde geluidniveaukaart. Dit houdt in dat alle wegen in principe geluidzoneplichtig zijn. Bovendien komen er in het buitengebied geen woonerven en op zeer beperkte schaal 30-km/uur-gebieden voor.

Industrielawaai

Ten aanzien van industrielawaai geldt dat gezoneerde industrieterreinen waar inrichtingen voorkomen die 'in belangrijke mate geluidshinder' kunnen veroorzaken, dienen te worden gezoneerd. Buiten de geluidzone mag de geluidsbelasting niet hoger zijn dan 50 dB(A). Binnen de geluidzone mogen geen nieuwe geluidsgevoelige objecten mogelijk worden gemaakt, tenzij kan worden aangetoond dat zij kunnen voldoen aan de voorkeursgrenswaarde.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Wegverkeerslawaai

Rondom de meeste wegen in het buitengebied is een geluidzone van kracht. Het gaat immers in veel gevallen om wegen met een maximumsnelheid van 50 km/uur of hoger. De zone zelf is wettelijk vastgelegd en functioneert als aan-

dachtsgebied. In het voorliggend bestemmingsplan worden echter geen nieuwe geluidsgevoelige objecten direct mogelijk gemaakt. Toetsing aan de Wet geluidshinder is daarom niet noodzakelijk.

Bestaande hindergevoelige functies in het bestemmingsplangebied betreffen voornamelijk woningen bij de agrarische bedrijven in het buitengebied.

Ondanks het beleid van de gemeente nieuwe burgerwoningen in het buitengebied te weren, zijn er via flexibiliteitsbepalingen in het plan wel een aantal uitzonderingen mogelijk waardoor er nieuwe situaties in de zin van de Wet geluidhinder kunnen ontstaan. Het gaat om de volgende situaties:

- nieuwe compensatiewoning voortkomend uit de toepassing van de 'Ruimte voor ruimte'-regeling;
- woningsplitsing van vrijkomende boerderijen vanaf 200 m² in meerdere wooneenheden.

De hierboven genoemde nieuwe ontwikkelingen zijn gekoppeld aan een omgevingsvergunning- dan wel een wijzigingsprocedure. Op het moment dat een nieuwe ontwikkeling zich gaat voordoen, moet er worden getoetst aan de 'Wet geluidhinder'. Daarbij dient te worden onderzocht of een ontwikkeling voldoet aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB. In gevallen waarbij hier niet aan wordt voldaan, kan een hogere waarde-procedure worden gevolgd. Uitgangspunt hierbij is dat de binnenwaarde niet hoger wordt dan 33 dB.

Toename van geluidhinder in de toekomst wordt in dit bestemmingsplan (waar mogelijk) beperkt. Van de wegen in het buitengebied wordt uitgegaan van het bestaande profiel, hetgeen inhoudt dat het profiel van de weg niet zonder meer mag worden veranderd en de bestaande geluidsgevoelige bebouwing langs de zoneplichtige wegen niet dichterbij de weg toe mag worden gebouwd. In de planregels is daartoe vastgelegd dat (behoudens verbeteringen met het oog op de verkeersveiligheid en/of vermindering van geluidsoverlast) het wegprofiel wat betreft de ligging, de breedte van rijbanen en het aantal rijstroken gehandhaafd blijft.

Van het bestaande profiel mag slechts via een omgevingsvergunning worden afgeweken, mits er geen wezenlijke verandering in de geluidssituatie optreedt en de verkeersveiligheid niet onevenredig wordt aangetast. In de regels zijn randvoorwaarden opgenomen om te voorkomen dat dichterbij de weg wordt gebouwd.

Industrielawaai

Vlak buiten de bebouwde kom van Gasselternijveen is het bedrijf Avebe gelegen, gespecialiseerd in de productie van zetmeel en nevenproducten zoals vezels, eiwit, en diervoeding. De geluidszone voor het Avebe bedrijf is in dit bestemmingsplan opgenomen met de gebiedsaanduiding geluidzone - industrie. De zone geeft de 50 dB-contour rond deze installaties aan. Mochten er ontwikkelingen zijn binnen de contour, dan mag de belasting op het geluidgevoelig object niet hoger zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde.

4.5.2. Lichthinder

Normstelling en beleid

Een ongewenste verspreiding van licht in de duisternis en het donkere landschap wordt over het algemeen als ongewenst effect gezien. Om die reden wordt veelal gesproken over lichthinder.

De bescherming van de duisternis en het donkere landschap valt onder de Wet milieubeheer. Namelijk onder de "gevolgen voor het fysieke milieu gezien vanuit het belang van de bescherming van landschappelijke, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden". Het beschermen van de duisternis en het donkere landschap valt daarmee onder de zorgplicht. Het bevoegd gezag kan met de zorgplicht maatregelen of voorzieningen voorschrijven. Dat kan alleen, als de inrichting in een aangewezen gebied ligt. Dat wil zeggen: een gebied waarvoor het bevoegd gezag eisen heeft opgesteld om de duisternis of het donkere landschap te beschermen. Bijvoorbeeld met een beleidsregel, verordening of een bestemmingsplan.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

De verlichting op bedrijventerreinen en bij verkeersinfrastructuur zijn twee belangrijke bronnen van lichtverspreiding in- en aan de rand van het buitengebied van Aa en Hunze. Het gemeentebestuur voert een "niet verlichten tenzij" beleid voor wat betreft de openbare verlichting. (Beleidsplan Openbare Verlichting 2010). Lichthinder kan daarnaast in het buitengebied onder meer voorkomen bij paardrijdbakken en (melkvee)stallen. In de NVU-2013 is verlichting alleen als aandachtspunt genoemd bij de landschappelijke inpassing van paardrijdbakken.

Met betrekking tot lichthinder bij paardrijdbakken wordt in het ontwerpbestemmingsplan een aanvullende regeling opgenomen. Bij paardrijdbakken binnen het bouwvlak is verlichting bij recht mogelijk tot maximaal 10 meter hoogte. Een paardrijdbak buiten het bouwvlak is alleen mogelijk via een afwijkingsmogelijkheid. Voor verlichting bij een paardrijdbak buiten het bouwvlak wordt een specifieke bepaling opgenomen.

Met betrekking tot lichthinder van melkveestallen is van belang dat LTO Noord, Natuur en Milieufederatie Groningen en de Friese Milieu Federatie op 18 mei 2015 een convenant getekend hebben met als doel samen de lichthinder door melkveestallen te voorkomen en verminderen. In Drenthe wordt ook gewerkt aan een convenant. De ambitie is om zowel de lichtemissie vanuit bestaande stallen te verminderen als storende lichtuitstoot vanuit nieuwe, nog te bouwen melkveestallen te voorkomen. Hoewel een convenant geen sluitende juridische borging biedt (een individuele agrariër hoeft zich hier immers niet aan te binden) wordt een aanvullende regeling in het bestemmingsplan niet noodzakelijk geacht. In de maatwerkbenadering die in geval van de aanvraag van een nieuwe stal (groter dan 500 m²) worden gehouden zal ook het aspect 'lichthinder' aan de orde komen. Het onderwerp lichthinder van melkveestallen leidt niet tot een aanvullende regeling in het ontwerpbestemmingsplan.

Een van de uitgangspunten voor de herziening van het bestemmingsplan is “niet méér regelen dan noodzakelijk voor een praktisch hanteerbaar plan”. Ook om deze reden kiest de gemeente er voor om geen aanvullende regeling met betrekking tot lichthinder van melkveestallen op te nemen.

4.5.3. Luchtkwaliteit

Normstelling en beleid

Sinds 15 november 2007 is de vernieuwde regelgeving voor luchtkwaliteit in de Wet Milieubeheer in werking getreden. In hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer zijn de grenswaarden op het gebied van de luchtkwaliteit vastgelegd. Daarbij zijn in de ruimtelijke ordeningspraktijk met name de grenswaarden voor stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀) van belang. Projecten die in zeer beperkte mate bijdragen aan de luchtverontreiniging, zijn op grond van het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) vrijgesteld van toetsing aan de grenswaarden.

Op grond van de Regeling Niet in betekenende mate (luchtkwaliteitseisen) zijn (onder andere) de volgende projecten vrijgesteld van toetsing:

- woningbouwprojecten met minder dan 1.500 woningen;
- kantoorlocaties met een vloeroppervlak van minder dan 100.000 m²;
- projecten die minder dan 3% van de (toekomstige) grenswaarde voor stikstofdioxide of fijnstof bijdragen. Dit komt overeen met 1,2 µg/m³.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Voor wat betreft de in en rond het plangebied optredende emissie, kan opgemerkt worden dat de in het bestemmingsplan voorgestane ontwikkelingen, zoals nieuwe compensatiewoningen, vergroting van het agrarische bouwblok, intensieve veehouderij en het splitsen van voormalige agrarische bedrijven naar meerdere woningen, geen zodanige nieuwe luchtverontreiniging toe voegen dat daardoor grenswaarden kunnen worden overschreden. Op het bestemmingsplan is daarom het Besluit en de Regeling 'niet in betekenende mate' van toepassing.

De provincie Drenthe kent geen knelpunten op het gebied van de luchtkwaliteit en neemt daarom niet deel aan het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. De achtergrondconcentraties voor de jaren 2015 en 2020 in Drenthe liggen dan ook ruim onder de jaargemiddelde stikstofdioxide- en fijnstofgrenswaarden van 40 µg/m³. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat de luchtkwaliteitsgrenswaarden in Drenthe langs het wegennet (hoofd en onderliggend) niet worden overschreden. Dat geldt zowel voor stikstofdioxide als voor fijnstof en voor de huidige situatie als in de toekomst. Er is in het plangebied sprake van een goed woon- en leefklimaat uit het oogpunt van luchtkwaliteit.

4.5.4. Milieuhinder agrarische bedrijvigheid

Normstelling en beleid

Voor de agrarische bedrijven zijn verschillende landelijke wetten en richtlijnen van

belang. Zaken die hierbij een rol spelen zijn:

- de afstand van agrarische bedrijven tot gevoelige functies (woningen, bos- en natuurgebieden). Dit in verband met stankhinder en voor verzuring gevoelige gebieden;
- het beleid ten aanzien van de nieuwvestiging en uitbreiding intensieve veehouderijbedrijven;
- de plaatsing van mestopslagplaatsen, opslag en/of gebruik van gronden voor kuil en dergelijke.

Beleid hiervoor is onder meer geformuleerd in de Wet ammoniak en veehouderij, de Wet geurhinder en veehouderij en het Besluit landbouw milieubeheer.

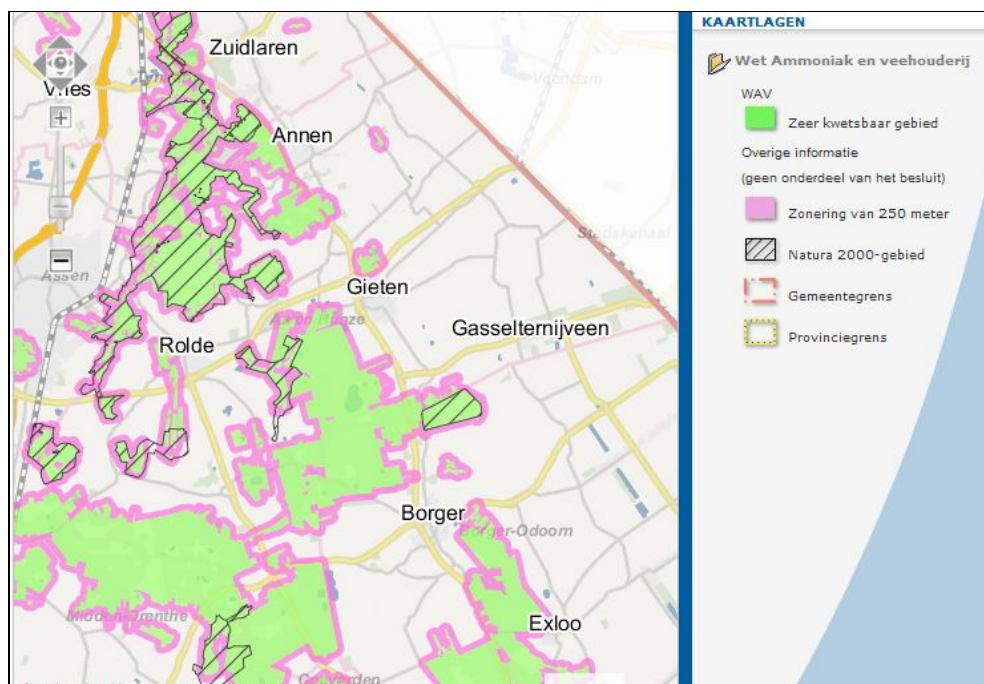
Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Met de Wet ammoniak en veehouderij wordt ter bescherming van zeer kwetsbare natuur een aanvullend zoneringsbeleid gevoerd. De Wet Ammoniak en Veehouderij is gewijzigd in mei 2007 en geeft een ruimere ammoniakemissie aan dan voorheen. De kwetsbare gebieden zijn gewijzigd naar zeer kwetsbare gebieden en hiervoor is een nieuwe zonering aangegeven. Het ammoniakplafond voor veehouderijen is omhoog gegaan. De provincie Drenthe heeft een aantal gebieden aangewezen als 'voor verzuring gevoelig gebied'. Ook binnen de gemeente Aa en Hunze komen gevoelige gebieden voor, zie hiervoor de Wav-kaart (www.drenthe.info/kaarten). Binnen een zone van 250 m om een kwetsbaar natuurgebied is nieuwvestiging van veehouderijen niet mogelijk (uitgezonderd veehouderij ten behoeve van natuurbeheer). Uitbreiding van bestaande veehouderijen is ook beperkt: ruimtelijk waar het gaat om bouwmogelijkheden van veestallen en milieuhygiënisch tot een emissieplafond c.q. een maximale omvang van de rundveestapel.

De Wet geurhinder en Veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De nieuwe wet bepaalt op welke manier geur (stank) van veehouderijstallen in de milieuvergunning moet worden beoordeeld. Uitgangspunten bij de nieuwe wet zijn dat aan de ene kant de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijsector niet in gevaar komen, maar ook dat woningen en recreatiewoningen optimaal tegen geurhinder worden beschermd.

In deze wet zijn voor bepaalde typen dieren geurnormen opgenomen. Deze normen zijn uitgedrukt in odeur units per kubieke meter. Een belangrijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat onderscheid wordt gemaakt tussen de maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom en concentratie en niet-concentratiegebieden. Ten aanzien van dieren waarvoor geen geurnorm is vastgesteld, gelden vaste afstanden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en daarbuiten. Gemeenten kunnen bij verordening afwijken van de geurnormen en vaste afstanden uit de wet. Hiervoor geldt een in de wet vastgelegde bandbreedte.

Figuur 9. Fragment Kaart Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV, bron: provincie Drenthe)

De Wet geurhinder en veehouderij regelt ook hoe om te gaan met voormalige agrarische bedrijfswoningen. Als een agrarisch bedrijf wordt beëindigd en een nieuwe bestemming krijgt, dan geldt voor het voormalige agrarische bedrijf de regeling van een agrarisch bedrijf. Zo kan een voormalig agrarisch bedrijf de overgebleven agrarische bedrijven in de omgeving niet beperken in de bedrijfsvoering.

Besluit landbouw milieubeheer

Op kleinschalige veehouderijen en akkerbouwbedrijven is het Besluit landbouw milieubeheer van toepassing. In het besluit zijn afstanden opgenomen die tussen landbouwinrichtingen en geurgevoelige objecten moeten worden aangehouden. Deze afstanden zijn afhankelijk van het type omgeving en van het type gevoelig object. Daarnaast zijn de afstanden bij inrichtingen waar landbouwhuisdieren worden gehouden, groter dan bij akkerbouwbedrijven.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Ammoniak en veehouderij

In het plangebied komen gebieden voor die kunnen worden aangemerkt als zeer kwetsbaar gebied in de zin van de Wet ammoniak en veehouderij (zie groene gekleurde gebieden op bovenstaand figuur). In een zone van 250 m rond deze gebieden zijn geen nieuwe veehouderijen toegestaan. Uitbreidingen zijn slechts in een zeer beperkt aantal gevallen mogelijk. De wet wordt echter geregeld via milieuvergunningen en levert daardoor geen concrete uitgangspunten voor dit bestemmingsplan op.

Agrarische bedrijven en geurhinder

Afstemming tussen een individueel agrarische bedrijven en geurgevoelige objecten kan over het algemeen goed worden geregeld bij een concrete aanvraag. In het planMER wordt onderzocht of op gebiedsniveau knelpunten op het gebied van geurhinder zijn te verwachten, die vragen om een maatregelen op gebiedsniveau.

4.5.5. Bodem

Normstelling en beleid

Met het oog op een goede ruimtelijke ordening dient in geval van ruimtelijke ontwikkelingen te worden aangetoond dat de bodem geschikt is voor het beoogde functiegebruik. Ter plaatse van locaties die verdacht worden van bodemverontreiniging, moet verkennend bodemonderzoek uit worden gevoerd.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Het Bestemmingsplan Buitengebied kent een overwegend conserverend karakter. Met het plan worden geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt waar bij de bodem een belemmering kan vormen voor de uitvoerbaarheid van het plan. Bij de beperkte ontwikkelingen die wel rechtstreeks mogelijk worden gemaakt, wordt bij de bouwaanvraag verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Ter plaatse van deze uitbreidingsmogelijkheden zijn geen verontreinigende activiteiten bekend die de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg staan.

4. 6. Externe veiligheid

4.6.1. Normstelling en beleid

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vuurwerk, LPG en munitie. Sinds een aantal jaren is er wetgeving over "externe veiligheid" om de burger niet onnodig aan te hoge risico's bloot te stellen. De normen voor externe veiligheid zijn vastgelegd in onder andere het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe en de Veiligheidsregio Drenthe hebben advies uitgebracht over het voorontwerpbestemmingsplan. Het onderzoek 'Externe Veiligheid – Risicoanalyse' ¹¹ en het Brandweeradvies ¹² zijn opgenomen in *de bijlagen* bij deze toelichting.

Risicovolle inrichtingen

Met ingang van 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Be-

¹¹ Onderzoek Externe Veiligheid – Risicoanalyse Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Aa & Hunze. Regionale uitvoeringsdienst Drenthe, 18-05-15

¹² Brandweeradvies voorontwerpbestemmingsplan buitengebied gemeente Aa en Hunze 26 mei 2015

vi) in werking getreden. In dit besluit worden grenzen gesteld aan de risico's van inrichtingen voor (externe) objecten in de omgeving. De risico's worden daarbij op twee manieren gemeten: het plaatsgebonden risico (PR) voor individuen en groepsrisico (GR) voor groepen mensen.

Ten aanzien van het plaatsgebonden risico geldt voor nieuwe situaties een grenswaarde van 10^{-6} per jaar. Dit betekent dat de overlijdenskans van een persoon die onafgebroken op dezelfde plaats verblijft, niet groter mag zijn dan één op de miljoen per jaar. Voor bepaalde inrichtingen zijn in de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) vaste afstanden tot gevoelige functies vastgelegd. Nieuwe ontwikkelingen mogen binnen de zonering rond een inrichting niet plaatsvinden.

Het groepsrisico betreft de kans dat groepen omwonenden van een bepaalde risico-opleverende activiteit dodelijk getroffen kunnen worden door een ongeval. Daarbij is relevant hoeveel mensen op welke plaats in de omgeving van de bron aanwezig kunnen zijn. Hoe meer mensen rond een bron wonen of werken, hoe groter het groepsrisico. De norm van het groepsrisico is afhankelijk van het aantal eventuele dodelijke slachtoffers en bedraagt 10-5/jaar voor 10 doden, 10-7/jaar voor 100 doden, 10-9/jaar voor 1000 doden, etc.

Ten aanzien van (beperkt) kwetsbare objecten binnen de GR-contour moet een bestuurlijke verantwoording plaatsvinden. Verplichte onderdelen die bij de verantwoording van het groepsrisico moeten worden betrokken zijn:

- de dichtheid van personen in het invloedsgebied;
- de hoogte van het groepsrisico en eventuele veranderingen daarin;
- de mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico;
- de voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico;
- de mogelijkheden om de ramp te beperken;
- de mogelijkheden tot zelfredzaamheid.

Volgens artikel 13 lid 3 van het Bevi is het bevoegd gezag wettelijk verplicht met betrekking tot het groepsrisico een advies van de Regionale brandweer te vragen. Het bevoegd gezag maakt vervolgens een bewuste keuze omtrent de verantwoording van het groepsrisico.

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Het rijk heeft het Basisnet Weg, Water en Spoor vastgesteld. Bij het vervoer van gevaarlijke stoffen spelen belangen op het gebied van vervoer, ruimtelijke ontwikkeling en veiligheid een grote rol. Er zijn steeds meer ontwikkelingen in Nederland zichtbaar die zorgen voor spanning tussen deze belangen. Met het doel een duurzaam evenwicht te creëren tussen het vervoer van gevaarlijke stoffen, ruimtelijke ontwikkelingen en veiligheid is, het Basisnet ontstaan. Het Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen bestaat uit drie kaarten: vervoer over de weg, de binnenwateren en het spoor. Op de kaarten is per gebied aangegeven welke beperkingen er zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het maximale risico per route is vastgelegd in de Wet Vervoer gevaarlijke stoffen. De bouwbeperkingen zijn vastgelegd in het Besluit transportroutes externe veilig-

heid.

Buisleidingen

Ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen geldt per 1 januari 2011 het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Het Bevb vervangt de circulaires Zonering langs hogedrukaardgasleidingen (1984) en Zonering langs transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1-, K2- en K3-categorie (1991). In het Bevb is geen sprake meer van veiligheids-/bebouwings- en toetsingsafstanden zoals deze werden voorgeschreven in de circulaires. Het Bevb gaat uit van grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico (PR) en een verantwoordingsplicht van het groepsrisico (GR). De regeling voor buisleidingen is hiermee vergelijkbaar met de regeling voor inrichtingen zoals vastgelegd in het Bevi.

4.6.2. Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan**Risicovolle inrichtingen**

In het plangebied zijn de volgende risicovolle inrichtingen aanwezig:

<i>Risicovolle inrichting</i>		<i>Plaatsgebon- den risico (m)</i>	<i>Invloedsge- bied groepsri- sico (m)</i>
Texaco Rijksweg N33 bij Nijlande	LPG station	40	150
BP-station H. Stadman a/d Anloerweg 6 te Annen	LPG station	in plangebied	150
Camping Anloo a/d Bosweg te Anloo	Propaantank 8 m ³	-	-
Recreatiepark centrum Hunzepark a/d Hunzepark 4 te Gasselternijveen (buiten plangebied)	2 propaantanks van 3 m ³ en 5 m ³	-	-
Camping Het Horstmannsbos a/d Hoogte der Heide 8 te Gasselte	2 propaantanks van elk 5 m ³	-	-
Camping Het Horstmannsbos a/d Hoogte der Heide 8 te Gasselte	2 Propaantanks 5 m ³	-	-
Chaletpark Keizerskroon a/d Papenvoort 6 te Papenvoort	1 propaantank 8 m ³	-	-
Camping Dianaheide a/d Amen 53 te Amen	Propaantank 5 m ³	-	-
Vakantieoord De Kremmer a/d Houtvester Jansenweg 2 te Gasselte	Propaantank 8 m ³	-	-
Camping De Tien Heugten	Propaantank 18 m ³	45	
Agrifirm Welkoop a/d Marwijksoord 4 te Marwijksoord. Het bedrijf heeft een. Er is 10-6 risicocontour van 40 meter.	bestrijdingsmiddelenopslag van ca. 2100 kg	40	-
Avebe B.A. Gasselternijveen a/d Baptistenkade 40 te Gasselternijveen	2 opslagtanks met SO ₂ van elk 25 m ³	Ca 160	Ca 1100
Zwembad de Borghoorns a/d Ronkelskamp 40 te Annen	opslag 3 m ³ chloorbleekloog	20	-
Recreatiepark centrum Hunzepark a/d Hunzepark 4 te Gasselternijveen	chloor-bleekloogopslag van 1,5 m ³	-	-
Zwembad Zwanemeer a/d Oude Groningerweg 18 te Gieten	Opslag chloorbleekloog 3,5 m ³	20	-
Westerveld a/d Weg v/d Binnenvelden te Amen	Gasbehandelingsinstallatie	100	-

Eleveld 1 te Eleveld	Gasproductielocatie	een 10^{-6} risico-contour, maar die bevindt zich hoofdzakelijk binnen de inrichting	-
Zuidlaarderveen a/d Broekdijk te Oud Annerveen	Gasdrooginstallatie	180	-
Annerveen a/d Tolweg 31 te Oud Annerveen	Gasdrooginstallatie	180	-
Annerveen OV a/d Tolweg 31 te Oud Annerveen	Overslagstation	80	-
Gasselternijveen aan de Gasselternijveenschedreef	Gasproductie- en behandelingsinstallatie	330 tot 385	-

LPG tankstations

Binnen de risicocontouren van de LPG tankstations zijn geen of enkele kwetsbare objecten gesitueerd en is er sprake van geen groepsrisico of is het groepsrisico nihil. De LPG-tankstations vormen dus geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen.

De afleverzuil, opslagtank en vulpunt zijn op de verbeelding aangeduid. Door deze aan te duiden, kunnen deze niet zo maar verplaatst worden waardoor ook de contouren van het plaatsgebonden risico niet zo maar kunnen verschuiven. Dit vraagt om een planologische procedure waarbij gekeken wordt naar de externe veiligheidsrisico's. De contouren van het plaatsgebonden risico zijn ook op de verbeelding aangeduid. Binnen deze contour mogen zich geen kwetsbare projecten bevinden en geen nieuwe kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten geprojecteerd worden.

Propaantanks

Volgens de Leidraad Risico Inventarisatie is er bij de propaantanks geen invloedsgebied en geen risicocontour 10^{-6} beschikbaar. De propaantanks vormen geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen. Omdat er geen risicocontouren zijn, zijn de propaantanks ook niet op de verbeelding aangegeven.

Opslag gevaarlijke stoffen

Binnen de risicocontouren van Agrifirm en Avebe bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten en vormen daarmee geen knelpunten voor de planvorming. De plaatsgebonden risicocontouren zijn op de verbeelding aangeduid.

Chloorbleekloogopslag

Bij de zwembaden waar een plaatsgebonden risicocontour is, bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten en vormen daarmee geen knelpunt voor de planvorming. De plaatsgebonden risicocontouren zijn op de verbeelding aangeduid.

Gasbehandelingsinstallaties

Binnen de risicocontouren van de gasbehandelingsinstallaties bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten en het groepsrisico is nihil. Daarmee vormen ze geen knelpunten voor de planvorming. De plaatsgebonden risicocontouren zijn op de verbeelding aangeduid.

Algemeen

In het bestemmingsplan worden geen nieuwe risicovolle inrichtingen mogelijk gemaakt. Bestaande risicovolle inrichtingen worden bestemd conform de bestaande situatie. Het plan maakt bij recht slechts uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven mogelijk. Dergelijke uitbreidingen kunnen worden aangemerkt als beperkt kwetsbare objecten in de zin van het Bevi. De uitbreidingsmogelijkheden liggen te allen tijde buiten de PR 10-6-contour van risicovolle inrichtingen en voldoen daarmee aan de richtwaarden en de uitbreidingen leiden niet tot een toename van het groepsrisico.

Hoogspanningsleidingen

In van het plangebied lopen twee hoogspanningsleidingen van elk 110 kV. en westen van Gasselternijveen komen twee hoogspanningsleidingen samen. Een loopt daar vandaan richting Annen en de andere richting Veendam. Beide hoogspanningsleidingen hebben een indicatieve zone van 50 meter. Binnen de indicatieve zone liggen geen gevoelige objecten en heeft dus geen implicaties voor de ruimtelijke planvorming. De zones zijn aangeduid op de verbeelding.

Vervoer gevaarlijke stoffen

N33, N374 en N34

Door het plangebied (bron: professionele risicokaart) lopen een drietal wegen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt, namelijk de N33 (rijksweg), de N374 (provinciale weg) en de N34 waarover deze laatst genoemde weg relatief weinig vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

De N374 wordt niet vermeld in de bijlage van het Basisnet en geconcludeerd kan worden dat de vervoersaantallen aan gevaarlijke stoffen over deze weg gering is en geen knelpunt vormt voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Verder blijkt uit de bijlage van het Basisnet dat er geen 10^{-6} risicocontour en geen Plasbrandaandachtsgebied (PAG) aanwezig is met betrekking tot de N34.

Uit de bijlage van het Basisnet blijkt dat er met betrekking tot de N33 een 10^{-6} risicocontour (veiligheidszone) aanwezig is die vanaf Veendam tot Gieten 20 meter en van Gieten tot Assen 15 meter bedraagt. De veiligheidszone wordt gemeten vanaf het midden van de weg. Binnen deze veiligheidszone mogen geen nieuwe kwetsbare objecten worden geprojecteerd/gebouwd. De zone is op de verbeelding aangeduid.

Daarnaast is een Plasbrandaandachtsgebied (PAG) aanwezig met een breedte van 30 meter gemeten vanaf de rechterraand van de rijstrook van de (rijks)weg waarin, bij realisatie van kwetsbare objecten, rekening dient te worden gehouden met de

effecten van een plasbrand. Uit de bijlage van het Basisnet valt af te lezen dat het groepsrisico kleiner is dan 0,1 x de oriëntatiewaarde. Een scan via de professionele risicokaart in een gebied van 200 meter (invloedsgebied weg) aan weerszijden van het N33 traject geeft aan dat er weinig woonbebouwing is en dus weinig personen. Een berekenings-exercitie met het rekenprogramma RBM II is dus niet noodzakelijk.

Spoor Groningen-Zwolle

Overwegend op grote afstand van het plangebied loopt de spoorlijn Groningen-Zwolle waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Het invloedsgebied van het spoortraject ligt ver weg van het plangebied en een risicoberekening van het groepsrisico dient niet te worden uitgevoerd.

Buisleidingen

In het plangebied liggen vele aardgastransportleidingen namelijk 18 stuks van de Gasunie, 8 stuks van de NAM en 1 van de VOGN. Op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) dient rekening te worden gehouden met de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico (PR 10^{-6}) en het groepsrisico. Voor het plaatsgebonden risico is vastgesteld dat nieuwe kwetsbare objecten binnen de PR 10^{-6} niet zijn toegestaan. Er zijn rondom enkele buisleidingen binnen het plangebied 10^{-6} risicocontouren aanwezig waarbinnen geen kwetsbare objecten zijn gesitueerd en conform de wetgeving (Besluit externe veiligheid buisleidingen) zijn er dan geen knelpunten (saneringsgeval). Wel dient ter bescherming van de leiding een afstand van 5 meter aan weerszijden van de leiding (de zogenaamde belemmeringstrook) in acht worden genomen.

Voor de verantwoording van het groepsrisico en de gevolgen voor de rampbestrijding en zelfredzaamheid is het invloedsgebied van de hogedrukaardgasleiding van belang. De grens van het invloedsgebied komt overeen met de grens waar 1% van de in dat gebied aanwezige mensen overlijdt als gevolg van een ongeval met de buisleiding. De aanwezige buisleidingen hebben een invloedsgebied variërende van 45 meter tot 540 meter aan weerszijden. Binnen de invloedsgebieden bevinden zich geen, tot enkele tot kwetsbare objecten. Het groepsrisico is in de meeste gevallen klein en speelt daarmee geen rol.

In deze actualisatie van het bestemmingsplan Buitengebied is er één locatie waar de overschrijdingsfactor $>0,1$ bedraagt en dat is Camping De Schaepvolte bij Eext met een overschrijdingsfactor van 0,108 ten gevolge van de Gasunieleiding A-503. Parallel aan de A-503 loopt de A-509. Beide gasleidingen lopen dwars over de camping (noord-zuid). Daarom is een verantwoording van het groepsrisico aan de orde.

Verantwoording groepsrisico Camping De Schaepvolte bij Eext:

- de voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico: er is sprake van een reeds bestaande camping. Financiële en eigendomsaspecten belemmeren verplaatsing van de camping;

- de mogelijkheden om de ramp te beperken: Het is te overwegen om beide gasleidingen te voorzien van betonnen dekplaten om schade door o.a. graafwerkzaamheden en boringen te voorkomen.
- Maatregelen voor zelfredzaamheid en hulpverlening (advies Brandweer Drenthe):
 - o voorkomen of beperken van incidenten (bestrijdbaarheid): Brandweer Drenthe beschikt over voldoende materieel en materiaal om de gevolgen van een incident op een transportroute voor gevaarlijke stoffen (weg of buisleiding) te bestrijden. Er zijn ten aanzien van de bestrijdbaarheid daarom geen extra te adviseren maatregelen;
 - o Zelfredzaamheid: Burgers kunnen via de risicokaart opzoeken welke risico's zich in hun directe leefomgeving bevinden. Gezien de kleine kans op een incident en het lage groepsrisico rondom de aanwezige risicobronnen zijn aanvullende maatregelen ten aanzien van zelfredzaamheid niet noodzakelijk.

Dat er sprake is van overschrijdingsfactor $>0,1$ heeft te maken dat in een worstcase scenario een personendichtheid van 200 personen/ hectare voor het park is gehanteerd. Deze actualisatie van het bestemmingsplan kan dus ook worden gezien als de vaststelling van de nulsituatie externe veiligheid. De ruimtelijke situatie leidt niet tot een significante toename van het groepsrisico en is en blijft nul. Er is dus sprake van een acceptabele situatie qua hoogte groepsrisico. Aangezien er geen problemen zijn ten aanzien van zelfredzaamheid en hulpverlening en financiële en eigendomsaspecten belemmerend zijn voor verplaatsing van de camping, wordt het groepsrisico op deze locatie verantwoord geacht.

Algemeen buisleidingen

De leidingen (inclusief hun belemmerende strook en PR contour als deze groter is dan de belemmerende strook) in het plangebied zijn op de verbeelding opgenomen en zijn voorzien van een dubbelbestemming. Door de dubbelbestemming te koppelen aan een bouwverbod en een omgevingsvergunningstelsel voor werkzaamheden, wordt voorkomen dat de leiding wordt beschadigd.

4.6.3. Bestrijding en zelfredzaamheid

Algemeen

Personen die zich in de directe nabijheid van een transportroute gevaarlijke stoffen over de weg of een buisleiding bevinden zijn zeer kwetsbaar wanneer zich een incident voordoet. Om die reden is het belangrijk een goede afweging te maken wanneer er in het invloedsgebied van een buisleiding gebouwd wordt of een recreatieterrein wordt ingericht. Met name wanneer deze activiteit de aanwezigheid van grote hoeveelheden mensen of van groepen kwetsbare personen (kinderen, gehandicapten, ed.) mogelijk maakt, is het niet wenselijk dat het bestemmingsplan dit zonder meer toestaat.

Voor de agrarische bestemmingen geldt dat de wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan het mogelijk maakt dat agrarische bedrijfskavels van functie ver-

anderen van agrarisch naar niet-agrarische bedrijvigheid of van agrarisch naar recreatie. Deze nieuwe functies maken de aanwezigheid van grote groepen of kwetsbare groepen mensen mogelijk. Daarom is in de wijzigingsbevoegdheden opgenomen dat er geen onevenredige afbreuk gedaan mag worden aan de externe veiligheid. Voor het beoordelen van de externe veiligheid wordt de regionale brandweer om advies gevraagd, indien de functiewijziging betrekking heeft op een agrarische bedrijfskavel of een deel daarvan dat zich binnen 200 meter van een risicobron bevindt.

Veiligheidsregio Drenthe heeft het volgende advies gegeven ten aanzien van bestrijding en zelfredzaamheid:

Voorkomen of beperken van incidenten (bestrijdbaarheid)

Brandweer Drenthe beschikt over voldoende materieel en materiaal om de gevolgen van een incident op een transportroute voor gevaarlijke stoffen (weg of buisleiding) te bestrijden. Er zijn ten aanzien van de bestrijdbaarheid daarom geen extra te adviseren maatregelen.

Zelfredzaamheid

Burgers kunnen via de risicokaart opzoeken welke risico's zich in hun directe leefomgeving bevinden. Gezien de kleine kans op een incident en het lage groepsrisico rondom de aanwezige risicobronnen zijn aanvullende maatregelen ten aanzien van zelfredzaamheid niet noodzakelijk.

4.6.4. Conclusie externe veiligheid

Het bestemmingsplan leidt niet tot een overschrijding van de grenswaarden voor het PR en heeft geen gevolgen voor de hoogte van het GR. Ten aanzien van de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid zijn er geen problemen. Het groepsrisico op Camping De Schaopvolte bij Eext wordt verantwoord geacht. Zodoende wordt het plan op het punt van externe veiligheid uitvoerbaar geacht.

4. 7. Cultuurhistorie en archeologie

4.7.1. Cultuurhistorie

Normstelling en beleid

De rol van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening is de laatste jaren sterk toegenomen. Bij het opstellen van plannen moeten cultuurhistorische waarden tijdig in beeld worden gebracht. Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) stelt in dat verband specifieke eisen aan het opstellen van ruimtelijke plannen. Waar mogelijk moeten cultuurhistorische waarden worden behouden of versterkt. Cultuurhistorie is daarmee een sturend onderdeel geworden in de ruimtelijke ordening.

4.7.2. Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

In het bestemmingsplan Buitengebied wordt op verschillende manieren rekening gehouden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. De beschermende rege-

lingen zijn afgestemd op de Cultuurhistorische Waardenkaart gemeente Aa en Hunze (CHWK), zie ook paragraaf 3.2.1. De beleidsadvieskaart is in het ontwerp-bestemmingsplan in een planologische regeling ‘vertaald’ als het gaat om de onderdelen ‘karakteristieke panden’ en ‘beschermenswaardige houtopstanden’.

In het buitengebied van de gemeente Aa en Hunze zijn diverse panden en objecten die zijn aangewezen als Rijksmonument. De bescherming van Rijksmonumenten wordt niet in het bestemmingsplan geregeld. De Rijksmonumenten worden namelijk via nationale wetgeving beschermd. In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de regeling voor de karakteristieke gebouwen.

Regeling voor de karakteristieke gebouwen

Er is door de gemeente een inventarisatie gemaakt van de karakteristieke panden en objecten in het buitengebied. De geïnventariseerde objecten zijn aan te merken als karakteristiek. Het overzicht is opgenomen in *bijlage* “inventarisatie karakteristieke panden en objecten”. Op deze manier wordt de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van deze gebouwen en objecten behouden. In *bijlage* “motivering karakteristieke gebouwen” is een nadere uitleg opgenomen van de gehanteerde werkwijze om te komen tot een inventarisatie van karakteristieke panden en objecten.

De karakteristiek van gebouwen wordt beschermd met een aanduiding (aanduiding ‘karakteristiek’). De karakteristiek van deze panden wordt tevens beschermd doordat de goothoogte en dakhelling ten minste en ten hoogste de bestaande goothoogte en dakhelling moet zijn. Tevens is sloop van (delen van de) karakteristieke boerderijen alleen mogelijk met een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. De omgevingsvergunning wordt alleen verleend als de bouwtechnische kwaliteit van de karakteristieke boerderij dusdanig slecht is dat de boerderij niet meer (her)gebruikt kan worden of als het gaat om delen van de boerderij die niet waardevol zijn en bij sloop van die delen de karakteristiek van de boerderij niet wordt aangetast. Hiermee wordt voorkomen dat karakteristieke boerderijen worden gesloopt.

Vergunningsvrije bouwwerken mogen niet aan het bestemmingsplan worden getoetst. Ook vindt bij vergunningsvrije bouwwerken geen welstandstoetsing plaats. Het opnemen van een beschermende regeling in het bestemmingsplan voorkomt dus niet dat karakteristieke panden of objecten aangetast kunnen worden als gevolg van vergunningsvrije bouwwerken.

4.7.3. Archeologie

Normstelling en beleid

Rijksbeleid

Ter implementatie van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving is op 1 september 2007 de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in werking getreden. Deze nieuwe wet maakt deel uit van de (gewijzigde) Monumen-

tenwet. De kern van Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. De Wamz verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden. Naast het inventariseren van de te verwachten archeologische waarde, biedt het bestemmingsplan uiteindelijk, indien nodig (en mogelijk), een bescherming voor waardevolle gebieden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een omgevingsvergunningstelsel voor bepaalde werkzaamheden.

Provinciaal beleid Drenthe

Het provinciale beleid inzake archeologie is weergegeven in de (Actualisatie) Omgevingsvisie Drenthe 2014. In de Omgevingsvisie worden zes verschillende kernkwaliteiten benoemd die de ruimtelijke kwaliteit inhoud geven. Het gaat om landschap, cultuurhistorie, aardkundige waarden, archeologie, rust en natuur. De provinciale doelstellingen voor archeologie zijn:

- het in de bodem bewaren (behoud 'in situ') van waardevol Drents archeologische erfgoed of – als dat niet mogelijk is – het opgraven en duurzaam veiligstellen (behoud 'ex situ') van het erfgoed in het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis;
- het op goede wijze uitvoeren van archeologisch onderzoek in het kader van ruimtelijke plannen;
- het vergroten van het draagvlak voor het archeologisch erfgoed;
- het ontsluiten van de 'archeologische verhalen van Drenthe'.

De terreinen van provinciaal belang zijn gedetailleerd weergegeven op de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart.

Gemeentelijk archeologiebeleid

Door archeologisch onderzoeksbureau BAAC (Deventer) is een archeologische inventarisatie uitgevoerd voor het hele gemeentelijk grondgebied ¹³⁾. Op basis daarvan is een archeologische beleids- en advieskaart opgesteld. Op de beleidskaart is te zien waar zich de belangrijke archeologische terreinen bevinden en waar archeologische vindplaatsen verwacht kunnen worden. De archeologische beleids- en advieskaart vormt de basis voor de bescherming van gebieden met archeologische waarden in het bestemmingsplan Buitengebied.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

De archeologische beleidsadvieskaart laat terreinen zien waar archeologische waarden al bekend zijn en gebieden of zones waar archeologische waarden verwacht worden. De bekende archeologische waarden betreffen de archeologische monumenten (AMKterreinen) en terreinen van provinciaal belang die niet op de AMK staan. De archeologische verwachtingskaart is onderverdeeld in een aantal categorieën. Aan elke categorie zijn bepaalde beleidsadviezen gekoppeld. Ondercheid is gemaakt in:

- Terreinen waarvan de archeologische waarde reeds is vastgesteld:

¹³⁾ Gemeente Aa en Hunze archeologische verwachtings- en beleidskaart BAAC rapport V-10.0400 4 augustus 2011

- Archeologische verwachtingszones.

Voor de terreinen waarvan de archeologische waarde reeds is vastgesteld alsmede voor de hoge en middelhoge verwachtingszones is een beschermende regeling opgenomen (dubbelbestemming waarde-archeologie). Voor de regeling is aangesloten op de beleidsadviezen per kaartcategorie. De beleidsadvieskaart Archeologie is opgenomen als *bijlage* bij de toelichting.

5. PLANUITGANGSPUNTEN

5. 1. Algemeen

Begin 2013 heeft de gemeenteraad de Nota van Uitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied vastgesteld (NVU 2013). In de daaraan voorafgaande periode (2009-2011) is met het gemeentebestuur (college en raad) verkennend gediscussieerd over aanpak en inhoudelijke thema's. In dat stadium is ook gesproken met vertegenwoordigers uit de landbouw- en recreatiebranche. Een eerste concept structuurvisie voor het ruimtelijke beleid in het buitengebied was de basis voor de NVU. Daarbij werd actueel beleid betrokken: intern (Toekomstvisie 2020) en extern (Omgevingsvisie 2010).

In de Nota van Uitgangspunten (NvU) zijn de uitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied geformuleerd en is de basis gelegd voor een uitwerking in bestemmingen. De uitgangspunten vormen de basis voor de juridische regelingen zoals die in de regels worden vastgelegd. Gezien de systematiek van het bestemmingsplan komen in de NvU de algemene uitgangspunten, de uitgangspunten ten aanzien van de basisfuncties (landbouw, natuur en water) en vervolgens de uitgangspunten ten aanzien van de overige functies aan de orde.

Gezien de omvang en gedetailleerdheid van de NvU is er voor gekozen om de Nota als zelfstandig leesbaar stuk op te nemen als bijlage bij de toelichting van dit bestemmingsplan opgenomen. Bij de toelichting op de juridische regeling (hoofdstuk 7) is waar nodig een verwijzing naar de NvU opgenomen. Dit komt de leesbaarheid en raadpleegbaarheid van het bestemmingsplan Buitengebied als geheel ten goede. In de NvU is geen specifieke aandacht besteed aan het onderwerp 'mantelzorg'. In paragraaf 6.12 is daarom een toelichting opgenomen voor de regeling voor mantelzorg, die in dit bestemmingsplan is opgenomen.

5. 2. Van voorontwerp- naar ontwerpbestemmingsplan

De overlegreacties van provincie, landbouw- en natuurorganisaties op het voorontwerpbestemmingsplan in combinatie met nieuwe beleidsontwikkelingen hebben extra aandacht gevraagd voor de opstelling van het ontwerp. Genoemd kunnen worden de actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2014, programmatische aanpak stikstof (PAS 2015) en de actualisatie Provinciale Omgevingsverordening 2015.

Het ontwerp-bestemmingsplan is afgestemd op de Provinciale Omgevingsverordening, zoals die op 23 september 2015 door Provinciale Staten is vastgesteld. De afstemming betreft met name het onderwerp 'intensieve veehouderij'. Ook een uitwerking voor het provinciaal natuurbeleid binnen de Natura 2000 en EHS begrenzing, waarbij aan gemeenten is gevraagd voor te sorteren op benoemde maatregelen, heeft geresulteerd in een passende regeling.

Voor een aantal thema's heeft bovenstaande geleid tot een aanvulling dan wel

afwijking van de uitgangspunten, zoals genoemd in de NVU. Het betreft de volgende thema's:

- Landschap/gebiedsindeling
- Cultuurhistorische waardenkaart
- Landbouw/agrarische bouwpercelen
- PlanMER, PAS en ontwikkelingsruimte landbouw (intensieve) veehouderij
- Natuur/natuurbestemmingsproblematiek
- Permanente bewoning van recreatiewoningen
- Recreatie

Deze thema's worden in de volgende paragrafen toegelicht. Hiermee worden ook de belangrijkste en meest relevante aanpassingen en wijzigingen toegelicht ten opzichte van de nota van uitgangspunten (NVU-2013) en het voorontwerp-bestemmingsplan (VO-2014).

5. 3. Landschappelijke Kernkwaliteiten en maatwerkbenadering

Uitwerking landschappelijk toetsingskader

Voor de gemeente Aa en Hunze is 'ontwikkelen met behoud van identiteit' een belangrijk vertrekpunt. De bescherming van bijzondere waarden van bodem, natuur, landschap en cultuurhistorie (kernkwaliteiten) speelt daarin een belangrijke rol. De nadruk komt meer te liggen op begeleiding en sturing in het proces (maatwerkbenadering). Om hier voldoende handvatten voor te bieden is een uitwerking van de kernkwaliteiten naar meer concrete inrichtingstypes voor de verschillende landschapstypen noodzakelijk. Er is daarom een uitwerking van het landschappelijk kader opgesteld passend bij het ruimtelijk beleid zoals dat in de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied vorm krijgt. De twee gebiedsbestemmingen opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied blijven ongewijzigd.

Notitie Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes

De notitie "Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes Buitengebied Aa en Hunze" is een uitwerking van het landschappelijk toetsingskader voor ontwikkelingen in het buitengebied van Aa en Hunze. Kernkwaliteiten van het landschap zijn vertaald naar inrichtingsprincipes.

De notitie krijgt als inhoudelijk toetsingskader c.q. sturingsinstrument een centrale plaats tussen structuurvisie en bestemmingsplan buitengebied enerzijds en het bestaand ruimtelijk (sectoraal) beleid anderzijds. Afstemming is gezocht bij het actuele kernkwaliteitenbeleid van de provincie. De uitwerking van het landschappelijk toetsingskader vormt daarmee de verbindende schakel tussen verschillende beleidsstukken waarin landschap, cultuurhistorie, aardkunde of archeologie een rol speelt (te weten de Welstandnota, gemeentelijke archeologische beleids- en advieskaart en de Cultuurhistorische waardenkaart (CHWK). In de komende periode zal de (ja-mits) maatwerkbenadering nader vorm worden geven. Hieronder volgt toelichting op de functie van de landschapstoets in dat proces.

Figuur 10. Landschappelijk toetsingskader als verbindende schakel

Landschapstoets en maatwerkbenadering

In de structuurvisie is verwoord, dat voor het gehele buitengebied ontwikkelingen mogelijk zijn, mits zorgvuldig wordt omgegaan met de omgeving en de ontwikkeling samen gaat met het behoud, herstel of zelfs het toevoegen van landschappelijke kwaliteiten. Ontwikkelingen in het landschap vragen om maatwerk in maatvoering, inpassing en vormgeving. Dit maatwerk wordt verkregen door tijdens de planvorming een zogenaamde 'landschapstoets' in te bouwen. Dit betekent dat de initiatiefnemer, bijvoorbeeld in geval van schaalvergroting in de landbouw, een - bij het bouwplan behorende - inrichtingsschets moet (laten) opstellen. De ondernemer krijgt zo in het voorstadium van de planontwikkeling advies van een bouwteam of kwaliteitsteam. Per situatie en per voorgestelde ontwikkeling wordt gekeken in hoeverre de bestaande landschappelijke kwaliteiten behouden blijven en of er kansen worden aangegrepen voor het versterken dan wel het vernieuwen van de landschappelijke kwaliteit. De landschappelijke kernkwaliteiten vormen daarbij een belangrijk afwegingskader.

Regeling in bestemmingsplan

Om de notitie als inhoudelijk toetsingskader juridisch te borgen zijn in het ontwerpbestemmingsplan de begrippen 'inpassingsplan' en 'landschappelijke waarden' aangevuld met een passage, waarin wordt verwezen naar de bijlage "Landschappelijke kernkwaliteiten en inrichtingsprincipes buitengebied Aa en Hunze". Op deze wijze is vastgelegd dat bij het opstellen en beoordelen van inpassingsplannen de notitie uitgangspunt is. Tevens is op deze wijze geregeld dat bij de afweging van het begrip landschappelijke waarden de notitie steeds onderdeel van het toetsingskader is.

5. 4. Cultuurhistorische waardenkaart

De Cultuurhistorische waardenkaart (CHWK) geeft inzicht in de cultuurhistorische waarden die binnen het grondgebied van de gemeente voorkomen. De cultuurhistorische waardenkaart moet de basis gaan vormen voor toekomstig cultuurhistorisch beleid. De vaststelling van de CHWK wordt voorzien in de eerste helft van

2016. In lijn met het uitgangspunt “ontwikkelen met behoud van identiteit” en de daarbij te hanteren maatwerk-benadering past het om terughoudend om te gaan met detaillering in bestemmingsplanregels.

In het bestemmingsplan worden cultuurhistorische waarden beschermd in een regeling voor es- en beekdalgebieden. Daarnaast is op basis van een actuele inventarisatie, waarop inspraak is verleend (2015) een tweetal regelingen opgenomen in het bestemmingsplan: karakteristieke gebouwen en beschermwaardige houtopstanden. De laatste kent een verruiming ten opzichte van eerdere regelingen in de dorpsplannen

5.4.1. Regeling karakteristieke gebouwen

In het voorontwerp-bestemmingsplan was de regeling voor de karakteristieke gebouwen reeds opgenomen. De karakteristiek van gebouwen wordt beschermd met een aanduiding (aanduiding ‘karakteristiek’). Sloop van (delen van de) karakteristieke boerderijen is alleen mogelijk met een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. De omgevingsvergunning wordt alleen verleend als de bouwtechnische kwaliteit van de karakteristieke boerderij dusdanig slecht is dat de boerderij niet meer (her)gebruikt kan worden of als het gaat om delen van de boerderij die niet waardevol zijn en bij sloop van die delen de karakteristiek van de boerderij niet wordt aangetast.

Er is door de gemeente een inventarisatie gemaakt van de karakteristieke panden en objecten in het buitengebied. De geïnventariseerde objecten zijn aan te merken als karakteristiek. Deze inventarisatie is door het college (23-06 2015) vastgesteld. De lijsten met ‘karakteristieke gebouwen buitengebied’ worden opgenomen als bijlage bij de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan. Het ontwerpbestemmingsplan voorziet nu ook in de op de verbeelding opgenomen aanduiding ‘karakteristiek’ voor de betreffende panden en objecten.

Naverkenning

Op basis van een naverkenning van een aantal percelen is -in afwijking van de toegevoegde inventarisatiebestanden- op de verbeelding voor de volgende percelen de aanduiding ‘karakteristiek’ toegevoegd dan wel niet toegekend:

Niet toegekend:

- *Dorpsstraat 71 te Eexterveen*: pand is voorzien van nieuwe gevels, kozijnen en dak en niet meer als ‘karakteristiek’ te beschouwen;
- *Bonnerveen 48 te Gieterveen*: Boerderij, de voorgevel is origineel, maar bouwkundig zeer slecht. De overige gevels zijn allemaal verbouwd of vernieuwd. Is bij nader inzien niet als karakteristiek te beschouwen.
- *Crabbeweg 1 te Balloo*: pootaardappelbewaarplaats. Een pootaardappelbewaarplaats is weliswaar zeldzaam, maar niet uniek voor Aa en Hunze en wordt om die reden niet als ‘karakteristiek’ aangeduid.

Verder dient vermeld te worden dat in de beschrijving (zie toegevoegde inventarisatiebestanden karakteristieke panden) van *Hunzeweg 2 te Gieterveen* sprake is van een stookhok. Dit stookhok bestaat niet meer.

Toegevoegd:

- *Dorpsstraat 73 te Exterveen*: Boerderij, alleen de hoofdvorm en geveldelen zijn oorspronkelijk, het dak is gedekt met golfplaten en in de gevels zijn diverse wijzigingen doorgevoerd. De vrijstaande schuur is-ondanks de golfplaten dakbedekking- karakteristiek. Boerderij en schuur krijgen een waardering score 3.
- *Dorpsstraat 79 te Eexterveen*: Boerderij, in hoofdvorm nog intact, heeft twee schoorstenen, voorhuis heeft nieuwe voor- en zijgevel, waarbij in de voorgevel de indeling oorspronkelijk lijkt. Twee dakkapellen toegevoegd. Dakbedekking op schuurgedeelte bestaat uit golfplaten. Vrijstaande schuur is karakteristiek. Boerderij en schuur krijgen een waardering score 3.

5.4.2. Voormalige boerderijpanden

Tot de als karakteristiek aan te merken panden behoren veel voormalige boerderijen. De voormalige boerderijen zijn onder een afzonderlijke bestemming zijn gebracht, namelijk 'Wonen - Voormalig boerderijpand'. De bestemming voorziet in hoofdzaak op het behoud van de voormalige boerderijpanden en in een regeling voor de verruiming van het gebruik voor kleinschalige activiteiten. Aanvankelijk bevatte de regeling in het voorontwerp al een bepaling die toezag op het behoud en het herstel van de karakteristieke hoofdvormen van de voormalige boerderijpanden. Omdat niet alle voormalige boerderijen als karakteristiek zijn aangemerkt, is deze bepaling aangepast. Voor de niet karakteristieke boerderijpanden geldt een afwijkende en minder stringente regeling, waarbij in beginsel nog steeds het streven tot behoud voorop staat. Na afwijking of wijziging kan een dergelijk boerderijpand aangepast worden of vervangen worden door een geheel ander pand. Voor zo ver de voormalige boerderijen ook als 'karakteristiek' zijn aangemerkt, zijn op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan de percelen tevens voorzien van de aanduiding 'karakteristiek'.

5.4.3. Regeling beschermwaardige houtopstanden

Op basis van een actuele inventarisatie van beschermwaardige houtopstanden is de dubbelbestemming 'Waarde – Beschermwaardig houtopstand' verwerkt op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan. Besloten is de regels voor de dubbelbestemming 'beschermwaardige houtopstanden' te verruimen (ten opzichte van zoals die voor de kernen van toepassing zijn) indien kap noodzakelijk en onvermijdelijk is bij afwezigheid van alternatieven (collegebesluit d.d. 23-06-2015).

5. 5. Grondgebonden en niet-grondgebonden landbouw

Grondgebonden landbouw

Grondgebonden landbouw is een agrarische bedrijfsvoering waarbij het gebruik en de kwaliteit van omliggende agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf ('niet-verplaatsbare functie'). Ook voor het behoud en het beheer van het landschap is de grondgebonden landbouw van essentieel belang. In het buitengebied van Aa en Hunze is de grondgebonden landbouw een belangrijke functie. Dit zal ook in de toekomst zo blijven. Vanuit het economisch perspectief ligt de prioriteit bij de ontwikkeling van de bestaande agrarische bedrijven.

Het bestemmingsplan maakt daarbij geen onderscheid tussen vormen van grondgebonden landbouw zoals akkerbouw, veeteelt, fruitteelt, boomteelt en houtteelt, tenzij er ruimtelijk aanleidingen voor bestaan. Dit is onder meer het geval bij opgaande teelt als boom- en houtteelt in een open landschap.

Het bestemmingsplan biedt de bestaande bedrijven ruimte voor intensivering, specialisatie, schaalvergroting en verbreding, gericht op de grondgebonden landbouw. Een aantal van deze activiteiten zijn gekoppeld aan een nadere afweging of afwijking- of wijzigingsprocedure waarbij ruimtelijke voorwaarden gelden.

Niet –grondgebonden landbouw

Niet-grondgebonden landbouw is voor de bedrijfsvoering niet gebonden aan omliggende agrarische gronden en is ook niet afhankelijk van de kwaliteit van die gronden ("verplaatsbaar"). De intensieve veehouderij is een vorm van niet-grondgebonden landbouw. Er is ten behoeve van dit bestemmingsplan geen onderscheid gemaakt tussen een intensieve veehouderij als hoofdtak of een intensieve veehouderij als neventak. Hier wordt in paragraaf 6.7 nader op ingegaan.

Intensieve bedrijven en bedrijven met een intensieve tak worden aangeduid als 'gemengde bedrijven'. Voor deze gemengde bedrijven gelden dezelfde uitbreidingsmogelijkheden als voor grondgebonden bedrijven (in gehele plangebied 1,5 ha bij recht, doorgroeien naar 2 ha via wijzigingsbevoegdheid), met dien verstande dat het intensieve deel van het gemengde bedrijf altijd maximaal 1,5 ha blijft. Hier wordt in paragraaf 6.7 nader op ingegaan.

5. 6. Regeling voor agrarische bouwpercelen en bouwvlakken

5.6.1. Oppervlakte van agrarische bouwpercelen

De gemeente wil de landbouw ontwikkelingsmogelijkheden bieden, maar wil tegelijkertijd aandacht besteden aan het behoud en versterking van het landschappelijke karakter en de daarbij horende landschapswaarden van het buitengebied. Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is dat alle bedrijven een halve hectare ontwikkelingsruimte krijgen tot een maximale omvang van 1,5 hectare. Dit is de daadwerkelijke netto bouwruimte, inclusief verkeersruimte en opslag. De minima-

le omvang van het toe te kennen bouwperceel bedraagt 1 ha (NVU-2013). Dit uitgangspunt is verwerkt in de bestemmingsplanregeling

Voor de bedrijven die een bouwvlak kleiner dan 1,5 ha hebben gekregen, geldt dat via een 'lichte' wijzigingsprocedure in het hele buitengebied de mogelijkheid wordt geboden om onder voorwaarden het bouwvlak te vergroten tot 1,5 ha. Deze voorwaarden hebben onder meer betrekking op landschappelijke inpassing. Via een 'zwaardere' ¹⁴ wijzigingsprocedure is in het gehele buitengebied een vergroting van het bouwvlak naar 2 ha.

Daarnaast is in een deel van het deelgebied 'veenkoloniën' een vergroting van het bouwvlak naar meer dan 2 ha mogelijk. Het betreft het deelgebied wat in de omgevingsvisie aangeduid is als 'robuuste landbouw'. Voor deze ontwikkelingen wordt geen regeling in het bestemmingsplan buitengebied opgenomen. Voor ontwikkelingen groter dan 2 ha zal een afzonderlijke planologische procedure moeten worden doorlopen.

In het algemeen geldt voor een agrarisch bouwvlak dat het college nadere eisen kan stellen met betrekking tot de situering van de gebouwen en landschappelijk inpassing. Bij de bouw mogelijkheden bij recht is, ten behoeve van het realiseren van een goede ruimtelijke kwaliteit, een regeling opgenomen voor het oprichten van gebouwen met meer dan 500 m² oppervlak. Hieraan wordt het opstellen van een door B&W goedgekeurde inrichtingsschets gekoppeld.

Om verrommeling en verstening van het landschap tegen te gaan, geldt voor de agrarische bouwpercelen dat alle bebouwing en bouwwerken horende bij het agrarisch bedrijf, dus ook mestbassins en kuilopslag, binnen de maximale toegestane oppervlakte van het bouwvlak moeten worden gerekend. Bij gebleken noodzaak mag een mestbassin buiten het bouwvlak geplaatst worden. Wanneer dat het geval is, blijkt uit de gemeentelijke beleidsnotitie hieromtrent.

Het principe van de zgn "keukentafelgesprekken" (maatwerkbenadering) wordt bij uitbreiding van agrarische bedrijfskavels naar 2 ha gehanteerd. Zie voor een toelichting op dit principe paragraaf 4.4.3 onder het kopje "Benaderen met ruimtelijke kwaliteit".

5.6.2. Borging landschappelijke inpassing

Voor een aantal situaties is in de regels een voorwaardelijke verplichting opgenomen om de landschappelijke inpassing van de voorgestane ontwikkeling te borgen. Hieronder wordt kort op deze situaties ingegaan.

1. Specifieke situaties met ruimere bouwvlakken

In het ontwerpbestemmingsplan hebben een aantal bouwpercelen bij recht een groter bouwvlak dan 1,5 hectare gekregen. Deze percelen zijn landschappelijk en

¹⁴ Het verschil in 'lichte' en 'zwaardere' procedure is in hoofdzaak gelegen in het feit dat de 'lichte' procedure door de gemeente zelf wordt afgehandeld, terwijl bij de 'zwaardere' procedure ook andere instanties bij de procedure worden betrokken.

qua ontsluiting en milieusituatie zorgvuldig ingepast. In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op deze specifieke situaties. De landschappelijke inpassingsplannen die in het kader van deze ontwikkelingsruimte zijn opgesteld, zijn als bijlagen bij de regels opgenomen. Middels een voorwaardelijke verplichting is de aanleg van de landschappelijke inrichting juridisch geborgd.

Gasselterboerveensemond 4

Op deze locatie bevindt zich een pluimveehouderij (legkippen). Op deze locatie is sprake van een bouwvlak van 1,65 hectare. Dit bouwvlak is conform de verleende omgevingsvergunning (5 november 2014) opgenomen in dit bestemmingsplan. De ruimtelijke onderbouwing en de bijbehorende landschappelijke inpassing zijn gevoegd als bijlage bij dit bestemmingsplan.

Eldersloo 5

Ter plaatse van het loonbedrijf aan de Eldersloo 5 te Eldersloo is sprake van een ruimer bouwvlak. Het loonwerkbedrijf is opgenomen in het bestemmingsplan binnen een bedrijfsbestemming. Voor de vergroting van het bouwvlak, alsmede de realisatie van een (lange) ontsluiting in noordelijke richting is een landschappelijke inpassing opgesteld (2012). De bedrijfsbestemming wordt in dit bestemmingsplan opgenomen conform de bij recht vergunde situatie. De landschappelijke inpassing is gevoegd als bijlage bij dit plan.

Streek 17 Gieterveen

Uitgangspunt voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is een maximaal bij recht toe te kennen bouwvlak van 1,5 hectare. De groeirimte bij recht bedraagt voor het onderhavige bedrijf bij benadering 0,4 hectare. Het concrete bouwplan waar het college een principebesluit over heeft genomen (nieuwe akkerbouwloods en vleeskuikenstal) voorziet echter in grotere groei. Om deze reden is de initiatiefnemer bij brief van 30 juni 2015 verzocht een plan voor landschappelijke inpassing (met inachtneming van de gestelde voorwaarden) en ruimtelijk relevante onderzoeksgegevens aan te leveren. De aanleg en instandhouding van de beplantingsstrook dient te worden geborgd via de regels van het bestemmingsplan Buitengebied. Het plan voor landschappelijke inpassing is als bijlage bij de regels aan het bestemmingsplan toegevoegd.

2. Overige situaties

Tjassenswijk 2

Ten behoeve van een nieuwe manege op te richten op het perceel Tjassenswijk 2 te Gieterveen is een postzegelbestemmingsplan opgesteld. Dit plan is geïmplementeerd in dit bestemmingsplan buitengebied. Het perceel is inbestemd als A-VO met de aanduidingen (sa-ab) en (ma) manege. Een belangrijke voorwaarde voor de realisatie van de manege is een goede landschappelijke inpassing. Hiermee wordt de ruimtelijke impact op het buitengebied en het landschap beperkt en de ruimtelijke kwaliteit bevorderd. Voor de landschappelijke inpassing van de manege is een landschappelijk inpassingsplan gemaakt. Om de aanleg van de landschappelijke inpassing van het perceel te waarborgen is een gebruiksvoor-

waarde in de regels opgenomen. Het landschappelijk inpassingsplan is als bijlage bij de regels opgenomen.

Julianalaan 9

Op het perceel Julianalaan 9 wordt een bedrijfsbestemming gelegd. Voorwaarde hiervoor is een landschappelijke inpassing, welke middels een voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan is geregeld. De bedrijfsactiviteiten vinden plaats in de bestaande bebouwing. Het landschappelijk inpassingsplan wordt als bijlage bij de regels opgenomen.

5.6.3. Aanduiding van agrarische bouwpercelen

In dit bestemmingsplan buitengebied is gewerkt met een vaste aanduiding voor de bouwpercelen en bouwvlakken op de verbeelding. Deze weergave biedt optimale duidelijkheid aan de agrariërs en de eventueel omwonenden. Voor het op de verbeelding vastgelegde bouwperceel en bouwvlak is aansluiting gezocht bij de feitelijk gerealiseerde bebouwing en de bestaande eigendomssituatie. Aan de bouwvlakken en -percelen zijn regels gekoppeld. Wordt er geen agrarisch bedrijf meer uitgeoefend, dan is de bestemming omgezet naar het feitelijke gebruik (bijvoorbeeld woondoeleinden), en is het recht vervallen om agrarische bedrijfsactiviteiten uit te mogen oefenen.

Het bouwvlak bepaalt de netto omvang van de bouwmogelijkheden. Alle gebouwen en bouwwerken, horende bij het agrarisch bedrijf, zijn binnen het aangewezen bouwvlak gesitueerd. De gronden horende bij het agrarisch bedrijf, zoals de tuin en het erf, maar niet bedoeld om als landbouwgrond te dienen, maken deel uit van het bouwperceel.

Bouwvlak/bouwperceel

De aanduiding voor agrarische bedrijven bestaat uit een aanduiding 'bouwperceel' en een aanduiding 'bouwvlak'. Het bouwvlak bepaalt de omvang van de bouwmogelijkheden. Gebouwen en overkappingen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden opgericht. Daarnaast vindt in veel gevallen in de directe omgeving van de gebouwen de mestopslag of opslag van andere landbouwproducten plaats. Dit alles is gesitueerd binnen het bouwvlak.

De gemeente wil voorkomen dat er vóór de voorgevels van bedrijfswoningen bedrijfsbebouwing wordt opgericht, niet alleen vanuit stedenbouwkundig oogpunt, maar ook om het veelal karakteristieke aanzicht van een boerenerf te beschermen. Vandaar dat de bij het agrarische bedrijf horende gronden buiten het bouwvlak zijn gelaten, maar wel deel uitmaken van het bouwperceel.

5. 7. Ontwikkelingsruimte landbouw (intensieve) veehouderij

Doel is de (intensieve) veehouderijbedrijven in het nieuwe bestemmingsplan optimale ontwikkelingsruimte te geven met behoud van natuur en landschapswaarden. Met de actuele ontwikkelingen op het gebied van natuur- en milieu beleid en recente jurisprudentie is dit een complex onderdeel van het plan buitengebied. De ontwikkelingsruimte moet worden vastgelegd in een juridisch houdbare regeling.

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is in juli 2015 in werking getreden. De bestemmingsplanregeling voor (intensieve)veehouderij moet zo goed mogelijk aansluiten op de PAS. Ook de ontwikkelingen in dit verband bij de vaststelling van de POV zijn betrokken bij een regeling voor de (intensieve) veehouderij, meer specifiek de bedrijven met intensieve ("neven") takken.

Regeling voor intensieve neventakken

In overeenstemming met de NVU-2013 was in het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied een driedeling opgenomen voor de agrarische bedrijven: grondgebonden bedrijven, niet-grondgebonden bedrijven en grondgebonden bedrijven met een niet-grondgebonden tak. De eerste twee leveren qua toekenning van een juiste aanduiding geen problemen op. Bij die bedrijven is het duidelijk wat de agrarische bedrijfsvoering inhoudt. Bij de niet-grondgebonden tak ontstaan echter vragen over de ondergeschiktheid van de tak ten opzichte van het grondgebonden deel van het agrarisch bedrijf. Voor de niet-grondgebonden tak werd in het voorontwerpbestemmingsplan in meerdere stappen een nader bepaalde maximale omvang van de oppervlakte mogelijk gemaakt op grond waarvan een tak zich kan ontwikkelen.

Ondergeschiktheid niet-grondgebonden tak

Een tak moet op grond van beleid en de regels ondergeschikt zijn binnen de totale bedrijfsvoering van een agrarisch bedrijf. Een tak kan zich alleen ontwikkelen binnen de randvoorwaarde van ondergeschiktheid. Zodra een tak groter wordt dan het grondgebonden deel is er strijd met het bestemmingsplan en kan niet worden meegewerkt aan verdere vergroting daarvan. Een kuikenstal bij een akkerbouwbedrijf betekent dat het akkerbouwdeel van het bedrijf altijd de grootste omvang moet hebben en houden. Om deze onderlinge verhouding te bepalen is een erg lastig fenomeen.

Tot voor kort werden daarvoor SBE en later NGE normen gehanteerd. In die normen was een ruimtelijke component verwerkt op basis waarvan je in ruimtelijke zin aan de hand van de normen mede kon bepalen wat de omvang van een bedrijf of een tak was. Aan de hand van die omvang kon de ondergeschiktheid redelijk goed worden beoordeeld. Die normen zijn komen te vervallen en vervangen door de SO-norm. Dit is een standaard omzet norm. In de jurisprudentie is al bepaald dat die norm niet meer in ruimtelijke zin kan worden gehanteerd, omdat er een ruimtelijke component ontbreekt en de norm alleen ziet op de bedrijfseconomische omvang van een bedrijf of tak. Er is dus niet meer een norm aan de hand waarvan de omvang mede kan worden bepaald.

Het bestemmingsplan spreekt zich uit over de ruimtelijke invloed van functies en bouwwerken. Zo wordt binnen een woonbestemming de functie van het perceel bepaald door het woonhuis als grootste gebouw en niet door de daaraan ondergeschikte bijbehorende bouwwerken. Datzelfde geldt kort gezegd ook voor een bedrijfsbestemming waarbinnen de bedrijfsgebouwen qua omvang forser zijn dan de bijbehorende bedrijfswoning om reden waarvan er een bedrijfsbestemming wordt toegekend en niet een woonbestemming met een aanduiding voor de be-

drijvigheid.

Alle grondgebonden agrarische bedrijven in het buitengebied van Aa en Hunze met een niet-grondgebonden tak zijn bekeken vanuit de ruimtelijke impact van de beide bedrijfsonderdelen. In alle gevallen is de bouwruimte voor de niet-grondgebonden tak groter dan de bouwruimte van het grondgebonden deel. In ruimtelijke zin is er dus helemaal geen sprake van ondergeschiktheid. Sterker nog, in ruimtelijke zin is het grondgebonden deel ondergeschikt aan de niet-grondgebonden bedrijfsvoering. De voorgestelde regeling in het voorontwerpbestemmingsplan voldoet om die reden niet, omdat er geen sprake is van ondergeschiktheid van de niet-grondgebonden tak aan het grondgebonden deel van het bedrijf.

Nieuwe regeling voor het ontwerpbestemmingsplan

De hiervoor beschreven ontwikkelingen zijn reden dat de indeling van bedrijf categorieën uit de NVU-2013 en de regeling uit het VO-2014 is aangepast in het ontwerpbestemmingsplan. De grondgebonden bedrijven met een niet-grondgebonden tak worden aangemerkt als gemengde bedrijven waar zowel niet-grondgebonden als grondgebonden agrarische bedrijfsactiviteiten plaatsvinden. Discussie over interpretatie van de ondergeschiktheid van de tak is niet meer nodig.

De maximale omvang van beide bedrijfsonderdelen wordt vervolgens bepaald aan de hand van de beleidsmatige ruimte. Dat betekent dat deze bedrijven de mogelijkheid krijgen om uit te groeien tot een maximale omvang van 2 hectare. Binnen die 2 hectare mag het niet-grondgebonden deel nooit groter worden dan 1,5 hectare. Het is aan de agrariër zelf om de verhouding tussen beide bedrijfsonderdelen te bepalen, zolang die binnen de gegeven maximale oppervlaktes blijft. Daarmee is het onderscheid alleen op ruimtelijke impact gebaseerd en is geen interpretatie meer nodig op basis van normen of rekenmodellen.

De op dit moment 100% volwaardige niet-grondgebonden bedrijven mogen beleidsmatig niet verder groeien dan 1,5 hectare. De gemeente wil ook die bedrijven de mogelijkheid bieden om alsnog een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering aan het bedrijf toe te voegen. Met dat grondgebonden deel zou dan (middels een wijzigingsbevoegdheid) uitbreiding naar 2 hectare mogelijk moeten zijn

De gemeente kiest ervoor om binnen de marges van het bestemmingsplan de maximale omvang van agrarische bedrijfspcelen vast te leggen op 2 hectare. Dat wil niet zeggen dat de gemeente dat ook als maximum ontwikkelingsruimte hanteert voor agrarische bedrijven. Daar waar het provinciale beleid meer ruimte biedt en de landschappelijke kernkwaliteiten en de omgeving dat toelaat, volgt de gemeente die ruimte, maar zal bij concrete plannen voor verdere vergroting van agrarische bedrijfspcelen uitsluitend medewerking verlenen door middel van een afzonderlijke planologische procedure in de vorm van een eigen bestemmingsplan.

5. 8. Gebruiksregel toename van ammoniakemissie / PAS

Uit de milieueffectrapportage (planMER) is naar voren gekomen dat zonder het opnemen van mitigerende maatregelen in het bestemmingsplan, significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden als gevolg van verzuring en vermesting (stikstofdepositie) niet worden voorkomen. Zodoende is in het bestemmingsplan een regeling opgenomen, die onaanvaardbare toename van de stikstofdepositie voorkomt.

Sinds 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) van kracht. De PAS bevat ruimte voor economische ontwikkelingen, door in te zetten op een afname van de stikstofdepositie. In de planregels is aansluiting gezocht bij deze ontwikkelruimte.

Er is in de planregels een onderscheid tussen hetgeen 'bij recht' aan ontwikkelruimte wordt geboden en welke ontwikkelruimte na toepassing van een afwijkingsbevoegdheid mogelijk is. Deze twee onderdelen worden onderstaand verder toegelicht.

De essentie van de regeling is te voldoen aan de eis van de Natuurbeschermingswet: de gemeenteraad moet bij de vaststelling van het bestemmingsplan, op grond van de passende beoordeling, de zekerheid hebben kunnen verkrijgen dat het plan geen verslechtering heeft voor de instandhouding van de Natura 2000-gebieden. Algemeen uitgangspunt is dat de stikstofdepositie op deze gebieden in de toekomst moet afnemen. De Natuurbeschermingswet, de bijbehorende PAS en het bestemmingsplan vormen hiervoor samen de belangrijkste waarborg.

1. Bij recht

Bij recht geldt dat de bestaande ammoniakemissie van gronden en gebouwen niet mag toenemen. Toename van de ammoniakemissie leidt tot een strijdig gebruik van de bestemming en is grond om handhavend op te treden. Uit de recente uitspraak van de Raad van State inzake het buitengebied Delfzijl (uitspraak nr. 201501544/2/A4, d.d. 14 april 2015) blijkt dat de daar opgenomen gebruiksregel inzake de ammoniakemissie is geaccepteerd.

De bestaande ammoniakemissie is nader gedefinieerd. Hierbij is er rekening mee gehouden dat het (blijkens de uitspraken van de Raad van State) moet gaan om de feitelijk en legaal aanwezige veestapel ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan. Op basis van de beschikbare milieugegevens is deze veestapel op ieder moment voldoende te achterhalen.

De regeling bij recht laat overigens ruimte om met interne saldering op agrarische bedrijven ruimte vrij te spelen voor uitbreiding van het bedrijf. Door het aanpassen van de stalsystemen van bestaande stallen of het inkrimpen van de veestapel op een deel van het bedrijf, is het mogelijk om de veestapel uit te breiden zonder

dat de ammoniakemissie toeneemt. In de passende beoordeling zijn een aantal rekenvoorbeelden opgenomen die de mogelijkheid van interne saldering onderbouwen.

2. Bij afwijkingsbevoegdheid

Aansluiting met de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) krijgt vorm door het opnemen van een afwijkingsbevoegdheid. Doelstelling van deze afwijkingsregel is dat de gescheiden wettelijke regelingen goed sporen en bij de uitvoering en handhaving niet met elkaar in conflict kunnen komen. Met de regeling wordt voorkomen dat de situatie ontstaat waarbij een uitbreiding van de veestapel die voldoet aan de Natuurbeschermingswet en de Wet milieubeheer, op grond van het bestemmingsplan niet kan worden toegestaan (hoewel er geen strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de Natuurbeschermingswet). In die situatie zou de initiatiefnemer uitsluitend een beroep kunnen doen op een kostbare en meestal langdurige (buitenplanse) planologische procedure, die met betrekking tot de te maken belangenafweging en rechtswaarborgen geen toegevoegde waarde heeft.

In de passende beoordeling die is opgenomen bij de PAS is aangetoond dat de dalende achtergrondconcentratie van de stikstofdepositie kan worden doorgezet en dat voor economische ontwikkelingen ontwikkelruimte beschikbaar is. Uit een vergelijking tussen de maximale (theoretische) depositietoename van het bestemmingsplan en de beschikbare ontwikkelingsruimte in Natura 2000-gebieden blijkt een deel van de ontwikkelruimte beschikbaar voor meldingsplichtige of vrijgestelde ontwikkelingen in het plangebied van het voornemen bestemmingsplan.

De beschikbare ontwikkelruimte moet zorgvuldig en in lijn met de PAS worden toegedeeld aan individuele ontwikkeling. Om deze zorgvuldigheid voldoende te waarborgen wordt in het bestemmingsplan een afwijkingsbevoegdheid opgenomen, die slechts onder strikte voorwaarden kan worden toegepast. De belangrijkste voorwaarde is dat in het vergunningenspoor toestemming is verkregen. Dat kan door vergunningverlening dan wel de conclusie dat een vergunning niet nodig is. Op vergunningenniveau is dan in alle gevallen onderzocht en gewaarborgd dat de kwaliteit van de gebieden niet verslechtert. De afwijking in het bestemmingsplan is dan alleen een technisch instrument om op een eenvoudige wijze ervoor te zorgen dat hetgeen op vergunningenniveau is toegestaan niet langer in strijd is met het bestemmingsplan. Daarmee worden lange planologische procedures voorkomen, terwijl zowel op vergunningenniveau als op planniveau hetzelfde doel wordt nagestreefd, namelijk het voorkomen van verslechtering van de kwaliteit van de gebieden. De afwijking is daarmee vanuit het vergunningenspoor onderbouwd en passend beoordeeld. Vervolgens zijn er vanuit een goede ruimtelijke ordening nog algemene criteria toegevoegd, omdat een toename van emissie ook gevolgen kan hebben voor andere ruimtelijk relevante aspecten dan de kwaliteit van Natura 2000-gebieden alleen.

5. 9. Natuurontwikkeling en natuur-, bos- en waterbestemmingen

5.9.1. Algemeen

Op basis van de actuele begrenzing van Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natura 2000 gebieden zijn de ontwikkelingsmogelijkheden verwerkt. Daarmee kan de komende jaren slagvaardig medewerking worden verleend aan de uitvoering van gebiedsontwikkeling in verband met Programma Natuurlijk Platteland 2016-2021. Daarbij gaat het om realisatie van afspraken (natuur- en wateropgave) die voortvloeien uit het Natuurpact 2013 (Rijk) en de Natuurvisie Drenthe 2040. Het in deze Natuurvisie geformuleerde uitgangspunt “beschermen, benutten en beleven” is ook in de bestemmingsplan regeling betrokken, waardoor ook andere functies zoals vormen van recreatief medegebruik mogelijk zijn.

Met het oog op nieuwe en te wijzigen beeklopen in het Hunzedal en het stroomdal Drentsche Aa zijn binnen de bestemmingen natuur en water ruime regelingen opgenomen. Dit om te voorkomen voor dat aanpassingen van de bestemde hoofdwatgangen uitgebreide procedures nodig zijn.

5.9.2. Bos en natuur onder één bestemming: Natuur

In het ontwerpbestemmingsplan is er voor gekozen om de bosfunctie onder de natuurbestemming te brengen omdat:

- In grote delen van de gemeenten het kleinere bosgebieden betreft binnen een afwisseling natuurlandschap, dat verder bestaat uit o.a. heidegronden, graslanden en veentjes;
- De bosbouwfunctie ook binnen deze bestemming kan worden gereguleerd;
- De natuurgebieden in hoofdzaak eigendom zijn van de terrein beheerende instanties, waarbij wijziging van bos en open natuur plaatsvindt op basis van vastgesteld beleid c.q. natuurdoeltypen;
- Er ook andere regelingen (zoals de Boswet en Natuurschoonwet) hierin voorzien
- Praktische redenen zoals overzicht en vergelijkbaarheid actueel bestemmingsplan buitengebied Tynaarlo.

Voor de toekenning van de bestemming ‘Natuur’ en de wijzigingsbevoegdheden is in het ontwerpbestemmingsplan de volgende werkwijze gevolgd:

- de bos- en natuurbestemmingen zijn samengevoegd tot één bestemming, namelijk ‘Natuur’. (Uitzondering daarop vormt de specifieke bos bestemming bos-compensatiegronden);
- De bestemming Natuur wordt gelegd op de bos- en natuurgebieden uit de vigerende plannen;
- De EHS bestaat uit gronden niet in eigendom van terreinbeherende instanties en gronden wel in eigendom van terreinbeherende instanties. Wanneer deze

gronden feitelijk zijn ingericht voor natuur dan wel wanneer er voor het betreffende gebied een inrichtingsplan is opgesteld, krijgen de gronden de bestemming Natuur;

- In verband met de realisatie van de EHS en de daarbinnen gelegen Natura 2000 gebieden wordt een tweetal gebiedsaanduidingen opgenomen op agrarische gronden:
 - o wetgevingzone – wijzigingsgebied 3 (Natura 2000)
 - o wetgevingzone – wijzigingsgebied 4 (EHS)

Agrarische gronden binnen de EHS (bijvoorbeeld rond het Amerdiep) waar op basis van actueel provinciaal beleid agrarisch natuurbeheer wordt voorzien worden uitgezonderd van een gebiedsaanduiding.

5. 10. Permanente bewoning van recreatiewoningen

Op grond van de vastgestelde Nota van Uitgangspunten voor het bestemmingsplan “Buitengebied” voor dit onderwerp, is het gemeentelijk uitgangspunt: voor alle recreatiewoningen in het plangebied geldt een verblijfsrecreatieve bestemming, waarbij permanente bewoning niet is toegestaan. De NvU is vertaald in de regels in het voorontwerp bestemmingsplan “Buitengebied”, zoals hierboven omschreven, waarbij voor een met name genoemd aantal recreatiewoningen permanente bewoning is toegestaan en voor een tweetal recreatiewoningen een woonbestemming is opgenomen.

Naar aanleiding van de inspraakreacties is besloten dat een bestemming ‘Recreatie’ voor alle ‘recreatiewoningen’ het uitgangspunt blijft, waarbij permanente bewoning als verboden gebruik wordt aangemerkt. In afwijking van bovenstaand algemeen uitgangspunt worden onderstaande bestemmingen / aanduiding toegerekend, indien er sprake is van de daarbij genoemde situatie:

- een bestemming Recreatie, met daarbij een functieaanduiding ‘specifieke vorm van recreatie – permanent wonen toegestaan’, indien er sprake is van een recreatiewoning:
 - o waaraan in het geldende bestemmingsplan een bestemming Recreatie is toegekend, waarbij illegaal woongebruik ook onder het overgangsrecht van het bestemmingsplan “Buitengebied Anloo” is geplaatst en deze recreatiewoning sinds datum in werking treden bestemmingsplan (15 mei 1999) onafgebroken in gebruik is als woning of;
 - o waarbij het gebruik als wonen niet als strijdig gebruik is aangemerkt en waarbij op datum in werking treden bestemmingsplan “Buitengebied” sprake is van gebruik als woning.

Het recht op permanente bewoning vervalt wanneer de recreatiewoning meer dan één jaar niet voor bewoning is gebruikt. Voor deze categorie biedt het on-

langs vastgestelde provinciaal beleid ten aanzien van permanente bewoning van recreatiewoningen geen ruimte om aan deze woningen een (formele) woonbestemming toe te kennen.

- een bestemming 'Wonen', indien het pand in het geldende bestemmingsplan niet specifiek bestemd is maar onder de algemene gebiedsbestemming valt en sinds in werking treden van het bestemmingsplan "Buitengebied Anloo" (15 mei 1999) in gebruik is als woning.

Voor de volledigheid wordt nog opgemerkt dat wanneer er sprake is van recreatiewoningen waarvoor aan de eigenaar een persoonsgebonden beschikking is afgegeven, deze persoonsgebonden beschikking ook onder het nieuwe bestemmingsplan "Buitengebied" van kracht blijft, onder de daarbij genoemde voorwaarden.

5. 11. Recreatie

Naar aanleiding van het overleg met de recreatiesector op 8 juni 2015 zijn er diverse aanpassingen in de regels doorgevoerd. De belangrijkste aanpassingen hebben betrekking op het schrappen van de regels die er op toezien dat dagrecreatieve activiteiten (waaronder kampwinkel en horeca) slechts ten dienste staan van de gasten van de verblijfsrecreatie en het opschalen van de oppervlakte van bedrijfsgebouwen bij de verblijfsrecreatieve bestemmingen Recreatie - 1 en Recreatie 3. (Bedrijven kleiner dan 5 ha: de oppervlakte bedrijfsbebouwing bedraagt max 5% van het terreinoppervlak, bedrijven groter dan 5 ha: de oppervlakte bedrijfsbebouwing groeiend met 1% per hectare tot een maximum van 10% van het terreinoppervlak.) Ook is in het ontwerpbestemmingsplan geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen om nieuwe kampeerterreinen mogelijk te maken.

Nieuwe kampeerterreinen

In het ontwerpbestemmingsplan is geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen om nieuwe kampeerterreinen mogelijk te maken. Aanleiding daartoe vormt het feit dat er de afgelopen jaren geen verzoeken tot medewerking voor nieuwe kampeerterreinen zijn ontvangen. Dit betekent overigens niet dat per definitie geen nieuwe kampeerterreinen meer mogelijk zijn. Als zich een concreet verzoek voordoet wordt een zelfstandige afweging gemaakt en mogelijk middels een bestemmingsplanherziening (postzegelplan) medewerking verleend.

Het medewerking verlenen door in het bestemmingsplan Buitengebied een wijzigings-bevoegdheid op te nemen kent meer nadelen dan voordelen. Een bestemmingsplanherziening neemt qua proceduretijd niet veel meer tijd in beslag dan een procedure voor een wijzigingsplan, waardoor dit voordeel maar beperkt is. Groot nadeel is dat dan nu al in het bestemmingsplan (bij de PlanMER) de gevolgen voor het milieu van deze kampeerterreinen inzichtelijk moet worden gemaakt. Daarbij wordt gekeken naar het maximaal aantal te realiseren kampeerterreinen

Detailhandel en horecavoorzieningen op de verblijfsrecreatieve terreinen

De recreatiesector ziet graag ruimere mogelijkheden voor detailhandel en horecavoorzieningen op de verblijfsrecreatieve terreinen. Alhoewel de gemeente onderkent dat deze voorzieningen een aanvulling kunnen zijn voor de voorzieningen op het platteland, is de gemeente ook van mening dat, met name in de grotere kernen, het bestaande voorzieningenniveau in stand gehouden moet worden. Daarom worden er in aanvulling op het opschalen van de oppervlakte bedrijfsgebouwen een aantal aanvullende gebruiksregels opgenomen. Dit om te voorkomen dat de detailhandels- en horecavoorzieningen op de verblijfsrecreatieve terreinen te groot van omvang kunnen worden. De aanvullende gebruiksregel zijn:

- Voor detailhandel wordt max. 500 m² bruto vloer oppervlakte per bedrijf toegestaan, tenzij de bestaande oppervlakte al meer bedraagt.
- Voor de horeca bedraagt de toegestane oppervlakte maximaal 1% van de als recreatiebedrijf bestemde terreinoppervlakte. Dus 100 m² voor een terrein van 1 ha, 500 m² voor een terrein van 5 ha, etc., tenzij de bestaande oppervlakte al meer bedraagt.

In het ontwerpbestemmingsplan is verder een definitie van kampwinkel opgenomen. Daarin wordt ook bepaald dat de kampwinkel 'in hoofdzaak' bedoeld is voor de gasten van het bedrijf. Voor de horeca bij de recreatiebedrijven is opgenomen in de regels dat deze 'in hoofdzaak' bedoeld is voor de eigen gasten. Hiertoe zijn de begripsbepalingen aangepast.

Onderlinge afstand recreatiewoningen

Een onderlinge afstand tussen recreatiewoningen kan in het algemeen achterwege gelaten worden. Dit geeft de recreatieondernemer de vrijheid het recreatieterrein in te richten overeenkomstig de door hem/haar gewenste kwaliteit. Het brandveiligheidsaspect wordt ondervangen door de bepalingen opgenomen in het bouwbesluit. Recreatiewoningen mogen tot maximaal 70 m² echter vergunningsvrij worden gebouwd. In die situaties is er vooraf geen sprake van een toetsing aan het Bouwbesluit. Door het in het bestemmingsplan opnemen van een minimale afstandsmaat van 5 meter wordt dit risico ondervangen. Er kan immers alleen vergunningsvrij gebouwd worden, wanneer een bouwplan in overeenstemming is met het bestemmingsplan. Indien er in bestemmingsplannen een minimale afstand van 5 meter tussen recreatiewoningen wordt opgenomen, moet voor elk bouwplan dat niet voldoet aan deze afstandseis een aanvraag ingediend worden en kan in dat kader getoetst worden aan het Bouwbesluit. Door aan de minimale afstand een afwijkingsbevoegdheid toe te voegen kan ook medewerking verleend worden aan het bouwen op een kortere afstand mits voldaan wordt aan de bepalingen van het bouwbesluit ten aanzien van brandwerendheid. De recreatiewoningen mogen ook twee aaneen worden gebouwd, deze situatie kan uitgezonderd worden van de onderlinge afstandsmaat.

De afstandseis van 5 meter met de hier bovengenoemde afwijkingsmogelijkheid is in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen.

Regeling bed & breakfast

De op 23 april 2015 vastgestelde Nota Bed & Breakfast' dient als onderligger voor het ontwerpbestemmingsplan. Eerder beleid dat de mogelijkheid bood voor meer verblijfsrecreatief aanbod in bestaande gebouwen is daarmee komen te vervallen. De regeling in het ontwerpbestemmingsplan geeft bij recht de mogelijkheid voor logies en ontbijt (tot 2 kamers) bij de agrarische bestemmingen en de woonbestemmingen. De afwijkingmogelijkheden (> 4 kamers en max. 10 pers.) zijn in het ontwerpbestemmingsplan geschrapt.

5. 12. Mantelzorg

De vraag naar de ruimtelijke mogelijkheden voor het bieden van mantelzorg is een toenemende vraag vanwege de veranderende demografische omstandigheden en de visie ten aanzien van participatie. In een op handen zijnde aanpassing van het Besluit omgevingsrecht (hierna: Bor) wordt mantelzorg onder voorwaarden ten behoeve daarvan vergunningvrij gemaakt. In het bestemmingsplan is hierbij aangesloten door mantelzorg ook onder voorwaarden in vrijstaande ruimtelijk ondergeschikte gebouwen onder te brengen.

Het na afwijking toestaan van mantelzorg in vrijstaande ruimtelijk ondergeschikte gebouwen in het bestemmingsplan is in beginsel een dubbele regeling ten opzichte van het op handen zijnde Bor. In het Bor wordt mantelzorg vergunningvrij in bijbehorende bouwwerken (ook vrijstaande) toegelaten. Daar komt geen toets aan het bestemmingsplan aan te pas. Een afwijking in het bestemmingsplan zal in veel gevallen dus overbodig zijn, omdat voor die gevallen mantelzorg vergunningvrij gerealiseerd kan worden.

Het Bor kent echter ook weer een aantal randvoorwaarden, waarbinnen de vergunningvrije mantelzorg zich af moet spelen. Voor de bijbehorende bouwwerken zijn grenzen in bouwhoogtes en oppervlaktes gesteld. De oppervlaktes voor bijbehorende bouwwerken zijn bijvoorbeeld gekoppeld aan de omvang van het bebouwingsgebied (deel van erf bij een gebouw). Daarbij is een absoluut maximum gegeven van 150 m². Het bestemmingsplan gaat evenwel verder. Voor kleine percelen biedt het bestemmingsplan meer bouwruimte (100 m²), maar ook voor grotere percelen gaat het bestemmingsplan tot een maximum van 200 m².

Op basis van het bestemmingsplan kan mantelzorg dus toegestaan worden in ruimtelijk ondergeschikte gebouwen die niet vergunningvrij zijn op basis van het Bor. Het bestemmingsplan is dan een vangnet voor het toestaan van mantelzorg in vergunningplichtige ruimtelijk ondergeschikte gebouwen.

6. JURIDISCHE TOELICHTING

6. 1. Het juridisch systeem

Het beleid en de planuitgangspunten, zoals verwoord in vorige hoofdstukken en in de NvU, hebben in de regels van dit bestemmingsplan hun juridische vertaling gekregen in de vorm van bestemmingen. Het juridisch systeem en de gelegde bestemmingen en aanduidingen worden in dit hoofdstuk beschreven en toegelicht.

Wet ruimtelijke ordening

Het bestemmingsplan regelt de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden van de gronden. De wijze waarop deze regeling juridisch kan worden vormgegeven, wordt in grote lijnen bepaald door de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het bijbehorende Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Inherent hieraan is de toepassing van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP) 2012 en de verplichting om het plan digitaal op te stellen. Het digitale plan is het juridisch bindende plan.

SVBP 2012

De SVBP maakt het mogelijk om bestemmingsplannen te maken die op vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op eenzelfde manier worden verbeeld. Deze standaard, welke slechts een systematische standaardisering betreft en geen inhoudelijke standaard is, is verplicht in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro).

6. 2. Opzet bestemmingsregeling

In deze paragraaf wordt uitgelegd uit welke onderdelen een bestemming bestaat.

Bestemmingsomschrijving

Hierin staat beschreven voor welke functie(s) de gronden mogen worden ingericht, gebruikt en hoe de onderlinge rangorde van functies is. Door middel van aanduidingen worden op enkele specifieke locaties extra bestaande functiemogelijkheden geboden.

Bouwregels

Hierin is aangegeven welke gebouwen en andere bouwwerken in principe zijn toegestaan en welke maatvoering daarbij moet worden aangehouden.

Afwijking van de bouw- en gebruiksregels

In de toekomst kunnen zich omstandigheden voordoen (thans nog niet voorzien), waaruit blijkt dat de bouw- en gebruiksregels niet voldoende blijken te zijn. In deze gevallen kan door het bevoegd gezag met een omgevingsvergunning worden afgeweken van de bouw- en gebruiksregels. Van geval tot geval zal een afweging worden gemaakt. Er zijn ook gebruiksvormen die beleidsmatig wel mogelijk zijn, maar die vanwege een zorgvuldige afweging onder een afwijking zijn gebracht. Deze wordt afgegeven na een zorgvuldige afweging van waarden en functies in de bestemmingen.

Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden

Voor een aantal van de genoemde werken en werkzaamheden geldt een vergunningplicht voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden (dit zijn de vroegere aanlegvergunningen). Het gaat daarbij om werken en werkzaamheden die ingrijpen in de aard van de gegeven bestemming. Dat betekent dat deze pas mogen worden uitgevoerd, nadat een omgevingsvergunning is verkregen. Hierbij vindt een afweging van belangen naar evenredigheid plaats. Als het gaat om activiteiten die behoren tot het normale onderhoud en/of beheer of het normaal agrarisch gebruik, is geen vergunning vereist.

Als er voor meerdere werken en/of werkzaamheden een vergunning nodig is dan wordt hier één omgevingsvergunning voor aangevraagd. Er hoeft dus niet voor elke activiteit een aparte omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Er wordt dan in één keer voor alle werken en/of werkzaamheden een omgevingsvergunning verleend als de activiteiten passen binnen de randvoorwaarden van het bestemmingsplan (een algemene toestemming).

Specifieke gebruiksregels

In principe moeten gronden en gebouwen worden gebruikt overeenkomstig de bestemming, dus gebruiksvormen die hier niet binnen passen, zijn aan te merken als strijdig gebruik. Er zijn echter de volgende redenen om nog specifiek een aantal zaken op te nemen in specifieke gebruiksregels (strijdig gebruik):

Ter verduidelijking:

Het kan nodig zijn om in de gebruiksregels objectief bepaalbare grenzen te stellen aan de omvang van bij recht toegelaten gebruik (bijvoorbeeld de omvang van een aan-huis-verbonden beroep). Om een ondergeschikte functie aan de bestemming toe te voegen, is het nodig dat in de gebruiksregels een verbod wordt opgenomen, zodat van de gebruiksregels kan worden afgeweken om de functie toe te staan.

Wijzigingsbevoegdheden

Het plan bevat voor een aantal gevallen mogelijkheden om bestemmingen te wijzigen binnen de regels aangegeven grenzen. Voor zo'n wijziging bestaan aparte procedureregels. De gemeenteraad heeft het college van Burgemeester en Wethouders de bevoegdheid gegeven om het plan te wijzigen. Voor zover het een wijziging binnen de bestemming zelf betreft, bijvoorbeeld het verwijderen van een aanduiding, staat deze in het betreffende artikel genoemd. Voor zover het een wijziging naar een andere bestemming betreft, kan deze in het betreffende artikel zijn opgenomen of in een algemeen artikel.

Overgangsbepaling

Het overgangsrecht is gericht op bouwwerken die ooit met een bouwvergunning of een melding zijn gebouwd, of een gebruik dat ooit is toegestaan, maar die nu, vanwege een bestemmings- of beleidswijziging onder het overgangsrecht zijn gebracht. Ook tientallen jaren aanwezige bouwwerken, die niet met een vergunning zijn gebouwd, of langdurig aanwezig gebruik worden met het overgangsrecht beschermd. Het overgangsrecht is er op gericht dat deze bouwwerken uiteindelijk

zullen verdwijnen of het gebruik ervan wordt beëindigd, zodat de situatie in overeenstemming geraakt met de gegeven bestemming.

In beginsel mogen de bouwwerken slechts in ondergeschikte mate gedeeltelijk worden vernieuwd en veranderd. Het is niet mogelijk om hiermee geheel of in stappen tot een nieuw bouwwerk te komen.

6. 3. Gebiedsbestemmingen

De gebiedsbestemmingen zijn in hoofdzaak onbebouwde bestemmingen met een hoofdfunctie in het buitengebied: 'Agrarisch – Esdorpenlandschap' en 'Agrarisch – Veenontginningenlandschap', 'Bos', 'Natuur' en 'Water'. De gebiedsbestemmingen zijn vrij globaal van karakter, wat de flexibiliteit van het plan ten goede komt.

6.3.1. Agrarisch – Esdorpenlandschap en Agrarisch - Veenontginningenlandschap

De gronden die hoofdzakelijk in gebruik zijn als landbouwgrond zijn bestemd als “Agrarisch – Esdorpenlandschap” dan wel “Agrarisch - Veenontginningenlandschap”. Onder deze bestemming vallen zowel de gronden die een agrarisch gebruik hebben als de agrarisch bedrijfspercelen.

Bestemmingsomschrijving

De agrarische gebiedsbestemmingen zien toe op het agrarisch grondgebruik. Daarnaast is het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, natuurlijke, geomorfologische en cultuurhistorische waarden van belang. Natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer zijn binnen de bestemming mogelijk, evenals het behoud, het herstel en de ontwikkeling van kleine natuur- en landschapselementen.

De agrarische bedrijven binnen de agrarische gebiedsbestemmingen zijn aangeduid. (Zie NvU paragraaf 4.6). Daarbij is onderscheid gemaakt tussen:

- een agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering. Deze zijn aangeduid als “specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel grondgebonden bedrijf”;
- een agrarisch bedrijf met een grondgebonden en een niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering. Deze zijn aangeduid als 'specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel gemengd agrarisch bedrijf'

Bij een aantal agrarische bedrijven zijn specifieke functies aanwezig die niet passen binnen de bestemming, zoals een fruitteeltbedrijf, een hoveniersbedrijf, detailhandel of opslag. Deze functies passen niet binnen de agrarische bestemming en zijn daarom specifiek aangeduid zodat de activiteiten mogelijk zijn. Dit geldt ook voor de bestaande kleinschalige kampeerterreinen bij de agrarische bedrijven.

Vanuit het oogpunt van een goede agrarische bedrijfsvoering is het gewenst om bij agrarische bedrijven te kunnen wonen (zie ook NvU paragraaf 7.7). Daarom is per agrarische bedrijfskavel één bedrijfswoning toegestaan, behalve waar is aangeduid dat er 2 of geen aanwezig zijn.

De agrarische sector is een belangrijke beheerder van het landschap. Daarnaast mogen ontwikkelingen niet ten koste gaan van landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden. Daarom is het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het landschap en van kleine natuur- en landschapselementen opgenomen in de bestemmingsomschrijving.

De bouwregels zien er op toe dat er alleen maar gebouwd mag worden ten behoeve van de bestaande agrarische bedrijvigheid. De bouw van kassen, tunnelkassen, blaastunnels, en torensilo's is uit landschappelijke overwegingen niet toegestaan. Per agrarische bedrijfskavel is één bedrijfswoning toegestaan. Voor de gemengde agrarische bedrijven mag de oppervlakte van bedrijfsgebouwen bestemd voor de niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering maximaal 1,50 ha. bedragen. Voor de maatvoering van de toegestane gebouwen is in de regels een bouw-schema opgenomen.

Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de bouwregels ten behoeve van:

- het toestaan van bouwwerken voor mestvergistingsinstallaties, dan wel het vergroten van de bestaande oppervlakte en/of bouwhoogte van deze bouwwerken;
- ondergeschikte tweede tak;
- bouw van kassen (zie NvU paragraaf 4.13)
- nieuwe schuilstallen (zie NvU paragraaf 4.15)
- afstand bedrijfswoning tot de weg;
- vergroten oppervlakte bedrijfsgebouw of overkapping (zie NvU paragraaf 4.2)
- vergroten bouwhoogte bedrijfsgebouwen (zie NvU paragraaf 4.5)
- afwijkende bouwvormen (zoals serrestallen, zie NvU paragraaf 4.5)
- opslag mest buiten bouwvlak (zie NvU paragraaf 4.3);
- sleufsilo's
- paardrijbakken (zie NvU paragraaf 4.8).

Afwijken van de gebruiksregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de gebruiksregels ten behoeve van:

- mestvergistingsinstallatie (Zie NvU paragraaf 4.10);
- ondergeschikte tweede tak of deeltijdfunctie (zie NvU paragraaf 4.1)
- opslaan van mest buiten bouwvlak (Zie NvU paragraaf 4.3);
- spoelplaatsen bollenteelt (Zie NvU paragraaf 4.12);

- inwoning;
- logies en ontbijt_in vrijstaande bijbehorende bouwwerken met een omvang van maximaal twee kamers voor ten hoogste vier personen
- opgaande meerjarige teeltvormen (zie NvU paragraaf 4.11);
- paardrijbakken (zie NvU paragraaf 4.8).

Wijzigingsbevoegdheden

Binnen de agrarische gebiedsbestemmingen zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen ten behoeve van:

- het vergroten van de agrarische bedrijfskavel van een grondgebonden agrarisch bedrijf tot 1,5 hectare (zie NvU paragraaf 4.2);
- het vergroten van en agrarische bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf tot 2 hectare (zie NvU paragraaf 4.2);
- het vergroten van de agrarische bedrijfskavel van de in het plangebied voorkomende kwekerijbedrijven;
- Het vergroten van de agrarische bedrijfskavel van een gemengd agrarisch bedrijf;
- Een nieuw agrarische bedrijfskavel voor een grondgebonden agrarisch bedrijf (zie NvU paragraaf 4.2);
- Het aanbrengen of wel het verwijderen van de aanduiding 'plattelandswoning' (zie NvU paragraaf 7.5);
- een locatiegebonden wijziging naar natuur: de agrarische gebiedsbestemmingen kunnen worden gewijzigd in de bestemming 'Natuur' ter plaatse van de aanduiding "wetgevingzone - wijzigingsgebied 3" Deze wro-zone wijzigingsgebied is van toepassing op alle gronden binnen de Natura-2000 gronden die een agrarische grondgebruik kennen. De regeling maakt het mogelijk deze agrarische gronden te wijzigen in de bestemming 'natuur'. *Deze wijzigingsbevoegdheid komt alleen voor binnen de agrarische gebiedsbestemming 'Agrarisch - Estdorpenlandschap'*;
- een locatiegebonden wijziging naar natuur: de agrarische gebiedsbestemmingen kunnen worden gewijzigd in de bestemming 'Natuur' ter plaatse van de aanduiding "wetgevingzone - wijzigingsgebied 4". Het betreft de agrarische gronden die binnen de EHS zijn gelegen, maar niet tot de Natura 2000 gebieden behoren. De regeling maakt het mogelijk de agrarische gronden te wijzigen in de bestemming 'Natuur'. Voor toepassing van de wijzigingsbevoegdheid is het noodzakelijk dat de betreffende gronden voor de daadwerkelijke natuurontwikkeling zijn verworven of aangewezen;
- een algemene wijziging naar natuur: voorwaarde hierbij is dat de wijziging past binnen het beleid van de Ecologische Hoofdstructuur dan wel betrekking heeft op particulier natuurbeheer;
- de functiewijziging van de agrarische bedrijfskavel naar wonen ('Wonen' of 'Wonen - Voormalig boerderijpand') in geval er sprake is van de beëindiging van het agrarisch bedrijf;
- Wijziging naar de bestemming 'Wonen' ten gevolde van een bedrijfsverplaatsing in het kader van de Ruimte-voor-Ruimte-Regeling (zie NvU paragraaf 4.9):
- Wijziging Ruimte-voor-Ruimte-Regeling functiewijziging: er mogen geen

nieuwe woningen in het buitengebied bijgebouwd worden, met uitzondering van onder meer nieuwe compensatiewoningen voortkomend uit de toepassing van de ruimte-voor-ruimte-regeling. Daartoe is deze wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Zie ook NvU paragraaf 4.9 en paragraaf 7.3);

- Het vergroten dan wel verplaatsen van de bestemmingsvlakken wonen ('Wonen' of 'Wonen - Voormalig boerderijpand');
- De functieverandering van een agrarische bedrijfskavel naar niet-agrarische bedrijvigheid, te weten 'Bedrijf', 'Bedrijf - Agrarisch loonbedrijf', 'Agrarisch - Paardenhouderij' of 'Horeca'. Nieuwe zelfstandige activiteiten kunnen uitsluitend worden toegestaan in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen/ boerderijen (bestaande hoofd- en bijgebouwen). Vervangende nieuwbouw van bijgebouwen is mogelijk binnen de grenzen van de bestaande bebouwing. (Zie ook NvU paragraaf 9.2).
- Locatiegebonden wijziging naar bedrijf: Het betreft hier een locatiegebonden wijziging naar de bestemming 'Bedrijf'. Achter winkelcentrum d'Anloop te Annen is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming 'Agrarisch – Veenontginningslandschap' te kunnen wijzigen naar 'Bedrijf'. Hiertoe is een wetgevingzone – wijzigingsgebied 1 op de verbeelding opgenomen.
- Locatiegebonden wijziging naar kleinschalige bedrijvigheid. Het betreft hier een locatiegebonden wijziging naar de bestemming 'Bedrijf- Kleinschalig bedrijf'. Het perceel gelegen tussen de huisnrs. 50 en 52 aan de Julianalaan te Gasselte is in de Beleidsnota Kleinschalige Bedrijvigheid opgenomen als mogelijke locatie voor een kleinschalig bedrijf. Voor het perceel is daarom een wijzigingsbepaling opgenomen om de bestemming 'Agrarisch – Estdorpenlandschap' te kunnen wijzigen naar de bestemming Bedrijf – Kleinschalig bedrijf. De voorwaarden voor de bestemmingswijziging vloeien voort uit de Beleidsnotitie Kleinschalige bedrijvigheid. Hiertoe is een wetgevingzone – wijzigingsgebied 5 op de verbeelding opgenomen.
- De uitbreiding van bestaande kampeerterreinen: de agrarische gebiedsbestemming kan worden gewijzigd in de bestemming 'Recreatie - 1' of 'Recreatie - 2' ten behoeve van de uitbreiding van een bestaand kampeerterrein. (Zie ook NvU paragraaf 5.2.)

6.3.2. Natuur

De bestemming 'Natuur' betreft de bestaande grote natuurgebieden. Hieronder vallen de Natura 2000-gebieden, maar ook de overige natuurgebieden met een oppervlakte groter dan 2,0 hectare. Ook beken, plassen, poelen, vennen, sloten en/of andere watergangen maken deel uit van de bestemmingsomschrijving. Het behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden van deze gebieden staat voorop. Om onevenredige aantasting van de aanwezige waarden te voorkomen, is een omgevingsvergunningstelsel voor bepaalde werkzaamheden opgenomen en zijn enkele expliciete verboden opgenomen. Voor de toekenning van de bestemming Natuur wordt verwezen naar paragraaf 6.9.2.

Binnen de bestemming 'Natuur' mag niet worden gebouwd. De binnen de bestemming voorkomende schuren zijn aangeduid. Extensief agrarisch medegebruik, extensief dagrecreatief medegebruik en educatief medegebruik is toegestaan. De binnen de natuurgebieden gelegen terreinen voor tijdelijk kamperen (natuurkampeerterreinen) zijn eveneens aangeduid. (Zie ook NvU paragraaf 6.1, 6.2. en 6.3)

6.3.3. Water

Deze bestemming is gelegd op de bestaande hoofdwatgangen. De bijbehorende kaden, dijken en oeverstroken zijn ook als zodanig bestemd. Op deze gronden mogen geen bouwwerken en overkappingen worden gebouwd. (Zie ook NvU paragraaf 6.5). Het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en de landschappelijke waarden is ook opgenomen in de bestemmingsomschrijving.

6. 4. Overige bestemmingen

Naast de gebiedsbestemmingen zijn er in het buitengebied van de gemeente Aa en Hunze ook nog andere bestemmingen. Deze bestemmingen worden in deze paragraaf beschreven. Per bestemming wordt eerst een algemene beschrijving gegeven, waarna ingegaan wordt op de specifieke bestemming(en). Enkele bestemmingen zijn echter zo specifiek dat de regels voor zich spreken en een uitgebreide nadere toelichting op die bestemming niet nodig is.

6.4.1. Agrarisch – Imkerij

De imkerij ten zuiden van Amen is onder een aparte bestemming gebracht, namelijk 'Agrarisch – Imkerij'. Binnen de bestemming zijn educatieve doeleinden en kleinschalige detailhandel toegestaan.

6.4.2. Agrarisch – Opslag

Aan de Hondelweg te Eext en de Kampweg te Ekehaar bevinden zich locaties die gebruikt wordt voor de opslag van agrarisch materieel. Deze locaties zijn onder de bestemming 'Agrarisch - Opslag' gebracht. Er mag uitsluitend gebouwd worden ten behoeve van agrarische opslag worden gebouwd. Hiertoe is een bouwvlak op de verbeelding aangebracht. Een bedrijfswoning is niet toegestaan.

6.4.3. Agrarisch – Paardenhouderij

De paardenhouderijen in het plangebied zijn onder de bestemming "Agrarisch - Paardenhouderij" gebracht. (zie ook NvU paragraaf 4.8). De bestemmingsomschrijving is gericht op gebruiksgericte paardenhouderijen, al dan niet in combinatie met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering of ondergeschikte manegeactiviteiten. Per bedrijf mag één bedrijfswoning worden gebouwd.

Er is een mogelijkheid opgenomen om met een omgevingsvergunning af te wijken van de gebruiksregels ten behoeve van:

- Mantelzorg;
- Logies en ontbijt in vrijstaande bijbehorende bouwwerken met een omvang van maximaal twee kamers voor ten hoogste vier personen.

Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om, in geval de paardenhouderij stopt met de bedrijfsvoering, de bestemming te kunnen wijzigen in de bestemming 'Wonen' of in de bestemming 'Agrarisch - Veenontginningenlandschap' of 'Agrarisch – Esdorpenlandschap'.

6.4.4. Agrarisch – Radiotelescoop

De radiotelescoop nabij Gieten is onder de bestemming 'Agrarisch - Radiotelescoop' gebracht. Er is gekozen voor deze bestemming waarmee tot uitdrukking wordt gebracht dat de agrarische inrichting niet structureel zal worden aangetast en op de lange termijn de agrarische functie ook gehandhaafd kan blijven. Naast de LOFAR-radiotelescoop richt de bestemmingsomschrijving zich op het behoud en het herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden, het agrarisch grondgebruik, het extensief dagrecreatief medegebruik, en het behoud en de bescherming van mogelijk aanwezige archeologische waarden. Er mag binnen deze bestemming niet gebouwd worden.

6.4.5. Bedrijf

Onder deze bestemming vallen de niet-agrarische bedrijven. Het gaat om bestaande bedrijven. In beginsel zijn de bedrijven bestemd overeenkomstig de aard van het aanwezige bedrijf. De bestemming biedt de bedrijven enige uitbreidingsmogelijkheden. Binnen de bestemming zijn de bedrijfsoorten toegestaan die zijn genoemd in bijlage 2 van de regels onder de categorieën 1 en 2 van de VNG-Bedrijvenlijst. Dat zijn lichte vormen van bedrijvigheid die algemeen passend en aanvaardbaar worden geacht voor de vestiging in het buitengebied.

Bij afwijking zijn ook bedrijven toegestaan die naar aard en invloed op de omgeving vergelijkbaar zijn met de in bijlage 2 genoemde bedrijven, mits het niet gaat om geluidzoneringsplichtige bedrijven, risicovolle inrichtingen en/of vuurwerkbedrijven. Dit kan gelden voor nieuwe bedrijvigheid, die niet als zodanig in de lijst is genoemd, of zwaardere bedrijvigheid, die qua omvang zodanig gering is, dat sprake is van vergelijkbaarheid met een lichtere vorm van bedrijvigheid.

Per bedrijf wordt rekening gehouden met een bijbehorende bedrijfswoning. Indien geen bedrijfswoning of twee bedrijfswoningen zijn toegestaan, staat dit aangeduid op de plankaart.

De gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen en overkappingen bedraagt niet meer dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak met een maximum van 500 m² per bedrijfsgebouw en de oppervlakte van alle gebouwen is niet meer dan 2500 m². Onder voorwaarden mag de oppervlakte van bedrijfsge-

bouwen 75% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak bedragen. Hiervoor is een omgevingsvergunning nodig. Als bedrijven niet mogen uitbreiden dan is dit aangeduid. Hiermee zijn de uitbreidingsmogelijkheden van bedrijven gelimiteerd zodat de verstening van het buitengebied door niet-agrarische bedrijvigheid beperkt blijft.

Door de aard en ruimtelijke invloed van enkele bedrijven is de bestemming 'Bedrijf' voor deze situaties verbijzonderd (zie hieronder voor de betreffende bestemmingen). De huidige situatie is voor die locaties als uitgangspunt gebruikt. In de regels wordt aangegeven welke voorwaarden gelden voor de betreffende bestemming.

- *Bedrijf - Agrarisch loonbedrijf*

In het plangebied komen enkele agrarische loonbedrijven voor. Dit zijn geen agrarische bedrijven. Wel is sprake van bedrijvigheid die ondersteunend is aan de agrarische sector. De agrarische loonbedrijven zijn daarom apart bestemd als "Bedrijf - Agrarisch loonbedrijf". Het betreft hier loonbedrijven, al dan niet gecombineerd met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering.

De bedrijven hebben bebouwingsmogelijkheden ten behoeve van de bedrijfsfunctie. De gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen en overkappingen bedraagt niet meer dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak met een maximum van 3000 m² tenzij de bestaande oppervlakte groter is. Een bebouwingspercentage van 50% van het bestemmingsvlak biedt over het algemeen voldoende ruimte voor een goede landschappelijke inpassing en het bedrijfsverkeer. Met een beperking van de oppervlakte wordt voorkomen dat de bedrijven te grootschalig worden, want dan horen ze vanuit een goede ruimtelijke ordening thuis op een bedrijventerrein. Bij het bedrijf is een bedrijfswoning toegestaan, inclusief bijbehorende aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen. Voor de maatvoering van de verschillende gebouwen is in de regels een bouwschema opgenomen (zie ook NvU paragraaf 9.2).

- *Bedrijf – Autohandel*

Aan de Hullen 8a te Annen bevindt zich een autohandel. Dit bedrijf is onder een specifieke bestemming gebracht. De regels zijn afgestemd op de specifieke situatie.

- *Bedrijf – Composteerinrichting*

Aan de Madenweg 2 te Gieten bevindt zich een composteerinrichting. Dit bedrijf is onder een specifieke bestemming gebracht. De regels zijn afgestemd op de specifieke situatie.

- *Bedrijf – Delfstof/energiewinning*

De verspreid in het plangebied voorkomende gasverdeelstations zijn onder de bestemming 'Bedrijf – Delfstof/energiewinning' gebracht.

- *Bedrijf - Gasdrukmeet- en regelstation*
De verspreid in het plangebied voorkomende gasinstallaties en gasdruk meet- en regelstations zijn onder de bestemming 'Bedrijf – Gasdrukmeet- en regelstation' gebracht.
- *Bedrijf – Graanoverslagstation*
Aan de Molenweg 6 te Spijkerboor bevindt zich een graanoverslagstation. Dit bedrijf is onder een specifieke bestemming gebracht. De regels zijn afgestemd op de specifieke situatie. Binnen de bestemming is een bedrijfswoning toegestaan. Ook is een landbouwmechanisatiebedrijf, detailhandel en de reparatie van tractoren en tuinmachines mogelijk.
- *Bedrijf – Milieustation*
Het milieustation aan de Spekstoep 25 te Gieten is onder een specifieke bestemming gebracht, namelijk 'Bedrijf – Milieustation'. De regels zijn afgestemd op de specifieke situatie.
- *Bedrijf – Nutsvoorziening*
De bestaande nutsvoorzieningen, zoals gemalen en de grotere elektriciteitshuisjes, zijn apart bestemd met de bestemming Bedrijf - Nutsvoorziening. Ook de afsluiterschema's behorende bij de gasleidingen zijn onder deze bestemming gebracht.
- *Bedrijf – Rioolwaterzuivering*
Aan de Spekstoep 25 te Gieten is een rioolwaterzuivering gesitueerd. Deze heeft de bestemming Bedrijf - Rioolwaterzuivering. Er vanwege de invloed op de omgeving gekozen voor een aparte bestemming. Uitbreiding is niet voorzien en daarom ook niet mogelijk gemaakt. Uitwisselbaarheid met andere functies is niet gewenst en daarom ook niet voorzien.
- *Bedrijf – Verkooppunt motorbrandstoffen met lpg*
De LPG verkooppunten (Texaco Rijksweg N33 bij Nijlande en BP-station aan de Anloerweg 6 te Annen) zijn specifiek inbestemd. Er mag geen bedrijfswoning worden gebouwd.
- *Bedrijf – Verkooppunt motorbrandstoffen zonder lpg*
De in het buitengebied gelegen verkooppunten van motorbrandstoffen zonder LPG zijn specifiek inbestemd. Er mag geen bedrijfswoning worden gebouwd.
- *Bedrijf – Zandwinnig*
De zandwinlocatie nabij Schoonloo is onder de bestemming 'Bedrijf - Zandwinnig' gebracht. De regels zijn afgestemd op de specifieke situatie.

6.4.6. Bos – Compensatiegronden

Deze bestemming is overgenomen uit het geïmplementeerde bestemmingsplan

‘Compensatiegronden Zandwinning Gasselte’ en verschillen iets van de Bos en Natuur bestemmingen zoals die in dit bestemmingsplan zijn opgenomen. Om deze reden zijn deze gronden onder een specifieke bestemming gebracht.

6.4.7. Bos-Landgoed

Deze bestemming is opgenomen voor de gronden met een bosbestemming uit het geïmplementeerde plan ‘Buitengebied Anloo, Landgoed Heidehof’. Hier is gekozen voor een specifieke bosbestemming omdat de bosbestemming uit het geïmplementeerde plan verschilt van de in het bestemmingsplan buitengebied aanwezige natuurbestemming. De bestemmingsomschrijving is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van het bos voor natuur, landschap en houtteelt. De regeling is verder afgestemd op de specifieke situatie.

- Bos - Natuurbegraafplaats urnenveld

De natuurbegraafplaats te Eext is onder een specifieke bestemming gebracht, namelijk “Bos - Natuurbegraafplaats urnenveld”. De bestemmingsomschrijving ziet toe op bos en bebossing. Onderdeel van de natuurbegraafplaats is een urnenveld. Deze locatie is aangeduid op de verbeelding (‘specifieke vorm van bos – natuurbegraafplaats-urnenbegraafplaats’) en biedt plaats aan maximaal 1000 urnengraven. Het behoud, het herstel en de instandhouding van de landschappelijke en natuurlijke waarden wordt nagestreefd. Er mag binnen deze bestemming niet worden gebouwd.

6.4.8. Cultuur en ontspanning – Historie

Vanwege de grote cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de hunebedden en de daarbij behorende gronden zijn deze onder een afzonderlijke bestemming gebracht: de bestemming ‘Cultuur en ontspanning - Historie’. Het bouwen van gebouwen of overkappingen is niet toegestaan.

6.4.9. Cultuur en ontspanning – Sauna

In het buitengebied komt aan de Tjassenswijk 6a te Gieterveen een sauna voor. Deze is onder de bestemming ‘Cultuur en ontspanning - Sauna’ gebracht. Ondergeschikte lichte horeca is toegestaan. Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming te kunnen wijzigen in de bestemming ‘Wonen’.

6.4.10. Cultuur en ontspanning – Sexinrichting

In het buitengebied komt aan de De Hilte 3 te Gieterveen een sexinrichting voor. Deze is onder de bestemming ‘Cultuur en ontspanning – Sexinrichting’ gebracht. Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming te kunnen wijzigen in de bestemming ‘Wonen’.

6.4.11. Detailhandel

Verspreid in het buitengebied komt enige detailhandel voor (zie ook NVU paragraaf 9.3) Deze is onder de bestemming 'Detailhandel' gebracht. Het betreft de detailhandelsbedrijven die per adres zijn genoemd in bijlage 3 bij de regels. Per bestemmingsvlak mag één bedrijfswoning worden gebouwd.

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de gebruiksregels ten behoeve van de realisatie van:

- Mantelzorg;
- Paardrijbakken.

Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen zodat de bestemming 'Detailhandel' kan worden gewijzigd in de bestemming 'Wonen' al dan niet in combinatie met een gedeeltelijke wijziging in de bestemming 'Agrarisch - Veenontginningenlandschap' of 'Agrarisch - Esdorpenlandschap'. Aan deze wijzigingsbevoegdheid zijn voorwaarden gekoppeld. Zo moet de bedrijfsactiviteit ter plaatste zijn beëindigd

6.4.12. Gemengd

Een aantal percelen zijn onder de bestemming 'Gemengd' gebracht. Het gaat hier om locaties waar sprake is van een combinatie van functies. De regeling is afgestemd op de specifieke situatie.

- *Gemengd 1:* Boerderij Kamps aan de Kamps 1 te Rolde is onder deze bestemming gebracht. De bestemmingsomschrijving ziet toe op wonen, cultuur en ontspanning in de vorm van een theater/concertzaal; ondergeschikte horeca; bed & breakfast en dienstverlening.
- *Gemengd – 2:*
De lavendelboerderij aan de Nieuwediep 58 te Nieuwediep is, gezien de specifieke situatie, onder een afzonderlijke regeling gebracht ('Gemengd – 2').
- *Gemengd – 3:*
De locatie Vijzelweg 12 te Eext is gezien de specifieke situatie onder de bestemming 'Gemengd – 3' gebracht. De bestemmingsomschrijving maakt wonen, toeristische-recreatieve functies, zorg, maatschappelijk, paardenhouderij, theeschenkerij en kleinschalige vormen van overnachting mogelijk.
- *Gemengd – 4:*
Het perceel Vijzelweg 2 te Eext is voorzien van een passende (maatwerk)bestemming, namelijk 'Gemengd – 4'. Dit in verband met de uitbreiding van de atelier/groepsruimte op dit perceel. Naast de woonfunctie, al dan niet in combinatie met een aan-huis-verbonden beroep of bedrijf, zijn binnen deze bestemmingen cultuur en ontspanning in de vorm van een theater/concertzaal en het geven of laten geven van cursussen en lezingen mogelijk. Ook ondergeschikte lichte horeca en bed & breakfast is toegestaan.
- *Gemengd – 5:*
Op de locatie Amen 61 te Amen is, gezien de specifieke situatie, de bestemming 'Gemengd – 5' gelegd. Het betreft hier een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering in combinatie met verblijfsrecreatieve voorzieningen, sociaal - culturele doeleinden, dagrecreatieve voorzieningen en ondergeschikte lichte

horeca. Ook zijn een kleinschalige camping met twee trekkershutten en een paardrijbak toegestaan.

6.4.13. Groen

De dorpsvelden en structuurbepalende groenstroken zijn onder de bestemming 'Groen' gebracht. De bestemming is gericht op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke, landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden van deze groengebieden.

Extensief agrarisch medegebruik, dagrecreatieve voorzieningen, sport- en speelvoorzieningen zijn toegestaan, evenals waterlopen en paden. Er mag niet worden gebouwd.

6.4.14. Groen – afschermende beplanting

In een aantal vigerende geïmplementeerde (postzegel) bestemmingsplannen zitten diverse functieaanduidingen en bestemmingen ten behoeve van landschappelijke inpassing. Dergelijke aanduidingen en bestemmingen zijn allemaal onder 'Groen – Afschermende beplanting' gebracht.

6.4.15. Horeca

De bestaande horecavoorzieningen in het buitengebied zijn als zodanig inbestemd en onder de bestemming 'Horeca' gebracht. Per bestemmingsvlak mag één bedrijfswoning worden gebouwd.

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de gebruiksregels ten behoeve van de realisatie van:

- Mantelzorg;
- Paardrijbakken.

Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen zodat de bestemming 'Horeca' kan worden gewijzigd in de bestemming 'Wonen' al dan niet in combinatie met een gedeeltelijke wijziging in de bestemming 'Agrarisch - Veenontginningenlandschap' of 'Agrarisch - Esdorpenlandschap'. Aan deze wijzigingsbevoegdheid zijn voorwaarden gekoppeld. Zo moet de horeca-activiteit ter plaatste zijn beëindigd.

6.4.16. Maatschappelijk

De maatschappelijke voorzieningen in het buitengebied zijn onder de bestemming 'Maatschappelijk' gebracht. Het betreft:

1. Nieuwediep 117 te Nieuwediep, buurthuis;
2. Hunzeweg 30 te Nieuw-Annerveen, maatschappelijke, sociaal – culturele, medisch en educatieve doeleinden, alsmede recreatieve overnachtingen en wo-

nen¹⁵;

3. Dalweg 1 te Eexterzandvoort, dorps huis;
4. Kostvliet 9 te Gasselte;
5. Borgerderstraat 13 te Nooitgedacht, Stichting Exodus, opvang en begeleiding (ex) gedetineerden;
6. Geelbroek 2 te Geelbroek;

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de gebruiksregels ten behoeve van de realisatie van:

- Mantelzorg;
- Paardrijbakken.

Door de aard en ruimtelijke invloed van enkele maatschappelijke functies is de bestemming 'Maatschappelijk' voor een aantal situaties verbijzonderd (zie hieronder voor de betreffende bestemmingen). De huidige situatie is voor die locaties als uitgangspunt gebruikt. In de regels wordt aangegeven welke voorwaarden gelden voor de betreffende bestemming.

- *Maatschappelijk – Begraafplaats*
- *Maatschappelijk – Dierenpension (Nieuwediep 38 te Nieuwediep, Hunzeweg 47 te Nieuw-Annerveen en Borgerderstraat 1 te Nooitgedacht)*
- *Maatschappelijk - Jeugdopvang (1 en 2)*
- *Maatschappelijk – Landgoed (Deze bestemming is overgenomen uit het geïmplementeerde bestemmingsplan 'Buitengebied Anloo, Landgoed Heidehof te Eext en ziet toe op de bebouwing binnen dit landgoed)*
- *Maatschappelijk – Paardenkliniek*
- *Maatschappelijk – Schaapskooi (betreft de schaapskooi aan de Crabbeweg te Ballo)*
- *Maatschappelijk – Zorgboerderij*

6.4.17. Natuur – Compensatiegronden

Deze bestemming is overgenomen uit het geïmplementeerde bestemmingsplan 'Compensatiegronden Zandwinning Gasselte' en verschillen iets van de natuur bestemming zoals die in dit bestemmingsplan zijn opgenomen. Om deze reden zijn deze gronden onder een specifieke bestemming gebracht.

6.4.18. Natuur - Doeleinden van landschaps- en natuurbouw

Deze bestemming is, gezien de specifieke situatie) overgenomen uit het vigerende

¹⁵

Op de locatie Hunzeweg 30 te Nieuw-Annerveen bevindt zich het informatiecentrum Egberts Lents, in een monumentale boerderij van Stichting het Drents Landschap. Hier zijn diverse activiteiten ondergebracht, waaronder streektheater, muziekvoorstellingen en workshops op cultureel gebied. Daarnaast biedt Egberts Lent bedrijven de mogelijkheid om in deze historische omgeving te vergaderen of cursussen te geven. Bij de boerderij hoort het infocentrum over bevers in de Hunze van het Drents Landschap. Egberts Lent beschikt over een Bed & Breakfast accommodatie.

bestemmingsplan. Het betreft de voormalige zandwinlocatie Kostvliet. De bestemming 'Natuur - Doeleinden van landschaps- en natuurbouw' ziet toe op de opbouw, het behoud en/of het herstel van de aan de gronden eigen landschappelijke en natuurlijke waarden.

6.4.19. Natuur – Landgoed

Deze bestemming is opgenomen voor de gronden met een natuurbestemming uit het geïmplementeerde plan 'Buitengebied Anloo, Landgoed Heidehof'. Hier is gekozen voor een specifieke natuurbestemming omdat de natuurbestemming uit het geïmplementeerde plan verschilt van de in het bestemmingsplan buitengebied aanwezige natuurbestemming.

De bestemming richt zich op het behoud of herstel van de op deze gronden voorkomende landschappelijke, ecologische en natuurwaarden. Dagrecreatie is beperkt tot het gebruik van de bestaande dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets-, en ruiterpaden en picknickplaatsen. De natuurbegraafplaats is specifiek aangeduid. Er mag binnen deze bestemming niet worden gebouwd.

6.4.20. Recreatie 1, 2, 3, 4 en 5

De verblijfsrecreatieve terreinen zijn onder de bestemmingen Recreatie 1 t/m 5 gebracht. Het kan daarbij gaan om kampeerterreinen, bungalow-/huisjesterreinen dan wel gemengde terreinen. Zie ook NvU paragraaf 5.2,

'Recreatie – 1' en 'Recreatie – 2' betreft de kampeerterreinen. 'Recreatie 3' betreft de gemengde terreinen. De terreinen met uitsluitend recreatiewoningen zijn onder de bestemming 'Recreatie 4' gebracht. Groepsaccommodaties tenslotte zijn onder 'Recreatie – 5' gebracht, zie ook NvU paragraaf 5.8. 7. In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste verschillen tussen de 5 bestemmingen t.b.v. de verblijfsrecreatie weergegeven.

Permanente bewoning recreatiewoningen

De bestemming 'Recreatie' is voor alle recreatiewoningen het uitgangspunt, waarbij permanente bewoning als verboden gebruik wordt aangemerkt. In afwijking van bovenstaand algemeen uitgangspunt wordt in specifieke situaties de bestemming 'Wonen' toegekend dan wel wordt de functieaanduiding 'specifieke vorm van recreatie – permanent wonen toegestaan' op de verbeelding weergegeven. De voorwaarden hiervoor zijn nader toegelicht in paragraaf 6.10.

	<i>bestemmingsomschrijving</i>	<i>bouwregels</i>	<i>Afwijken van de gebruiksregels t.b.v.</i>	<i>wijzigingsbevoegheden</i>
1	standplaatsen voor vaste en mobiele kampeermiddelen	< 5 ha: oppervlakte van gebouwen maximaal 5% van de oppervlakte van	• mantelzorg in vrijstaande bijbehorende bouwwerken	naar bestemming 'Recreatie - 3',

		het bestemmingsvlak >5 ha: 5% vermeerderd met 1% aan bebouwing per hectare met een maximum van 10%;	• verwijderen terrein afschermende beplanting • paardrijbakken	
2	standplaatsen voor mobiele kampeermiddelen	oppervlakte van gebouwen maximaal 50 m ²	• verwijderen terrein afschermende beplanting • paardrijbakken	geen
3	gemengde terreinen (recreatiewoningen, standplaatsen voor vaste en mobiele kampeermiddelen)	de maximale gezamenlijke oppervlakte van de recreatiewoningen is per bestemmingsvlak aangeduid	Zie Recreatie - 1	geen
4	recreatiewoningen	oppervlakte recreatiewoning maximaal 100 m ²	• verwijderen afschermende beplanting • mantelzorg • paardrijbakken	wijzigingsbevoegdheid om de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - permanente bewoning toegestaan' te verwijderen.
5	Groepsaccommodaties	oppervlakte van gebouwen maximaal 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak	• mantelzorg in vrijstaande bijbehorende bouwwerken • kleinschalig kamperen (maximale oppervlakte 0,5 ha) • paardrijbakken	naar de bestemming 'Wonen' of 'Wonen - Voormalig boerderijpand'

6.4.21. Recreatie – Dagrecreatie

De dagrecreatieve voorzieningen zijn onder de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' gebracht. Naast het gebruik ten behoeve van de dagrecreatie is in de bestemmingsomschrijving het behoud en de ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden van de gronden opgenomen. Door de aard en ruimtelijk-

ke invloed van enkele dagrecreatieve functies is de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' voor deze situaties verbijzonderd (zie hieronder voor de betreffende bestemmingen). De huidige situatie is voor die locaties als uitgangspunt gebruikt. In de regels wordt aangegeven welke voorwaarden gelden voor de betreffende bestemming.

- *Recreatie – Dagrecreatie outdoor (betreft Outdoor Grolloo Klimpark)*
- *Recreatie – Dagrecreatie themapark (betreft 'Rijk der Kabouters', Zuiderhoofdstraat 11 te Eext)*
- *Recreatie - Dagrecreatie visvijver*

6.4.22. Recreatie – Recreatiewoningen

In het buitengebied komen verspreid gelegen zelfstandige woningen voor, die als recreatiewoning worden gebruikt. Zie ook NvU paragraaf 5.3. Deze woningen zijn onder de bestemming 'Recreatie – Recreatiewoningen' gebracht. De maximale oppervlakte bedraagt 100 m², inclusief bijgebouwen. Op deze wijze blijft er een duidelijk verschil tussen recreatiewoning en burgerwoningen in het buitengebied. Permanente bewoning is uitgesloten, behalve daar waar de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - permanente bewoning toegestaan' op de verbeelding is weergegeven.

6.4.23. Recreatie – Volkstuin

De volkstuinen in het plangebied zijn onder de bestemming 'Volkstuin' gebracht. Per volkstuin mag één gebouw of één overkapping worden gebouwd. De oppervlakte daarvan bedraagt maximaal 15 m².

6.4.24. Sport

In het buitengebied komen enkele voorzieningen voor op het gebied van sport. Het gaat onder meer om een 18 holes golfbaan in Kostvries, nabij Gasselte, enkele sportvelden en een zwembad. Zij zijn alle onder een specifieke bestemming gebracht, te weten "Sport – Golfbaan", "Sport – Sportvelden" en "Sport – Zwembad". Bij de golfbaan, de sportvelden en het zwembad is horeca in de vorm van een kantine toestaan. De antennemast op de sportvelden is aangeduid.

6.4.25. Verkeer

Onder de bestemming Verkeer zijn de bestaande openbare wegen in het buitengebied gebracht. Het zijn wegen waar de doorgaande verkeersfunctie voorop staat. Bruggen, dammen of duikers, sloten, bermen en beplanting, parkeervoorzieningen vallen ook onder deze bestemming.

De geluidzoneringsplichtige wegen zijn vastgelegd in de huidige situatie. Het is niet toegestaan om de inrichting van de wegen binnen de bestemming Verkeer aan te passen of het aantal rijstroken te verhogen. Uitzonderingen vormen ingre-

pen die de verkeersveiligheid verbeteren of de geluidsoverlast voor omliggende functies verlaagd. Hiermee is de akoestische situatie vastgelegd. Van het bestaande dwarsprofiel mag allen worden afgeweken als er hierdoor geen wezenlijke verandering in de geluidssituatie optreedt. Ook mag de verkeersveiligheid niet onevenredig worden aangetast en moeten de gevolgen voor de afwikkelingen van het openbaar vervoer worden getoetst.

Voor het plaatsen van verkeerslichten, verkeersborden en dergelijke is geen omgevingsvergunning nodig. Hiervoor is dus geen regeling opgenomen.

6.4.26. Verkeer – Fietspaden

In het plangebied komen een aantal vrijliggende fiets- en voetpaden voor. Daar waar deze geen deel uitmaken van een andere weg, bijvoorbeeld naast een doorgaande autoweg, zijn deze apart bestemd met de bestemming Verkeer - Fietspaden. Naast fiets- en voetpaden, zijn kaden, dijken, bruggen en andere bouwwerken ten behoeve van fietspaden mogelijk gemaakt. Op of in deze gronden mogen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

Door de paden apart te bestemmen, is de huidige situatie vastgelegd. Het algemeen toestaan van dergelijke paden binnen alle bestemmingen is, vanwege bijvoorbeeld de landschappelijke en natuurlijke invloed, niet wenselijk.

6.4.27. Verkeer – Parkeerterrein

Parkeerterreinen zijn onder de bestemming 'Parkeerterrein' gebracht. Binnen deze bestemming mag niet worden gebouwd.

6.4.28. Wonen

Bestaande burgerwoningen in het buitengebied zijn inbestemd. Zie ook de NvU paragraaf 7.1 t/m 7.4. Bij de woonbestemming is een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit bij recht toegestaan. (voor kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten: zie bijlage 6 bij de regels). Ook logies en ontbijt (bed & breakfast, zie NvU paragraaf 5.7) of mantelzorg is bij recht mogelijk. Overige aanwezige functies die in combinatie met – en ondergeschikt aan de woonfunctie worden uitgeoefend zijn op de verbeelding aangeduid, zoals een caravanstalling, een kantoor of een groepsaccommodatie.

De oppervlakte van een woning in het buitengebied (het hoofdgebouw) bedraagt maximaal 150 m². De gezamenlijke oppervlakte van hoofdgebouwen en bijgebouwen (inclusief aan- en uitbouwen), bedraagt niet meer dan 250 m². Dit wordt voldoende geacht voor een woning waar ook een aan huis verbonden beroep is toegestaan.

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de bouwregels ten behoeve van:

- het vergroten van de gezamenlijke oppervlakte bijbehorende bouwwerken;
- het vergroten van de bouwhoogte van de bijbehorende bouwwerken;
- het verkleinen van de dakhelling van aangebouwde bijbehorende bouwwerken;
- het toestaan van paardrijbakken (zie ook de NvU paragraaf 4.8).

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de gebruiksregels ten behoeve van:

- mantelzorg in vrijstaande bijbehorende bouwwerken;
- logies en ontbijt in vrijstaande bijbehorende bouwwerken met een omvang van maximaal twee kamers voor ten hoogste vier personen;
- het toestaan van paardrijbakken (zie ook de NvU paragraaf 4.8).

6.4.29. Wonen – Landgoed

Deze bestemming richt zich specifiek op de grotere woningen met een specifieke setting en/of ontstaansgeschiedenis die op meerdere locaties in het buitengebied voorkomen. Deze woningen zijn als 'Wonen - Landgoed' inbestemd. De bestemmingsomschrijving ziet toe op een woonhuis met allure en bijbehorende bouwwerken ten behoeve van het woonhuis. De woonfunctie mag gecombineerd worden met een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, logies en ontbijt, mantelzorg, sociaal-culturele doeleinden, hoveniersactiviteiten en/of grondgebonden agrarisch grondgebruik. Het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurlijke waarden is eveneens van belang binnen deze bestemming. Gebouwen mogen uitsluitend worden gebouwd ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding' (1 t/m 7).

De bestemming is van toepassing op:

- Hoofdstraat 37, Schoonloo (sba-1)
- Schoonloërstraat 62, Grolloo (sba-2)
- Schoonloërstraat 63, Grolloo(sba-3)
- Landgoed de De Voskampen te Schipborg(sba-4 en (sba-5)
- Borgweg 66 (sba-7)
- Oostereind 14 te Grolloo (De Grote Moere) (sba-8).

Ten behoeve van de toegestane maatvoering van de gebouwen is een bouw-schema toegevoegd. Hierin is per locatie ca. per specifieke bouwaanduiding aangegeven: de functie van het gebouw, het aantal gebouwen, de gezamenlijke oppervlakte, de goot- en bouwhoogte en de dakhelling.

Woningsplitsing

De landgoedwoning mag worden gesplitst in meerdere woningen, met een maximum van twee woningen per woonhuis. De oppervlakte van een woning bedraagt na splitsing minimaal 100 m². (Zie ook NvU, paragraaf 7.6).

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de gebruiksregels ten

behoefte van:

- mantelzorg in vrijstaande bijbehorende bouwwerken;
- logies en ontbijt in vrijstaande bijbehorende bouwwerken met een omvang van maximaal twee kamers voor ten hoogste vier personen;
- paardrijbakken.

6.4.30. Wonen – Voormalig boerderijpand

De voormalige boerderijpanden zijn onder de bestemming 'Wonen - Voormalig boerderijpand' gebracht. In het Bestemmingsplan Buitengebied is een onderscheid gemaakt tussen 'wonen' en 'wonen in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing'. Zie ook de NvU paragraaf 7.4

De bestemming voorziet in hoofdzaak op het behoud van de voormalige boerderijpanden. Voor zo ver de voormalige boerderijen ook als 'karakteristiek' zijn aangemerkt, zijn op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan de percelen tevens voorzien van de aanduiding 'karakteristiek', waarbij de instandhouding van de bestaande karakteristieke hoofdvorm wordt nagestreefd. Voor de niet karakteristieke boerderijpanden geldt een afwijkende en minder stringente regeling, waarbij in beginsel nog steeds het streven tot behoud voorop staat. Na afwijking of wijziging kan een dergelijk boerderijpand echter aangepast worden of vervangen worden door een geheel ander pand.

Ook vraagt de verruiming van het gebruik voor kleinschalige activiteiten om een aparte regeling. De bestemming 'Wonen - Voormalig boerderijpand' voorziet hierin.

De voormalige boerderijpanden zijn bestemd voor wonen. Een aan-huis verbonden beroep en/of een bedrijfsmatige activiteit, logies en ontbijt en mantelzorg is bij recht toegestaan.

Ten behoeve van de vervanging van bijgebouwen kan gebruik gemaakt worden van een saneringsregeling.

Saneringsregeling

Bij vervanging van de bijgebouwen kan gebruik worden gemaakt van een saneringsregeling, waarbij de bijgebouwen op het perceel eenmalig mogen worden vernieuwd. Daarbij mag 50 % van het oppervlak tussen de 150 m² en 500 m² worden teruggebouwd bovenop de bij recht toegestane oppervlakte van 150 m². Indien meer dan 500 m² aan bijgebouwen aanwezig is, mag tot een maximum van 20% van het oppervlak boven de 500 m² worden teruggebouwd. De toepassing van deze regeling heeft tot gevolg dat er een afname van de bestaande hoeveelheid aan bebouwing plaatsvindt. Tevens geldt dat er een verbetering van het aanzicht en/ of landschappelijke inpassing plaatsvindt. Karakteristieke bijgebouwen komen niet in aanmerking voor de saneringsregeling.

Ook geldt dat voor bijgebouwen met een oppervlakte van meer dan 750 m² de ruimte-voor-ruimte regeling toegepast kan worden. Er kan slechts gebruik gemaakt worden van één van de genoemde regelingen. (Er heeft met ingang van mei 2010 een aanpassing van de ruimte-voor-ruimte regeling plaatsgevonden. De sloopnorm in de ruimte- voor ruimte regeling kan worden verlaagd van 1.000 m² naar 750 m² mits de ruimtelijke kwaliteit dusdanig wordt verbeterd dat deze lagere sloopnorm

gerechtvaardigd is. Bij toepassing van deze lagere sloopnorm zal de landschappelijke inpassing zwaarder ingezet moeten worden).

De regeling is niet van toepassing op de hoofdgebouwen uit oogpunt van het behouden van de omgevingskwaliteit. Vaak gaat het om oorspronkelijke Saksische boerderijen die een groter oppervlak hebben dan in het buitengebied is toegestaan. Het is niet gewenst deze bebouwing te vervangen. Het uitsluitend toestaan van de saneringsregeling voor de bijgebouwen zorgt al voor een verbetering van de verhouding hoofdgebouw-bijgebouw en een verbetering van de omgevingskwaliteit.

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de gebruiksregels ten behoeve van:

- Gelijkwaardige bedrijvigheid
- mantelzorg in vrijstaande bijbehorende bouwwerken;
- logies en ontbijt in vrijstaande bijbehorende bouwwerken met een omvang van maximaal twee kamers voor ten hoogste vier personen;
- paardrijbakken.

Wijzigingsbevoegdheden

Binnen de bestemming 'Wonen – Voormalig boerderijpand' zijn de volgende wijzigingsbevoegdheden opgenomen:

- woningsplitsing: Het voormalige boerderijpand mag worden gesplitst in meerdere woningen, met een maximum van twee woningen per woonhuis. De oppervlakte van een woning bedraagt na splitsing minimaal 100 m². (Zie ook NvU, paragraaf 7.6);
- vergroten woonhuis tot ten hoogste 150 m², in geval het bouwvlak kleiner is dan 150 m²;
- wijzigen vorm en/of situering bouwvlak;
- wijzigen naar bestemming agrarisch;
- wijzigen naar bestemming paardenhouderij;
- wijzigen naar bestemming wonen.

6.4.31. Wonen – Woonleefgemeenschap

De leefgemeenschap aan de Amerweg 61 te Grolloo is onder de bestemming 'Wonen – Woonleefgemeenschap' gebracht. De leefgemeenschap is bedoeld voor mensen met een verstandelijke beperking in combinatie met psychische en/of psychiatrische stoornissen, zoals in het autistisch spectrum. De regeling is afgestemd op de specifieke situatie.

6. 5. Dubbelbestemmingen

6.5.1. Leiding - Gas

Deze dubbelbestemming heeft betrekking op hoofdgastransportleidingen. De regeling voorziet in de aanwezigheid van deze functie en in de bescherming ervan door middel van een veiligheidszone op de kaart. De afsluiterschema's zijn eveneens binnen de bestemming geregeld. Binnen de op de kaart aangegeven strook mogen geen gebouwen en bouwwerken worden gebouwd, anders dan ten be-

hoeve van de leidingen. Voor werkzaamheden die schadelijk kunnen zijn voor de leidingen, is een omgevingsvergunningenstelsel opgenomen. Nieuwe buisleidingen, langer dan 5 km, worden buiten het plan geregeld.

6.5.2. Leiding – Hoogspanningsverbinding

De hoogspanningsverbindingen die door het plangebied lopen, hebben de dubbelbestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding. Evenals voor de andere nutsvoorzieningen geldt dat binnen de op de verbeelding aangegeven strook geen gebouwen en bouwwerken mogen worden gebouwd, anders dan ten behoeve van de hoogspanningsverbinding. Kleinschalige windmolens zijn binnen de belemmerende stroken niet toegestaan. Voor werkzaamheden die schadelijk kunnen zijn voor de hoogspanningsverbindingen, is een omgevingsvergunningenstelsel opgenomen. Dit voorkomt dat er werkzaamheden plaatsvinden, die schade kunnen veroorzaken aan hoogspanningsverbinding.

6.5.3. Leiding - Water

Voor de hoofdwaterleidingen geldt de bestemming 'Leiding - Water'. Evenals voor gasleidingen geldt dat binnen de op de kaart aangegeven strook geen gebouwen en bouwwerken mogen worden gebouwd, anders dan ten behoeve van de waterleidingen.

6.5.4. Waarde - Archeologie 2, 3, 4, 5, 6 en 7

Algemeen

De waarde-archeologie bestemmingen zijn afgestemd op de beleidsadvieskaart van de gemeente. De archeologische verwachtingskaart is onderverdeeld in een aantal categorieën. Aan elke categorie zijn bepaalde beleidsadviezen gekoppeld. Deze beleidsadviezen zijn 'vertaald' in de waarde-archeologie bestemmingen in dit bestemmingsplan. De beleidsadvieskaart Archeologie is opgenomen als *bijlage* bij de toelichting.

Ter bescherming van de archeologische waarden in het plangebied zijn een aantal dubbelbestemmingen opgenomen. Bij bekende archeologische terreinen en landschappelijke eenheden met een hoge archeologische verwachtingswaarde (Waarde - Archeologie 2 en 4) geldt een bouw- en graafverbod, tenzij op basis van onderzoek wordt aangetoond welke archeologische waarden precies voorkomen.

In een bufferzone rondom archeologische vindplaatsen en in grotere landschappelijke eenheden met een archeologische verwachting (Waarde - Archeologie 3 en 5), is bij bodemingrepen van een bepaalde omvang een archeologisch veldonderzoek aan de orde. Bij gebieden met een middelhoge verwachtingswaarde (Waarde - Archeologie 6), is pas een archeologisch onderzoek aan de orde bij een bodemingreep groter dan 1.000 m².

De reeds archeologische onderzochte terreinen die voor wat betreft het aspect archeologie zijn vrijgegeven behoeven geen dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie' meer. De verbeelding is hierop aangepast.

Rijksmonumenten

Op de beleidsadvieskaart staan ook de wettelijk beschermde terreinen weergegeven. Het betreft de terreinen van zeer hoge waarde, beschermd als rijksmonument. Vanwege hun uitzonderlijke waarde zijn zij door het Rijk aangewezen als wettelijk beschermd archeologisch monument op basis van de Monumentenwet 1988. Binnen het grondgebied van de gemeente Aa en Hunze zijn op dit moment 73 archeologische Rijksmonumenten bekend. Een aanvullende regeling vanuit het bestemmingsplan is voor rijksmonumenten niet nodig. Daarom zijn de archeologische monumenten niet op de verbeelding weergegeven.

Terreinen periferie voormalige kamp Westerbork

Voor het voormalige kamp Westerbork wordt momenteel door de gemeente Midden-Drenthe een bestemmingsplan opgesteld. Hiertoe is een beleidskaart Archeologie Kamp Westerbork opgesteld. Met betrekking tot de terreinen nabij het voormalige kamp Westerbork heeft afstemming plaatsgevonden op de regeling die de gemeente Midden-Drenthe voor dit gebied opstelt. Terreinen behorende tot de periferie van het voormalige kamp Westerbork zijn, voor zo ver er sprake is van een archeologische waarde, onder 'Waarde archeologie – 2' gebracht. Terreinen behorende tot de periferie van het voormalige kamp Westerbork zijn, voor zo ver er sprake is van een archeologische verwachtingswaarde, onder 'Waarde archeologie- 3' gebracht.

Urnenveld nabij Pinetum te Eext: waarde – Archeologie 7

Voor het urnenveld nabij het Pinetum te Eext is in 2015 een afzonderlijk bestemmingsplan opgesteld. Op grond van de diepte van de geplande bodemingrepen (ca. 40 cm diep) en de vermoede bodemverstoring (geploegd tot 40 cm) is een verkennend booronderzoek uitgevoerd om de bodemopbouw en de intactheid daarvan vast te stellen. Met het booronderzoek is aangetoond dat de bovenste 40 cm. van het perceel verstoord is. De verticale vrijstelling voor het doen van archeologisch onderzoek kan daarom vergroot worden tot 40 cm onder maaiveld. Wel behoudt het perceel de hoge archeologische verwachting op de archeologische beleidsadvieskaart met de oppervlaktevrijstelling tot 500 m². De in het bestemmingsplan voor het urnenveld toegekende dubbelbestemming Waarde- archeologie 7 wordt in dit bestemmingsplan voor het buitengebied overgenomen.

Overzicht

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste verschillen tussen de 6 bestemmingen t.b.v. de waarde – archeologiebestemmingen weergegeven.

	<i>Bestemmingsomschrijving: behoud en bescherming van</i>	<i>Bouwregels: onderzoek nodig indien</i>
2	de archeologische waarden	diepte >30 cm
3	gronden met een archeologische verwachtingswaarde	diepte >30 en opp. >100m ²
4	gronden met een archeologische verwachtingswaarde	diepte >30 cm
5	gronden met een archeologische verwachtingswaarde en de bescherming van waardevolle essen	diepte >30 cm en opp. >500m ²
6	de te verwachten archeologische waarden	diepte >30 cm en opp. >1.000m ²
7	de te verwachten archeologische waarden	diepte >40 cm en opp. >500m ²

6.5.5. Waarde – Beschermwaardig houtopstand

De waardevolle landschapselementen waaronder de beschermenswaardige houtopstanden hebben de bestemming 'Waarde – Beschermwaardig houtopstand' gekregen. Een overzicht van de waardevolle landschapselementen en beschermenswaardige houtopstanden is opgenomen als bijlage bij deze toelichting.

6.5.6. Waarde - Cultuurhistorie

De waardevolle essencomplexen zijn in het bestemmingsplan opgenomen binnen deze bestemming. De bescherming en het behoud van de essen staat centraal. Bebouwing is toegestaan indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische en archeologische waarden van de gronden.

6.5.7. Waarde - Landschap

De dubbelbestemming 'Waarde - Landschap' richt zich op het behoud en de bescherming van de waardevolle landschappen. Net als voor de essen geldt dat bij nieuwe ontwikkelingen geen onevenredig afbreuk mag worden gedaan aan de cultuurhistorische en archeologische waarden van de gronden. De bestemming 'Waarde – Landschap' beschermt de beekdalen, met uitzondering van de beekdalen die in het gebied met hoofdfunctie landbouw liggen (functiekaart omgevingsvisie). De bestemming is gebaseerd op de kaart 'beekdal OGV 2010' in het geoportaal van de provincie Drenthe. Hierop staan de beekdalen als onderdeel van het "versterken beleving van het Drentse landschap" weergegeven.

6. 6. Algemene aanduidingsregels

Geluidszone industrie

Vlak buiten de bebouwde kom van Gasselternijveen is het bedrijf Avebe gelegen, gespecialiseerd in de productie van zetmeel en nevenproducten zoals vezels, eiwit, en diervoeding. De geluidszone voor het Avebe bedrijf is in dit bestemmingsplan opgenomen met de gebiedsaanduiding geluidszone - industrie. De zone geeft de 50 dB-contour rond deze installaties aan. Mochten er ontwikkelingen zijn binnen de contour, dan mag de belasting op het geluidgevoelig object niet hoger zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde.

Milieuzone waterwingebied en milieuzone grondwaterbeschermingsgebied

Het grondwaterbeschermingsgebied en het waterwingebied vallen onder een aanvullende bestemming. De gronden zijn naast de basisbestemmingen eveneens bestemd voor drinkwaterwinning, drinkwaterproductie, drinkwaterdistributie en bescherming van de grondwaterkwaliteit.

Veiligheidszone – Bedrijven

Rondom locaties voor risicovolle inrichtingen zijn op de verbeelding veiligheidszones weergegeven. Binnen deze zones is het bouwen en/of gebruiken van gebouwen ten behoeve van kwetsbaar of beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan.

Veiligheidszone – Bevi

De voor 'veiligheidszone - Bevi' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor het tegengaan van een te hoog veiligheidsrisico van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten vanwege een risicovolle inrichting.

Veiligheidszone – hoogspanningsleiding

De hoogspanningsleidingen zijn voorzien van een 'veiligheidszone - hoogspanningsleiding'. Deze zone is mede bestemd voor het tegengaan van het bouwen en/of gebruiken van gebouwen als risicogevoelig object. Er mogen binnen deze zones geen risicovolle objecten worden gebouwd.

Veiligheidszone - lpg

Op de verbeelding zijn veiligheidszones opgenomen ten behoeve van LPG-stations. De zones zijn gebaseerd op het LPG-vulpunt, de afleverzuil en het reservoir. Risicogevoelige functies worden in beginsel geweerd.

Veiligheidszone - weg

Uit de bijlage van het Basisnet blijkt dat er met betrekking tot de N33 een 10^{-6} risicocontour (veiligheidszone) aanwezig is die vanaf Veendam tot Gieten 20 meter en van Gieten tot Assen 15 meter bedraagt. De veiligheidszone wordt gemeten vanaf het midden van de weg. Binnen deze veiligheidszone mogen geen nieuwe

kwetsbare objecten worden geprojecteerd/gebouwd. De zone is op de verbeelding aangeduid.

Vrijwaringszone – molenbiotoop

De molenbeschermingszone is opgenomen rond molens die als zodanig in bedrijf zijn (ook ten behoeve van een recreatieve functie)¹⁶. Het betreft een zone die ervoor zorgt dat een optimale windvang voor de molen aanwezig blijft. Dit houdt in dat er eisen worden gesteld aan de hoogte van bouwwerken en beplanting.

Vrijwaringszone - radiotelescoop 1 en 2

De voor 'vrijwaringszone - radiotelescoop 1 en 2' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor het tegengaan van bouwwerken en andere werken die mogelijk storingsgevolgen voor de radiotelescoop kunnen veroorzaken.

Wetgevingszone – wijzigingsgebied wro-zone wijzigingsgebied 1

Het betreft hier een locatiegebonden wijziging naar de bestemming 'Bedrijf'. Achter winkelcentrum d'Anloop te Annen is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming 'Agrarisch – Veenontginningslandschap' te kunnen wijzigen naar 'Bedrijf'. Hiertoe is een wetgevingszone – wijzigingsgebied 1 op de verbeelding opgenomen.

Wetgevingszone – wijzigingsgebied wro-zone wijzigingsgebied 2

In het geïmplementeerde bestemmingsplan Mensportbedrijf Eexterweg 14 te Annen is de daarin opgenomen wetgevingszone overgenomen en onder 'Wetgevingszone – wijzigingsgebied wro-zone wijzigingsgebied 2' gebracht. De regeling houdt in dat ter plaatse van de aanduiding "wetgevingszone - wijzigingsgebied 2" de bouw van nog eens drie recreatiewoningen wordt toegestaan met in totaal een oppervlakte van maximaal 250 m².

Wetgevingszone – wijzigingsgebied wro-zone wijzigingsgebied 3

Deze wro-zone wijzigingsgebied is van toepassing op alle gronden binnen de Natura-2000 gronden die een agrarische grondgebruik kennen. De regeling maakt het mogelijk de agrarische gronden te wijzigen in de bestemming 'Natuur'.

Wetgevingszone – wijzigingsgebied wro-zone wijzigingsgebied 4

Deze regeling betreft de locatiegebonden wijzigingsbevoegdheden van 'Agrarisch' naar 'Natuur'. Het betreft de agrarische gronden die binnen de EHS zijn gelegen, maar niet tot de Natura 2000 gebieden behoren. De regeling maakt het mogelijk de agrarische gronden te wijzigen in de bestemming 'Natuur'.

Wetgevingszone – wijzigingsgebied wro-zone 5 kleinschalige bedrijvigheid

Het perceel gelegen tussen de huisnrs. 50 en 52 aan de Julianalaan te Gasselte is

¹⁶ De betreffende molens zijn gelegen buiten het plangebied van dit bestemmingsplan. De molenbeschermingszone valt echter over het plangebied en is daarom op de verbeelding weergegeven. (Molen 1: Molensteeg 8, Oudemolen, gemeente Tynaarlo, Molen 2: Broek 62, Gieterveen, Molen 3: Hunzelaan 1, Gasselternijveen).

in de Beleidsnota Kleinschalige Bedrijvigheid opgenomen als mogelijke locatie voor een kleinschalig bedrijf. Voor het perceel is daarom een wijzigingsbepaling naar de bestemming Bedrijf – Kleinschalig bedrijf opgenomen. De voorwaarden voor de bestemmingswijziging vloeien voort uit de Beleidsnotitie Kleinschalige bedrijvigheid.

7. UITVOERBAARHEID

In het kader van een bestemmingsplan is het van belang om de uitvoerbaarheid na te gaan. In dat verband wordt een onderscheid gemaakt tussen de maatschappelijke en de economische uitvoerbaarheid.

7. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Het voorontwerpbestemmingsplan buitengebied Aa en Hunze heeft vanaf 6 november 2014 tot en met 1 februari 2015 ter inzage gelegen voor inspraak. Ook is in deze periode het plan toegezonden naar de overlegpartners in het kader van het vooroverleg artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (BRO).

Met de overlegpartners Provincie, LTO-Noord en NMFD heeft daarnaast een verlengd vooroverleg plaats had. Op 9 maart 2015 is gesproken is over diverse onderwerpen, zoals gebiedsindeling en –bestemmingen, agrarische bouwpercelen (POV), PlanMER, PAS en de ontwikkelingsruimte voor de landbouw, (intensieve) veehouderij, de structuurvisie en overige actuele (beleid)ontwikkelingen. Ook heeft n.a.v. de inspraakreactie op 8 juni 2015 overleg met Toeplah/ Recron plaatsgevonden.

In de ‘Reactienota overleg en inspraak’ zijn alle binnengekomen reacties samengevat en beantwoord. Aangeven is of en op welke wijze de reacties aanleiding geven tot aanpassen van het bestemmingsplan. De Reactienota bevat ook een overzicht van de ambtshalve wijzigingen die zijn verwerkt in het ontwerpbestemmingsplan. De Reactienota is als *bijlage* bij de toelichting van dit bestemmingsplan opgenomen.

Op het ontwerpbestemmingsplan wordt vervolgens gelegenheid geboden tot het inbrengen van zienswijzen bij de gemeenteraad. Na het ontwerpbestemmingsplan wordt het plan gereed gemaakt voor vaststelling. Uiteindelijk is tegen het bestemmingsplan beroep mogelijk bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

7. 2. Economische uitvoerbaarheid

Het weergeven van de economische uitvoerbaarheid door middel van een cijfermatige opzet, is in het kader van een bestemmingsplan van dergelijke omvang moeilijk te geven. Immers, dit bestemmingsplan is geen uitvoeringsinstrument, maar een beoordelingskader voor de inrichting en het beheer van het landelijk gebied.

Met betrekking tot de economische uitvoerbaarheid kan dan ook worden opgemerkt dat het hier een bestaande situatie betreft die in een nieuwe planologische regeling is vervat.

Van gemeentewege zijn geen nieuwe ontwikkelingen in het plan opgenomen die in een financieel kader geplaatst moeten worden. Ontwikkelingen die opgenomen zijn, zijn al via aparte bestemmingsplannen geregeld en daarom worden deze ontwikkelingen in dit bestemmingsplan niet als nieuw aangemerkt. In het kader van de al apart opgestelde bestemmingsplannen voor deze ontwikkelingen is tevens de economische uitvoerbaarheid gewaarborgd.

7. 3. Grondexploitatie

Wanneer een bestemmingsplan een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bouwplan mogelijk maakt en het kostenverhaal niet anderszins is verzekerd, dient op basis van artikel 6.12. van de Wro (tegelijktijd met de vaststelling van een bestemmingsplan) een exploitatieplan te worden vastgesteld.

Onder een aangewezen bouwplan wordt krachtens artikel 6.2.1. van het Bro onder andere de bouw van één of meer woningen of andere hoofdgebouwen, de uitbreiding van een gebouw met ten minste 1.000 m² brutovloeroppervlakte, of de bouw van ten minste 1.000 m² brutovloeroppervlakte aan kassen verstaan. Het exploitatieplan is in deze situatie de basis voor het doorberekenen van de verhaalbare kosten die de gemeente maakt om de aangewezen bouwplannen mogelijk te maken. Op basis van artikel 6.2.4 van het Bro worden daartoe onder andere gerekend de kosten van de aanleg van voorzieningen, de kosten van het opstellen van gemeentelijke plannen en andere door het gemeentelijk apparaat te verrichten werkzaamheden ten behoeve van de bouwplannen. Daarnaast kan een exploitatieplan vereist zijn indien aanvullende eisen en regels gesteld moeten worden.

Het nieuwe bestemmingsplan heeft een conserverend karakter, waarbij de bestaande situatie als uitgangspunt geldt en met inachtneming van de actuele bouw- en gebruiksregels en verplichte sectorale toetsen wordt vastgelegd. In het bestemmingsplangebied worden slechts beperkte bouwmogelijkheden geboden, welke kunnen worden aangemerkt als aangewezen bouwplan zoals bedoeld in artikel 6.2.1 Bro. Het betreft in alle gevallen particulier initiatief, waaraan in de meeste gevallen geen kosten voor de gemeente zijn verbonden, afgezien van kosten van het ambtelijk apparaat voor de begeleiding en toetsing van aanvragen. Deze kosten worden door middel van leges gedekt.

Voor de hierboven genoemde bouwmogelijkheden geldt dat dit gedeeltelijk bouwmogelijkheden betreft die reeds mogelijk waren op basis van het vigerende bestemmingsplan. Artikel 9.1.20 van de Invoeringswet Wro bepaalt dat voor deze bouwplannen de grondexploitatieregeling buiten toepassing blijft. Hiervoor kan dus geen exploitatieplan worden vastgesteld.

Ten aanzien van de door dit bestemmingsplan nieuw mogelijk gemaakte bouwplannen is in de Wro en het Bro vanaf 1 november 2010 een regeling opgenomen, waardoor bij relatief beperkte bouwmogelijkheden kan worden afgeweken van de plicht om een exploitatieplan vast te stellen. In uitzonderingsgevallen is het moge-

lijk om als gemeenteraad af te zien van het vaststellen van een exploitatieplan, indien de te verhalen kosten niet in verhouding staan tot de kosten verbonden aan het maken van een exploitatieplan.

Het gaat dan om situaties waarbij de verhaalbare kosten lager zijn dan € 10.000, er geen fysieke werken als kostenpost worden opgevoerd maar alleen apparaatkosten of de verhaalbare kosten alleen betrekking hebben op aansluiting op de openbare ruimte of aansluiting op nutsvoorzieningen (artikel 6.2.1a Bro). Gezien het feit dat alle in dit bestemmingsplan opgenomen bouwplannen onder deze regeling vallen, besluit de gemeenteraad bij vaststelling van het bestemmingsplan om geen exploitatieplan vast te stellen.

Wanneer door middel van wijzigingsbevoegdheden bouwmogelijkheden worden geboden, schuift het beoordelingsmoment ten aanzien van de vaststelling van een exploitatieplan door naar de toepassing van de betreffende wijzigingsbevoegdheid. Mochten zich dan kosten voordoen, die voor kostenverhaal in aanmerking komen, wordt getracht een overeenkomst zoals bedoeld in artikel 6.24 Wro te sluiten met de initiatiefnemer. In deze overeenkomst kunnen, indien nodig, ook aanvullende eisen gesteld worden. Wanneer het sluiten van een dergelijke overeenkomst voorafgaand aan de vaststelling van het wijzigingsplan niet mogelijk blijkt te zijn, kan hiervoor alsnog een exploitatieplan worden vastgesteld.

===